

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Diplomová práce

2021

Bc. Gabriela Uchytlová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra mediálních studií

Prvky politické satiry v Show Jana Krause

Diplomová práce

Autor práce: **Bc. Gabriela Uchytlová**

Studijní program: **Mediální a komunikační studia**

Vedoucí práce: **PhDr. Milan Kruml**

Rok obhajoby: **2021**

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 4. 5. 2021

Bc. Gabriela Uchytlová

Bibliografický záznam

UCHYTILOVÁ, Gabriela. *Prvky politické satiry v Show Jana Krause*. Praha, 2021. 104 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Milan Kruml.

Rozsah práce: 197 149 znaků včetně mezer

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá politickou satirou v pořadu *Show Jana Krause* v době konání vybraných celostátních voleb v České republice v letech 2010-2019. Dohromady bylo zkoumáno šest dílčích období voleb, a celkový vzorek epizod *Show Jana Krause* je tím pádem tvořen šesti menšími vzorky. Cílem práce bylo zjistit, jakou podobu politická satira v pořadu ve sledované době měla, jak často se v něm objevovala a kteří političtí aktéři byli nejčastěji jejím terčem. Výzkumnou metodou je kvantitativní obsahová analýza s jejíž pomocí hledá práce odpovědi na následující čtyři výzkumné otázky. VO1: *Jak velký prostor v Show Jana Krause byl politické satirě věnován?*; VO2: *Jakých prvků politické satiry Show Jana Krause využívá?*; VO3: *Jací politici, respektive jaké politické subjekty, byly v pořadu nejčastěji satiricky zobrazovány?*; VO4: *Jakým tématům se politická satira v Show Jana Krause věnovala nejvíce?* Práce se skládá ze čtyř kapitol. První kapitola teoreticky vymezuje klíčové pojmy a nastiňuje historii politické satiry. Ve druhé kapitole je podrobněji rozebrán žánr televizní politické satiry a jeho vývoj zejména se zaměřením na české prostředí. Předmětem třetí kapitoly je představení samotné *Show Jana Krause* jakožto české verze late-night show. Práce se zabývá okolnostmi vzniku tohoto pořadu, jeho podobou i vývojem. Čtvrtá kapitola je věnována aplikaci zvolené metody a podrobné prezentaci jejích výstupů pro jednotlivá dílčí období. Souhrnné výsledky analýzy pro celé sledované období shrnuje závěr.

Abstract

The diploma thesis deals with political satire in the *Show Jana Krause* at the time of selected elections in the Czech Republic in the years 2010-2019. Altogether six sub-periods in which the chosen elections were held were examined, which means that the general sample of episodes of the *Show Jana Krause* is formed from six smaller samples. The aim of the work was to find out what form political satire had in the show in the monitored period, how often it appeared in it and which political actors were most often its target. The research method was a quantitative content analysis with the help of which the work seeks answers to the following four research questions. RQ1: *How much space was devoted to political satire in the Show Jana Krause?* RQ2: *What elements of political satire does the Show Jana Krause use?* RQ3: *What politicians, or which political subjects were most often satirically portrayed on the show?* RQ4: *What topics did political satire on the Show Jana Krause focus on the*

most? The thesis consists of four chapters. The first chapter theoretically defines key concepts and outlines the history of political satire. The second chapter deals in more detail with the genre of television political satire and its development, especially with a focus on the Czech environment. The intention of the third chapter is to present the *Show Jana Krause* itself as a Czech version of the late-night show. The work deals with the circumstances of the origin of this program, its form and development. The fourth chapter is devoted to the application of the chosen method and a detailed presentation of its outputs for individual sub-periods. The summary results of the analysis for the entire monitored period are summarized in the conclusion.

Klíčová slova

Show Jana Krause, politická satira, kvantitativní obsahová analýza, politika, late-night show

Keywords

Show Jana Krause, political satire, quantitative content analysis, politics, late-night show

Title

The Elements of Political Satire in Show Jana Krause

Poděkování

Na tomto místě bych v první řadě ráda poděkovala vedoucímu mé diplomové práce PhDr. Milanu Krumlovi za odborné vedení, užitečné rady, trpělivost a čas, který mi věnoval. Mé poděkování patří rovněž dalším vyučujícím působícím na Fakultě sociálních věd UK za nespočet cenných vědomostí, které mi během uplynulých let předali.

Dále děkuji všem svým přátelům za to, že mi dokázali dodávat motivaci k psaní, když jsem ji zrovna ztrácela. A stejně tak děkuji za to, že mě od psaní občas zachraňovali. Na závěr bych ráda poděkovala celé své rodině za nekonečnou podporu, kterou mi poskytla a poskytuje nejen během mých studií. Zvláště pak děkuji svým rodičům za vše, čím mě podpořili, abych se mohla realizovat v oblastech, které mě zajímají a baví. Nikdy Vám za to nepřestanu být vděčná.

Obsah

Úvod	3
1. Satira, parodie a politická satira	5
1.1 Satira a parodie.....	5
1.1.1 Satira.....	5
1.1.2 Parodie.....	6
1.2 Politická satira.....	7
1.3 Historie (politické) satiry	9
1.3.1 Vývoj satiry v českých zemích	11
2. Televizní politická satira	14
2.1 Vznik a vývoj televizní politické satiry.....	15
2.2 Televizní politická satira v Čechách	18
3. Show Jana Krause.....	25
3.1 Moderátor a komik Jan Kraus	25
3.2 Uvolněte se, prosím.....	26
3.3 Okolnosti přechodu pořadu z ČT na televizi Prima aneb začátek SJK.....	28
3.4 Příprava jednotlivých epizod Show Jana Krause	30
3.5 Struktura epizod Show Jana Krause.....	32
3.6 Vývoj pořadu Show Jana Krause	33
3.7 Politická satira v late-night talk show a SJK.....	35
3.7.1 Zábavná „late-night“ talk show	35
3.7.2. Politická satira v Show Jana Krause	36
4. Kvantitativní obsahová analýza SJK	39
4.1 Kvantitativní obsahová analýza	39
4.2 Výzkumné otázky.....	39
4.3 Zkoumané období.....	40
4.4 Základní a výběrový soubor	42
4.5 Jednotky analýzy a proměnné	43
4.6 Výsledky kvantitativní obsahové analýzy.....	46
4.6.1 Dílčí zkoumané období č. 1: krajské a senátní volby 2012.....	47
4.6.1.1 Politický kontext.....	47
4.6.1.2 Výsledky analýzy	47
4.6.2 Dílčí zkoumané období č. 2: volba prezidenta České republiky 2013.....	52

4.6.2.1 Politický kontext.....	52
4.6.2.2 Výsledky analýzy	53
4.6.3 <i>Dílčí zkoumané období č. 3: volby do Poslanecké sněmovny PČR 2013</i>	59
4.6.3.1 Politický kontext.....	59
4.6.3.2 Výsledky analýzy	60
4.6.4 <i>Dílčí zkoumané období č. 4: krajské a senátní volby 2016</i>	65
4.6.4.1 Politický kontext.....	65
4.6.4.2 Výsledky analýzy	67
4.6.5 <i>Dílčí zkoumané období č. 5: volby do Poslanecké sněmovny PČR 2017</i>	72
4.6.5.1 Politický kontext.....	72
4.6.5.2 Výsledky analýzy	73
4.6.6 <i>Dílčí zkoumané období č. 6: volba prezidenta České republiky 2018</i>	78
4.6.6.1 Politický kontext.....	78
4.6.6.2 Výsledky analýzy	80
Závěr.....	85
Summary.....	89
Použitá literatura.....	92
Teze Diplomové práce.....	99
Seznam příloh.....	102
Seznam tabulek.....	103
Seznam zkratk.....	104

Úvod

Satira se již v dávné minulosti stala způsobem vymezení vůči negativním jevům ve společnosti. Politická satira se pak zaměřuje přímo na nežádoucí jevy spojené s politikou a jejími představiteli. Jedná se o způsob kritiky záporných vlastností politiků a jejich nekalého jednání jako je například korupce, nepravdivé výroky, skandály, nezodpovědné či netransparentní chování, který s kriticky zobrazovanými tématy zachází humorným způsobem. Ve světě i v českých zemích má politická satira dlouhou tradici, a zpravidla se jedná o oblíbený a potřebný žánr. Ačkoliv pracuje politická satira s humorem, nadsázkou či parodií, není jejím cílem jenom pobavit své příjemce. Jejím záměrem je upozornit na problémy politiky a nastavit jí zrcadlo. Tvůrci politické satiry se humornou formou pokouší probudit ve svém publiku zájem o dané problémy, uvědomění si jejich závažnosti a tím vytvořit společenský apel na zlepšení stavu věcí. To jsou důvody, které činí politickou satiru nepostradatelnou součástí společenského a občanského života. Je tudíž žádoucí, aby měla politická satira v médiích svůj prostor. Proto je také na místě zabývat se pořady, které v současné době politickou satiru obsahují, ať už jsou na ní přímo založené či s ní pracují alespoň částečně.

V českém prostředí se v uplynulých letech objevilo několik pořadů více či méně využívajících politickou satiru. Zatímco o některých z nich (například o pořadu *Kancelář Blaník*) již odborné práce vznikly, jiné pořady v souvislosti s politickou satirou zůstávají opomenuty. Jedním z těchto pořadů je *Show Jana Krause*, o níž z hlediska politické satiry doposud žádná práce nevznikla, a to navzdory skutečnosti, že je pořad vysílán již více než deset let. Cílem předkládané diplomové práce je tento rest napravit. Jan Kraus je známý svými častými a kritickými komentáři vůči politickému dění, proto se v jeho pořadu politická satira pravidelně objevuje, ačkoliv *Show Jana Krause* primárně politicko-satirickým pořadem není.

Cílem práce je tedy prozkoumat a zmapovat využívání politické satiry v uvedeném pořadu. Práce se nejprve bude věnovat vymezení politické satiry a s ní souvisejících pojmů. Dále bude nastíněn vývoj politické satiry, zejména se zaměřením na její televizní verzi. Následně se práce pokusí objasnit okolnosti vzniku zkoumaného pořadu a popsat jeho podobu a strukturu jednotlivých epizod. Výzkumná část práce si klade za cíl identifikovat konkrétní prvky politické satiry objevující se v pořadu, a poté bude zkoumána četnost jejich využití. Stejně tak bude zkoumáno, jak velký prostor politická satira v *Show Jana Krause*

zaujímá a jakým politikům či politickým subjektům se pořad z hlediska politické satiry věnuje nejčastěji. Pro úplnost bude práce zkoumat i tematické hledisko pořadem zobrazované politické satiry. Práce se tudíž pokusí zodpovědět následující výzkumné otázky:

1. *Jak velký prostor v Show Jana Krause byl politické satire věnován?*
2. *Jakých prvků politické satiry Show Jana Krause využívá?*
3. *Jací politici, respektive jaké politické subjekty, byly v pořadu nejčastěji satiricky zobrazovány?*
4. *Jakým tématům se politická satira v Show Jana Krause věnovala nejvíce?*

Ve schválených tezích byly původně pouze tři výzkumné otázky, čtvrtá otázka byla doplněna po zahájení samotného zpracování diplomové práce z důvodu poskytnutí ještě komplexnějšího obrazu politické satiry v *Show Jana Krause*. K zodpovězení uvedených výzkumných otázek bude využita metoda kvantitativní obsahové analýzy. Jejím předmětem bude obsah vybraných epizod *Show Jana Krause* ve stanoveném časovém období. Práce se přitom zaměří na epizody vysílané v době, kdy se v České republice konaly vybrané celostátní volby, respektive kdy probíhala volební kampaň. Předmětem analýzy bude obsah pořadu, který byl vysílán v televizi, tedy budou vynechána bonusová videa a vystřižené záběry dostupné v archivu pořadu. Způsob výběru konkrétních dílů je spolu s postupem obsahové analýzy podrobně popsán ve čtvrté kapitole.

Práce se kromě úvodu a závěru skládá ze čtyř kapitol. První kapitola teoreticky vymezí klíčové pojmy, kterými jsou satira, parodie a politická satira. Dále bude čtenář pro lepší kontext seznámen s historickým vývojem (zejména) politické satiry. Následující kapitola se zaměří čistě na vývoj televizní politické satiry, která je vzhledem ke zkoumané problematice pro tuto práci zvláště významná. Pro lepší pochopení vývoje žánru je nejprve nastíněn vývoj politické satiry jako takové, včetně jejích televizních začátků ve Spojených státech amerických. Následně se práce věnuje televizní politické satire v českém prostředí od jejích počátků až do současnosti. Třetí kapitola již přejde k charakteristice *Show Jana Krause*, přičemž bude čtenář seznámen s okolnostmi vzniku pořadu, dále bude představena jeho celková podoba a též struktura jednotlivých epizod. Čtvrtá kapitola se bude věnovat samotné analýze politické satiry ve zkoumaném pořadu. V závěru dojde ke shrnutí zjištěných poznatků.

1. Satira, parodie a politická satira

1.1 Satira a parodie

Ačkoliv jsou satira a parodie pojmy vzájemně značně propojené a často jdou ruku v ruce, protože bývají někdy zaměňovány, existují mezi nimi určité rozdíly. Následující dvě podkapitoly se budou věnovat oběma uvedeným pojmům, přičemž se zaměří na jejich základní definice a charakteristiky, a pokusí se objasnit jejich rozdílnost.

1.1.1 Satira

Způsobů, jak definovat satiru je několik. Mocná a Peterka (2004: 612) hovoří o satirě jako o jednom ze základních způsobů literární komiky, založeném na demaskování nežádoucích jevů ve společnosti. Základem satiry je kritický vztah autora vůči skutečnosti, kterou zobrazuje, přičemž se předpokládá jeho intelektuální i morální převaha nad tím, co zobrazuje. Na rozdíl od humoru tak nešvary jenom nezobrazuje, ale staví se k nim normativně a konfrontačně. Zároveň platí, že satira je více spjata s aktuálními společenskými podmínkami a náladami.

Účinek satiry je založen na konfrontaci dvou hodnotově protikladných jevů, tedy na nesouladu mezi realitou a ideálem. Ideální stav je přitom někdy přímo kontrován v daném satirickém díle, jindy však je úkolem příjemce konstruovat ideál skrze vytvoření protikladu k tomu, co je mu satirickým dílem předkládáno jako nežádoucí. Pro satiru je tedy, stejně jako pro některé další žánry, důležité, aby její příjemci znali kontext, k němuž se satira vztahuje, neboť právě na tom je postavena. Satira k dosažení žádoucího účinku využívá také deformování obrazu jevů, které kritizuje, případně ironické komentáře nebo parodii. (Mocná, Peterka et al. 2004: 612)

Jan Orlický ve své publikaci *Záhady komična* (2003: 119) definuje satiru jako „*komický výtvar, který odsuzuje záporné společenské jevy*“. Odhalení těchto společenských nešvarů činí satira zpravidla vtipným způsobem a následně je buď přímo nebo nepřímo odsuzuje. Je nutné mít na paměti, že i satira, jejímž předmětem je jedinec, se ve výsledku vztahuje ke společnosti a společenským vztahům jako k celku. (Orlický 2003: 119)

Účelem satiry není negativní, nýbrž pozitivní změna. Satira využívá přirozené lidské vlastnosti jako je hněv, pobouření, stud, opovržení a podobně, které proměňuje z potenciálně

rozporuplného a chaotického impulsu v užitečné umělecké vyjádření. Satirik vidí svou úlohu v tom, že pomáhá odlišit ve společnosti dobré věci od špatných, přičemž tak činí humornou formou. Někteří kritici v tom vidí propojení mezi smíchem a cynickým postojem nebo dokonce zlehčováním záležitostí týkajících se veřejného života, jejich oponenti však poukazují na to, že smích je v tomto případě prostředkem veřejného odsouzení a pokárání objektu satiry. Odpůrci satiry dále tvrdí, že satira, parodie a ironie snižují význam problematiky tím, že ji znevažují. Jejich oponenti naopak poukazují na to, že velcí tvůrci těchto žánrů (například Shakespeare) spíše danou problematiku rozvíjejí, neboť satira není lhostejná, ale spíše provokativní. Čtyři základní rysy, jmenovitě agresivita a soud, hra a smích, tvoří a definují veškeré satirické počiny a odlišují je od jiných forem estetického vyjádření, se kterými je někdy satira zaměňována (humor, parodie, komedie, sociální kritika, fraška atd). (Gray, Jones, Thompson 2009: 12-13)

1.1.2 Parodie

Termín parodie pochází z řeckého slova *paródiá*, což v překladu znamená „přezpívání“. Parodie pracuje s určitou předlohou, kterou komickým způsobem deformuje či transformuje. Tím vzniká nesoulad mezi hodnotovou a estetickou normou původního díla a jeho parodované verze, na čemž je postaven komický účinek parodie. (Mocná, Peterka et al. 2004: 441) Pochopení parodie, podobně jako pochopení satiry, tudíž vyžaduje po čtenáři znalost kontextu, tedy původní předlohy, který je předmětem parodie.

Parodii lze dělit například podle typu předlohy, která je parodována. Může tedy jít o parodii architektu, to znamená literárního žánrů či neliterárního modelu řeči (z běžného života, politiky, vědy atd.), dále se může jednat o parodii konkrétního díla, nebo za třetí o parodii individuálního stylu, například daného autora, generace či směru. Další možností, jak dělit parodii, je rozdělení podle postoje autora k předloze. Zde rozlišujeme parodii humoristickou a satirickou. Zatímco humoristická parodie je hravá a na hodnoty a životní postoje obsažené v předloze neútočí, satirická parodie se naopak soustředí na kritiku těchto hodnot a postojů. Posledním typem parodie je travestie, dříve brána jako samostatný žánr. Travestie zpracovává vážné téma z běžného života zesměšňujícím způsobem, například tak, že obyčejné téma zpracuje ve stylu „vysokého“ žánru. (Mocná, Peterka et al. 2004: 441-442)

V rámci mluveného projevu pracuje parodie s intonací. Jedinec své postoje a názory nevyjadřuje pouze tím, co říká, ale i jak je říká. Své postoje může jedinec vyjádřit vedle

volby slov také tónem hlasu, zvolenou mírou zdvořilosti, dikcí, přizpůsobením promluvy dané situaci a podobně. Všechny tyto prostředky umožňují, aby se do projevu mluvčího promítla celá řada postojů. Jedním ze způsobů, jak k takovéto formě projevu postojů dochází, je právě parodie, ať už spočívá v napodobení projevu komunikačního partnera, nepřítomné třetí strany nebo svého vlastního. Nejjednodušší formou parodie je posměšné opakování vyřčeného výroku či napodobování. Parodie může být humornou formou reakce na jeden konkrétní výrok, ale stejně tak může být soustavnou polemikou se stávajícími pořádky. (Dentith 2000: 1-9)

Linda Hutcheon (2000: 16) upozorňuje, že i nejlepší díla o parodii mají tendenci zaměřovat ji se satirou. Satira je však, na rozdíl od parodie, zaměřená na morální i sociální zlepšení stavu věcí. Neznamená to však, že by parodie nemohla mít ideologické či sociální dopady. Podle řady teoretiků je parodie uměleckou formou humorné kritiky, založené na transformaci a zesměšnění původního obsahu. Překročí-li však parodie hranici pouhého humorného zesměšnění a vymezí-li se vůči určitým hodnotám a postojům, stává se parodií satirickou. Někteří teoretici docházejí k závěru, že satira usiluje o vítězství pozitivních hodnot nad negativními, o zlepšení společnosti, zatímco parodie může působit pouze negativně. K záměně obou žánrů může docházet proto, že jsou často užívány společně. Satira mnohdy využívá umělecké formy parodie pro vysvětlení problému i pro vyjádření agrese. (Hutcheon 2000: 43, 54) Jinými slovy, zatímco parodie rozhodně není vždycky satirická, satira parodii jako prostředek ke zesměšnění neřeší, o jejichž nápravu usiluje, využívá často. Pro jednoduché shrnutí lze uvést citát Vladimira Nabokova vztažený k oběma žánrům: „*Satira je lekce, parodie je hra.*“ (Nabokov 1973: 75, cit. dle Hutcheon 2000: 78)

1.2 Politická satira

Jedna z definic politické satiry ji charakterizuje jako „*verbální napadení, v němž některý aspekt historické reality je vystaven výsměchu. Jedná se o způsob estetického vyjádření, který souvisí s historickou realitou, zahrnuje alespoň implikované normy, proti nimž může být cíl vystaven jako směšný, a vyžaduje preexistenci nebo vytvoření sdíleného porozumění a hodnocení mezi satirikem a publikem.*“ (Gray, Jones, Thompson 2009: 12) Z hlediska politického diskurzu je nejdůležitější částí této definice slovní útok, který v určitém ohledu soudí napadený jev či objekt, čímž vyjadřuje, že byly porušeny společenské normy a hodnoty. Zde stojí za zmínku přístup Sigmunda Freuda, který se skrze svůj

psychoanalytický rámec pokoušel porozumět humoru. Freud na vtipy a humor, zejména tendenční, nahlížel jako na jednání podobné snění, které nechává promlouvat nevědomé touhy a potlačované obavy. Radost v případě tendenčního humoru spočívá v uspokojení úmyslu, k jehož realizaci a uspokojení by jinak nedošlo. V humoru se často ukrývá agrese přeměněná na obranné síly, namířené vůči osobám, institucím nebo myšlenkám, které mají nad námi moc. Humor tedy může být tím, co dodává jedinci odvalu k uvažování a kritice převládajících mocenských systémů. Ve chvíli, kdy jedinec používá humor proti tomu, kdo nebo co má nad ním moc, se z vlivu této moci osvobozuje. Humor může zároveň sloužit jako diskurzivní nástroj pro obě strany – dominantní i vzdornou. Podobně je tomu u satiry, která umožňuje komentovat společenské dění, útočit na moc a soudit mocné. Činí to přitom způsobem, který různými cestami kombinuje agresi, hravost, smích a odsouzení, což z ní dělá účinnou formu politické komunikace. (Gray, Jones, Thompson 2009: 11-12; Test 1991: 12)

V posledních desetiletích, v takzvané post-network éře, začala vzkvétat i televizní satira. Vzrůstal nejenom počet satirických programů, ale i jejich socio-kulturní status. Satira se z příležitostného televizního stylu stala svým vlastním žánrem. Gray, Jones a Thompson ve své publikaci *Satire TV: politics and comedy in the post-network era* (2009: 6) uvádí, že stejně tak jako existuje například „reality TV“ nebo „teenagerská TV“, existuje nyní také satirická televize („satire TV“). Mnoho satirických show do svého obsahu zahrnuje politiky jako hosty nebo jako témata karikatur, přičemž se tyto pořady zabývají aktuálními politickými tématy, čímž „satirická televize“ tvoří klíčovou součást televizní politické kultury. Diskuze v těchto pořadech zároveň informují diváky o všech možných tématech týkajících se lokální, národní i mezinárodní politiky. Hrají tak nepochybně určitou roli v procesu pěstování občanské kultury, a stejně tak mají svou úlohu coby zdroje informací o politickém dění.

Kromě nadšenců zastávajících tezi o pozitivním účinku politické satiry na povědomí občanů o politice však existují i její kritici. Tito kritici zpochybňují schopnost politické satiry angažovat občany jakýmkoli smysluplným způsobem, a tvrdí, že politická satira může naopak u příjemců vyvolat pocit cynické nadřazenosti, který je v konečném důsledku od zájmu o politiku spíše odvádí. (Gray, Jones, Thompson 2009: 6-7) Na druhou stranu i negativní emoce vyvolané satirou mohou být přínosem, neboť u některých jedinců mohou být podnětem k tomu, aby se do politiky zapojili (třeba účastí ve volbách). (Young 2014: 8)

Teoretici demokracie mají tendenci zdůrazňovat, že zpravodajské pořady jsou nejdůležitější formou informování o politice, neboť jsou primárním prostředkem, s jehož pomocí se mohou jedinci racionálně demokraticky rozhodovat na základě relevantních informací. Zastánci satiry však tvrdí, že zpravodajství je pouze jednou z možností, jak informovat o veřejném životě. Parodie, satira či komedie poskytují kritický pohled na veřejné dění, čímž podporují demokratický diskurz a demokratické uvažování. V tomto ohledu je satira prostředkem, díky němuž mohou občané analyzovat moc a klást jí otázky, namísto toho, aby zůstávali pouze jejím předmětem. (Gray, Jones, Thompson 2009: 16-17)

1.3 Historie (politické) satiry

Zcela původní význam slova satira nelze s jistotou určit, nicméně tradičně bývá původ satiry spojován s latinským výrazem *lanx satura*, kde *satire* znamená „plný“ a *lanx* označuje „směsici“ či „všehochut“. Doslovný překlad výrazu *lanx satura* pak tedy znamená „obětní mísa naplněná různými plody“, čili v přeneseném významu satira označuje smíšené básně. První užití výrazu *Saturae* je připisováno římskému básníkovi známému pod jménem Quintus Ennius, který jej užil kolem roku 200 před naším letopočtem ve sbírce básní obsahujících platné pravdy a sloužících k pobavení.

Antický původ řadí satiru k nejstarším literárním žánrům, přičemž za jeho zakladatele je považován řecký filozof Menippos z Gadary (asi 330–260 př. n. l.), představitel filozofické školy zvané kynizmus, který se zabýval parodováním Homéra či Platóna, čímž vyjadřoval svůj výsměch lidské hlouposti i domýšlivosti filozofů. Jím takto vytvořená literární forma dostala později název *menippská satira* dle svého zakladatele a našla řadu pokračovatelů. Tím nejvýznamnějším byl řecký sofista, filozof a rétor Lúkiános (žijící ve 2. století) přezdíváný „Voltaire starověku“. Jeho dílem byly vtipné dialogy s nádechem filozofie, zaměřující se na pomíjivost pozemské slávy, moci, krásy či bohatství. Jeho dílo bylo od konce 15. století v Evropě pravidelně vydáváno a stalo se významnou inspirací pro novověkou satiru.¹ (Mocná, Peterka et al. 2004: 612-613) Počátky satiry však můžeme dohledat i v jiných starověkých civilizacích, například v Egyptě, kde se panovníci stávali předmětem nelichotivých karikatur. Předislámské arabské kmeny měly zase básníky, kteří před bitvou skládali posměšné verše o nepříteli. Na kritiku aténských vládců a významných osobností se kromě výše zmíněného „zakladatele satiry“ ve svých dílech

¹ Například v českých zemích si jej oblíbili humanisté i první představitelé národního obrození.

zaměřoval také řecký dramatik Aristofanés. Politická satira starověkého Říma se zase soustředila především na armádu. (Lichter, Baumgartner, Morris 2015: 7)

Rozvoj satiry jako samostatné literární formy je připisován římskému básníkovi Horatiovi. Horatius v satiricko-parodické tvorbě navázal na svého předchůdce, římského satirika Gaia Lucilia, kterému je připisováno dílo čítající asi třicet knih satir. Horatiova tvorba se však z formální i obsahové stránky v mnohém lišila. (Kučáková 1972: 10)

Pro mnoho novodobých autorů byla jejich díla prostředkem vyjádření vlastních názorů, třeba nespokojenosti s politickou situací. Příkladem může být *Božská komedie* Danta Alighieriho nebo dílo Williama Shakespeara, zejména hra *Richard II.*, kde si autor dělá legraci z politiků alžbětinské éry. (Lichter, Baumgartner, Morris 2015: 6) Jedním z nejvlivnějších satiriků konce 17. a první poloviny 18. století byl Jonathan Swift. V *Gulliverových cestách* využívá jak sociální, tak politické satiry. Prostřednictvím svého díla kritizoval poměry na anglickém královském dvoře, spory mezi stranou whighů a toryů či vztah mezi Anglií a Irskem. (Hargis 1970: 1-10) Politické satire namířené proti vládě i sociálním institucím se věnovalo také dílo *Candide* neboli *Optimismus* francouzského osvícenského filozofa Voltaira. (Lichter, Baumgartner, Morris 2015: 7)

Již během 17. století se v některých evropských zemích začaly objevovat karikatury politických vůdců, ale o velkou popularitu politických karikatur se postaral až o století později britský malíř William Hogarth. Hogarth se snažil ukázat, že umění může být eticky i politicky mocným nástrojem a je právem označován za „dědečka politických karikatur“. Kromě toho je považován za jednoho ze zakladatelů komiksu, zejména díky svému cyklu *Život prostitutky*. Svými karikaturami skutečně ovlivnil veřejné mínění a tím i politické kroky, jako bylo například schválení zákona o prodeji lihovin (známý jako „Gin Act“) v roce 1751. Hogarth ovlivnil další umělce, například Benjamina Franklina, který v roce 1754 představil první politickou karikaturu v Americe. Síly politických karikatur a komiksů si všimli také propagandisté a využili je ve spojení s Kongresem v Albany v témže roce. Kampaň „Join, or Die“ znamenala začátek politické karikatury na světové scéně. V 19. století popularita politických karikatur strmě stoupala. Ve Francii byl její ústřední postavou Napoleon Bonaparte. Pozici karikatur na politické scéně upevnilo zahájení vydávání britského humoristického a satirického týdeníku *Punch* v roce 1841, který připravil půdu pro další politické satiriky. (Vittachi 2020)

Růst gramotnosti a rozšíření tisku v 19. století umožnilo i vzestup redakčních

satirických karikatur, jejichž představitelem byl zejména karikaturista Thomas Nast. Mezi významné politické satiriky konce 19. a počátku 20. století se řadí Mark Twain, Will Rogers či George Orwell. S příchodem nových typů médií v průběhu 20. století se značně rozšířil i okruh tvůrců politické satiry. (Lichter, Baumgartner, Morris 2015: 7-8)

1.3.1 Vývoj satiry v českých zemích

Průnik satiry do české literatury souvisí s rozvojem literatury v prostředí měst. Autoři se začali obracet k neprivilegovaným vrstvám společnosti a usilovali o autentické vyobrazení soudobého každodenního života – jak jeho kladných, tak záporných stránek. Satira ve středověku měla převážně nápravný či mravokárný účel, důkazem čehož je například dílo *Satiry o řemeslnících a konšelích*, v němž jsou vylíčeny běžné prohřešky (například nepoctivost či špatně odvedená práce) lidí z různých povolání. Změnu přináší satirická báseň *Podkoní a žák* (sepsána koncem 14. století neznámým autorem), která namísto mravokárného patosu využívá více ironii s jejíž pomocí líčí hádku podkoního a žáka o to, kdo je pro společnost důležitější a kdo se má lépe. Báseň tak paroduje univerzitní disputace, využívané ve středověkých školách k výuce filozofie.

Za husitské éry na sebe satira vzala především podobu pouličních písní reagujících na aktuální dění. V období humanismu se satira svou formou vrací opět do předhusitského období a jejím cílem je společnost poučít a vychovávat. Jednalo se především o satirické návody, které s využitím parodie přikazovaly pravý opak žádoucího chování a jednání. Zároveň existovala i satirická díla obracející se ke vzdělaným čtenářům, která oživovala antickou tradici a byla psána většinou v latině. Kromě toho se v období 16. století objevuje také politická satira, jejímž terčem se stávali jak konkrétní soukromé osoby, tak úředníci. Měla většinou podobu hanlivých písní, cedulí či novinových letáků a jejím cílem bylo ovlivňovat veřejné mínění. Nutno dodat, že šíření takovýchto pamfletů bylo přísně trestáno. V každém případě byla tvorba satirických skladeb zachycujících aktuální události důkazem vzrůstajícího zájmu společnosti o veřejné dění. (Mocná, Peterka et al. 2004: 614-615)

V dobách klasicismu a osvícenství nebyla satira v české literatuře příliš oblíbeným žánrem. Autoři se jednak obávali cenzury, za druhé se obávali špatného vlivu její kritičnosti a negativity na rozvoj národa. Zpočátku se autoři zaměřovali převážně na kritiku lidských nešvarů, prohřešků proti vlastenectví, kritiku maloměstských poměrů či soudobých poměrů v literatuře. Satira v počátcích národního obrození byla inspirována německým

osvícenstvím. Oproti němu však byla méně ostrá, charakterizoval ji shovívavější humor, jazyková hra a jasná pointa. Ve 40. letech 19. století došlo k radikalizaci ve společnosti a tím pádem se radikalizovala, respektive zpolitizovala, i satirická tvorba. Reprezentantem této éry je dílo Karla Havlíčka Borovského, který je právem považován za zakladatele moderní české politické satiry. Intelektuální náročnost dokázal skloubit s prostým lidovým projevem, čímž vytvořil nadčasové epigramy². (Mocná, Peterka et al. 2004: 615-616)

Ve druhé polovině 19. století začínají vznikat satirické a humoristické časopisy. Jeden z prvních byl časopis *Šotek* vycházející v roce 1849. Vydával jej již zmíněný Karel Havlíček Borovský. Tyto první časopisy však nebyly vzhledem k nepříznivé politické situaci 50. let 19. století vydávány příliš dlouho. Příznivější situace nastala až po pádu Bachovského absolutismu, ovšem i poté se zejména čistě satirické časopisy musely potýkat s cenzurou. Příkladem je časopis *Šotek* vydávaný Jakubem Arbesem, který navazoval na Havlíčkův odkaz. V rámci satirické tvorby stojí za zmínku také Svatopluk Čech, autor veršovaných satirických skladeb navazujících na alegorické pohádky inspirované evropskou literaturou 18. století. Úspěšnější se však staly jeho tzv. „broučkády“, tedy satirické povídky, jejichž ústřední postavou je Matěj Brouček, prostřednictvím něhož autor kritizuje chování a typické vlastnosti bohatších měšťanů. Oblíbeným humoristickým a satirickým týdeníkem byly dále také *Humoristické listy*, které vycházely v letech 1858–1941. (Mocná, Peterka et al. 2004: 616)

Na konci 19. a na počátku 20. století začíná zlatá éra satiry. Pod vlivem nástupu nových uměleckých směrů se satira stává kritičtější, útočnější a od pobavení se její účel přesouvá k odhalování negativních jevů ve společnosti a zejména ke snaze tyto jevy vymýtit. Důležitými autory této doby jsou Josef Svatopluk Machar, autor satirické politické lyriky, Viktor Dyk, jenž napsal například dílo *Satiry a sarkasmy* či František Gellner, který vedl denní satirickou kroniku v brněnských *Lidových novinách*. Za vrchol komické tvorby tohoto období lze označit Haškova díla *Dějiny Strany mírného pokroku v mezích zákona* (1911) a *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války* (1921-1923), která jsou jedněmi vykladači řazena k ostré antimilitaristické satire, zatímco druzí řadí tato díla k jiným literárním žánrům. Za první republiky se značně rozvinula aktuální politická satira, zaměřující se na rozličné problémy nově vzniklého státu z různých ideologických hledisek. Vznikla řada satirických

² Epigram je krátká satirická báseň stroze sdělující určitou myšlenku, většinou je přitom zaměřena na kritiku jedince nebo společnosti.

časopisů, například na tradici protirakouské satiry navázal týdeník *Nebojsa*, poukazující na rychlé převlékání kabátů mnohých lidí po vzniku republiky. Za zmínku stojí také satirický časopis *Trn* spojený převážně s autory *Devětsilu*³. Nadějným satirikem byl Jiří Hausmann, navazující na odkaz Karla Havlíčka Borovského a zaměřující se na kritiku kapitalismu. Satirou, avšak spíše humoristicky pojatou, se zabýval také Karel Poláček, zejména v dílech *Dům na předměstí* či *Okresní město*. K politické satíře si rovněž postupem času našli cestu Jiří Voskovec s Janem Werichem, například v divadelní hře *Kat a blázen* (1934). V meziválečném období dochází k proměně poptávky po satíře. Veršovaná epická díla tak postupně nahrazuje román a drama. (Mocná, Peterka et al. 2004: 616-617)

Po únoru 1948 byla sice satira vyhledávaným žánrem, ale v praxi se musela potýkat s cenzurou. Satira se měla zaměřovat především na ostrou kritiku kapitalismu a měšťáckých přežitků. Její funkce měla být převážně didaktická. Ústřední postavou satiry té doby se stal Václav Lacina, nemilosrdně kritizující maloměšťáctví coby nepřátelský element vůči socialismu. Od roku 1945 až do roku 1989 vycházel oblíbený satirický týdeník *Dikobraz*, zaměřující se na tzv. komunální satiru⁴, která zesměšňovala každodenní drobné nešvary „reálného socialismu“. Postupem času se satira přesouvala od ideologických otázek spíše ke každodenním problémům a tím se vytratila její útočnost. (Mocná, Peterka et al. 2004: 618)

Od 50. let přibývá satirická tvorba v rámci malých divadel vznikajících v té době. Navazuje na tvorbu Divadla satiry, které působilo v době mezi koncem druhé světové války a únorem 1948. Předmětem satirické kritiky se stává především totalitní podoba komunistického režimu v zemi. Politickou satiru hrálo především divadlo Večerní Brno, které v roce 1964 uvedlo satirickou hru Milana Uhdeho *Král-Vávra*, volně navazující na Havlíčkova *Krále Lávrů*. Zároveň se rozvíjí absurdní drama, jehož prostřednictvím autoři odhalují odcizení lidí a jejich neschopnost komunikace. Ústřední postavou českého absurdního dramatu se stal Václav Havel, přičemž klíčová byla jeho hra *Zahradní slavnost* vydaná v roce 1963. Kromě dramatické tvorby vznikala také prozaická satirická díla. Kupříkladu mocenským mechanismům soudobého režimu prostřednictvím líčení poměrů v armádě se věnoval Josef Škvorecký v díle *Tankový prapor* či Miroslav Švandrlík

³ Umělecký svaz *Devětsil*, později *Svaz moderní kultury Devětsil*, byl český levicově orientovaný umělecký svaz působící v letech 1920 až 1930. Mezi jeho známé členy patřili například Adolf Hoffmeister, Jaroslav Seifert, Karel Teige, Vítězslav Nezval či Vladislav Vančura.

⁴ Od té se *Dikobraz* odchýlil na krátkou dobu v letech 1968-1969.

v satirickém románu *Černí baroni*. Obě díla se po pádu komunistického režimu dočkala zfilmování. V období normalizace došlo v důsledku politické situace k utlumení satirické tvorby v oficiální literatuře. Podmínky pro politickou satiru však nabízela tvorba exilová. Příkladem je kniha *Jelení Brod*, jejímž autorem je novinář a spisovatel Jiří Hochman. Ten ještě před svou emigrací vydal dílo *Kronika místodržení v Čechách: věnované všem smějícím se bestiím*, které vyšlo jako součást ročenky týdeníku *Reportér* v roce 1968.

O něco lepší podmínky pro politickou satiru v rámci oficiální literatury znovu nastaly až během 80. let. Tehdejší tvorba reagovala především na přizpůsobivost některých jedinců, oportunistů či na lidskou identitu upadající v době totality. Satiře se věnovali i autoři poezie, například Jiří Žáček ve svých epigramech a aforismech. (Mocná, Peterka et al. 2004: 618-619)

Po roce 1989 se politická satira opět mohla naplno vrátit do společenského života. Rozvíjela se ve všech oblastech kultury. V rámci divadelní tvorby můžeme jmenovat hru *Blond'atá bestie*, kterou v roce 2011 uvedlo A Studio Rubín. Scénické čtení vychází z přepisů tajných nahrávek tehdejší poslankyně za Věci veřejné Kristýny Kočí. V roce 2012 se hra dočkala pokračování pod názvem *Blond'atá bestie II. - Blond'atá bestie vrací úder*. Dalším příkladem je satirická hra *Ovčáček čtveráček* inspirovaná osobou Jiřího Ovčáčka, mluvčího prezidenta Miloše Zemana. Hru uvedlo v roce 2016 Městské divadlo Zlín a o rok později na ni navázalo volné pokračování *Ovčáček miláček*. V rámci komiksové tvorby stojí za zmínku *Zelený Raoul* kreslíře Štěpána Mareše, vycházející v rámci časopisu *Reflex*. Autorem námětů je trojice Dan Hrubý, Milan Tesař a Tomáš Baldýnský. Politická satira se stala rovněž součástí televizního vysílání i internetové tvorby, čemuž je věnována samostatná podkapitola.

2. Televizní politická satira

Satira byla zpočátku jednou z nejméně využívaných forem politického diskurzu v médiích. Na nedostatečném využívání politické satiry trpěli angažovaní občané, jelikož satirizovat nějaký jev zároveň znamená tento jev zkoumat, a tudíž také povzbuzovat diváky ke zkoumání. Televizní zpravodajství, jakožto upřednostňovaná forma televizního diskurzu o veřejném životě, staví politiku do pozice něčeho, co by se lidé měli učit. Oproti tomu satira spíše než prostou konzumaci informací a „pravdy“ nabízí divákům smysluplnou kritiku

politiky a zároveň diváky povzbuzuje k hraní si s politikou, k jejímu zkoumání, testování či zpochybňování. Komickým hraním si s politikou může divák získat větší pocit porozumění vůči politice a tím i větší motivaci k tomu, aby se jí zabýval. Ostatně už římský satirik Horatius upřednostňoval satiru z důvodu, že se s důležitými tématy dokáže vypořádat jednoduše a přístupným způsobem, čímž dokáže překlenout propast mezi filozofy a širokou veřejností. (Gray, Jones, Thompson 2009: 11-12)

Politická satira si místo na televizních obrazovkách musela postupně vydobýt, jak popisují následující dvě podkapitoly. První z nich nejprve nastíní vývoj televizní politické satiry jako takové, a následující kapitola se zaměří na vývoj televizní politické satiry v českém prostředí od jejích počátků až po současnost.

2.1 Vznik a vývoj televizní politické satiry

S příchodem televizního vysílání se otevřel i zcela nový prostor pro politickou satiru. Zpočátku se televizní programy podobaly těm rozhlasovým, neboť možnosti televize jakožto nového média bylo teprve třeba vyzkoušet. Základem televizního vysílání se už na začátku stala talk show. První late-night talk show, která se začala vysílat, byl pořad *Tonight!* stanice NBC (National Broadcasting Company) v roce 1954. Moderátorem pořadu se stal bývalý moderátor rozhlasových a televizních estrád Steve Allen. V roce 1957 jej nahradil Jack Paar, který v pořadu vydržel do roku 1962. (Lichter, Baumgartner, Morris 2015: 19-20)

Politická satira není žánr nebo formát jako například sitcom nebo telenovela, a tudíž jeho vývoj a proměna nepodléhá pouze technickým aspektům či proměnám způsobu výroby. Vývoj politické satiry spíše souvisí s proměnami vkusu a požadavků publika, programových strategií a s postupným vývojem satiry a parodie v rámci jiných formátů. Ačkoliv 50. léta a počátek 60. let vynikala sociální kritikou v podobě satiry a parodie, jen málo této kritiky si našlo cestu na televizní obrazovky. Během 50. let se parodie stala oblíbeným způsobem televizních komiků k zaplnění vysílacího času, ale jejím terčem se stávaly spíše všední problémy nebo filmová a televizní tvorba. Mezi některými vedoucími televizních stanic panovala v té době obava, že masové publikum parodii neporozumí.⁵ Namísto toho se sociální a politická satira dobře uplatnila na poli tištěných médií a také na vinylových deskách. (Gray, Jones, Thompson 2009: 19-20)

⁵ Přesto však existovaly výjimky. Například ve Velké Británii se satirické pořady objevovaly již od 50. let. Za zmínku stojí třeba slavná *The Goon Show* vysílaná BBC.

Televizní obsah v 60. letech v USA ignoroval velké sociální změny a konflikty ve společnosti, které se v tu dobu odehrávaly. Výjimkou byly pouze zpravodajské pořady. Mediální producenti se snažili volit co nejméně konfliktní typy programů, tedy především sitcomy. Dvěma programům se přesto podařilo začlenit do svého formátu i politickou satiru. Jednalo se o komediální a varietní show *The Smothers Brothers Comedy Hour* a komediální skečový pořad *Rowan & Martin's Laugh-In*. Zejména první jmenovaný pořad však kvůli své politické angažovanosti čelil cenzuře ze strany televize CBS (Columbia Broadcasting System), což nakonec vedlo k jeho zrušení v roce 1969. Právě neochota televizních stanic propagovat politickou satiru v 60. letech může být chápána jako uznání dosahu humoru s politickým obsahem, vyvolávající obavy z odcizení inzerentů a odlivu diváků. (Gray, Jones, Thompson 2009: 21-22)

Americké televize v období 60. let také čerpaly inspiraci z britských zdrojů. Příkladem je satirický komediální pořad *That Was The Week That Was* vysílaný stanicí NBC v letech 1963-1965. Pořad vychází ze stejnojmenné britské předlohy, vysílané stanicí BBC v letech 1962-1963. *That Was The Week That Was*, známá pod zkratkou *TW3*, byla late-night satirická show, kombinující písně, skeče a karikatury. Režisérem a producentem pořadu byl Ned Sherrin a uváděl jej David Frost. *TW3* byl významným pořadem z hlediska rozvoje politické satiry ve Velké Británii, neboť se nebál poukázat na temnější stránky politiky a politické osobnosti také parodoval. Pořad byl zrušen před volbami v roce 1964 v důsledku politického nátlaku. (BBC 2021)

Změnu v tomto ohledu přinesla 70. léta. Hned na jejich počátku, v roce 1970, připravila CBS řadu nízkonákladových komediálních pořadů se sociálními tématy, aby k obrazovkám opět přilákala více diváků, jak si přáli inzerenti. Prototypem těchto pořadů se stal sitcom *All in the Family*, který se od svých předchůdců nelišil narativní strukturou, nýbrž sociálními tématy, které zahrnoval. Televize v 70. a 80. letech politickou satiru tolerovala, pakliže byla „maskována“ v rámci sitcomů nebo byla součástí pořadů vysílaných v pozdních nočních hodinách. Televize se postupně učila oslovovat menší publikum prostřednictvím více vyostřeného humoru. (Gray, Jones, Thompson 2009: 23) V říjnu 1975 začala televize NBC vysílat slavný pořad *Saturday Night Live*. Pořad na televizní obrazovky přinesl sociální a politickou satiru, která byla v nočních hodinách akceptovatelná. Na jednu stranu pořad navázal na tradici komediální varietní show, na druhou stranu tuto tradici narušil tím, že vytvořil nový druh komediálního publika. Kromě hudebních vystoupení, komediálních

skečů a vtipných vystoupení moderátorů je součástí pořadu i část nazvaná „Weekend Update“ zaměřující se na události uplynulých dní, která znovu zpopularizovala zpravodajskou satiru. (Marx, Sienkiewicz, Becker 2013: 25-26)

Dalším pořadem, který parodoval zpravodajství a reklamy, se stal komediální seriál televize HBO (Home Box Office) *Not Necessarily the News*, inspirovaný pořadem *Not the Nine O'Clock News* bristké BBC (British Broadcasting Corporation). V britském prostředí v 80. letech stojí také za zmínku *Spitting Image*, satirické loutkové divadlo zobrazující přední britské i světové politiky. Loutková show byla vysílána v letech 1984–1996 původně na ITV. V roce 2020 se tato show vrátila prostřednictvím BritBoxu. Pořad byl následně okopírován celou řadou zemí, zvláště úspěšný se stal ve Francii pod názvem *Les Guignols de l'info*. U nás se show objevila v podobě pořadu *Gumáci* vysílaného v 90. letech na televizi Nova. Koncem 80. let se na televizních obrazovkách poprvé objevil animovaný seriál *Simpsonovi* televizní sítě Fox Broadcasting Company. Skrze rodinu Simpsónových seriál zobrazuje měnící se politickou, sociální a náboženskou situaci ve Spojených státech amerických. Simpsonovi jsou také vědomou a ostrou satirou nad složitým, pokryteckým a přehnaným stavem americké kultury, odhalují povrchnost veřejného vzdělávání, degradaci životního prostředí a mnohé další společenské problémy. Stojí rovněž za zmínku, že Simpsonovi představují progresivní politiku a jejich satirický přístup odráží levicové postoje. Častým předmětem kritiky z pohledu Simpsónových je též způsob zacházení se společenskými menšinami, jejichž status je založen na rase, pohlaví, sexuální orientaci či náboženství. (Henry 2012: 7)

Významným milníkem byl začátek vysílání kabelové a satelitní televizní stanice Comedy Central v roce 1989, která zvolila strategii používat politickou satiru a humor jako svou obchodní značku. V roce 1993 začala Comedy Central vysílat late-night talk show moderovanou Billem Maherem s názvem *Politically Incorrect*, založenou na rozhovorech se slavnými osobnostmi o politice. Po úspěchu pořadu přijala Comedy Central politický humor a politickou satiru jako součást své identity a následovala řada dalších podobně laděných pořadů jako například *The Daily Show*, dále animovaný sitcom *South Park*, seriál *That's My Bush!*, satirický skečový pořad *Chappelle's Show*, *The Colbert Report*, a další animovaný seriál *Lil' Bush*. (Gray, Jones, Thompson 2009: 25-26)

O rozvoj politického humoru a politické satiry se však staraly i další stanice, jmenovitě HBO a v britském prostředí stanice Bravo. HBO od roku 1994 vysílala talk show *Dennis Miller Live* a od roku 1997 late-night talk show *The Chris Rock Show*, v obou

jmenovaných pořadech účinkovali moderátoři původně se podílející na *Saturday Night Live*. Oba pořady poskytly prostor pro poměrně agresivní politické i sociální komentáře. V roce 2000 bylo zahájeno vysílání britského satirického seriálu *Da Ali G Show*. Autorem pořadu byl Sascha Baron Cohen a vysílal jej Channel 4. V roce 2003 se dočkal další řady vysílané tentokrát na HBO. V roce 2014 vznikl v produkci HBO další satirický pořad *Last Week Tonight with John Oliver*, tedy late-night talk show shrnující dění uplynulého týdne ve Spojených státech amerických i ve světě.

2.2 Televizní politická satira v Čechách

Stejně jako ve světě, i v Čechách byl významným milníkem pro kulturu, a tedy i politickou satiru, nástup televize. První pokusné veřejné televizní vysílání proběhlo 1. května 1953. Jednalo se však zatím pouze o nepravidelné vysílání, které ve svých počátcích představovalo pouze několik hodin týdně. Pravidelně začala televize vysílat až 25. února 1954. V počátcích televizního vysílání byly televizní přijímače pro velkou část domácností cenově nedostupné, tudíž lidé chodili televizi sledovat spíše do kulturních domů, knihoven a dalších veřejných prostor. (Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 282-284) Postupem času se cena televizních přijímačů snižovala a tím pádem postupně rostl prodej i sledovanost. Z hlediska vybavenosti domácností rozhlasovými a televizními přijímači se situace ovšem vyrovnala až koncem 60. let. Pro rozvoj televize z hlediska obsahu však nebyly určující pouze technické podmínky, nýbrž i skutečnost, že televize byla pevně v rukou komunistického režimu a případný rozvoj politické satiry na jejích obrazovkách měl značně omezené možnosti.

Po několik prvních let svého fungování byla televize z hlediska organizace součástí Československého rozhlasu. Samostatnou organizací se stala k 1. prosinci 1957, díky nařízení z téhož roku, na jehož základě byl zřízen Československý výbor pro rozhlas a televizi. Ten se stal ústředním orgánem státní správy pro rozhlas a televizi. Dále byl ještě zřízen Slovenský výbor pro rozhlas a televizi. Výbor se skládal z programových pracovníků rozhlasu a televize a dohlížel na ideové a politické, umělecké, technické i hospodářské záležitosti, přičemž podléhal přímo vládnímu předsednictvu. O dva roky později byly výbory zrušeny a Československý rozhlas i Československá televize se nově staly samostatnými organizacemi. Organizaci i úkoly televize a rozhlasu stanovovaly vládou schválené statuty. (Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 312-313)

V počátcích televizního vysílání ještě nebylo zaměstnání televizních pracovníků

podmíněno členstvím v komunistické straně ani jejich třídním původem. Z tohoto důvodu byla televize mimořádně dobrou příležitostí pro mladé umělecky zaměřené lidi. Komunisté si však již během 50. let uvědomili, že význam televize a jejího dosahu roste, a proto by v ní měli pracovat pouze prověřeni zaměstnanci. V roce 1958 proto režim udělala čistku v televizi, jejímž výsledkem bylo odstranění více než stovky televizních zaměstnanců. Pravidla pro přijímání nových zaměstnanců stanovil Kádrový pořádek ČST a noví pracovníci byli schvalováni stranickými orgány. Ústředního ředitele do funkce schvalovalo na návrh předsedy vlády předsednictvo ÚV KSČ. V polovině 60. let byla televize řádně ukotvena i legislativně zákonem č. 18/1964 Sb. *o Československé televizi*. Zákon jasně stanovil, že činnost televize se odvíjí od politiky KSČ a její hlavní funkcí je v tomto duchu lid politicky i kulturně vychovávat. (Končelík, Večera, Orság 2010: 157-162)

Během 60. let se televize rozvíjela technicky i programově, přibývaly zpravodajské pořady, seriály⁶ a připravovalo se barevné vysílání a nový program. Na televizní obrazovky dokonce začaly pronikat kritické pohledy na současné problémy v Československu, což vyvolávalo spory s cenzurou. Jako příklad lze uvést reportáž *Volba povolání* novinářky a lidskoprávní aktivistky Otty Bednářové uvedené v rámci pořadu *Zvědavá kamera*. Reportáž se zabývala přijímáním žáků na střední školy, při němž byl kladen důraz na třídní hledisko spíše než na znalosti. Ačkoliv se zatím nedá hovořit přímo o politické satíře, můžeme pronikání kritických názorů do televize považovat za první krok k budoucímu vzniku satirických pořadů. (Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 318-320)

Během pražského jara⁷ se jedním ze zásadních témat stalo i postavení médií jakožto instituce svobody projevu. Akční program ÚV KSČ z dubna 1968 dokonce počítal s přijetím zákona omezujícího cenzuru. Společnost se více začala zajímat o politiku i stav země, a tím rostla i sledovanost televize. Média věnovala velkou pozornost tématům rehabilitace obětí politických procesů z přelomu 40. a 50. let či pátrání po nových okolnostech úmrtí Jana Masaryka. Rostl počet publicistických i diskusních pořadů. V červnu 1968 byla přijata novela zákona o periodickém tisku a dalších hromadných informačních prostředcích⁸, která

⁶ Na počátku televizního vysílání musely být všechny původní pořady z technických důvodů vysílány živě. Vysílání ze záznamu bylo možné až časem, a poprvé převážilo až ve druhé polovině 60. let.

⁷ Období od ledna do srpna 1968 spojené s nástupem Alexandra Dubčeka do funkce prvního tajemníka ÚV KSČ, čímž odstartovalo období reform, jejichž cílem bylo zlepšit stav ekonomiky, politiky i společnosti, po prvních dvaceti letech vlády komunistů. Reformní hnutí ukončil vpád vojsk Varšavské smlouvy na území Československa dne 21. srpna 1968.

⁸ Zákon č. 84/1968 Sb., kterým byl novelizován zákon č. 81/1966 Sb., *o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích*.

rušila cenzuru s tím, že ji zákon výslovně označoval za nepřijatelnou. (Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 325-327)

Reformy a demokratizaci médií ukončila invaze vojsk Varšavské smlouvy v srpnu 1968. Českoslovenští politici byli donuceni učinit kroky vedoucí ke kontrole médií. Hned na konci srpna 1968 tak vzniká Úřad pro tisk a informace (ÚTI), který se zabýval řízením, sledováním a hodnocením činnosti médií. Koordinací opatření týkajících se médií se zabýval nově ustavený Vládní výbor pro tisk a informace. V září 1968 byl následně přijat zákon č. 127/1968 Sb., *o některých přechodných opatřeních v oblasti tisku a dalších hromadných sdělovacích prostředků*, který umožnil obnovení předběžné cenzury a rovněž deklaroval systém sankcí, čímž skončilo krátké období svobody médií. Federalizace Československa v roce 1969 nahradila ÚTI novým Českým úřadem pro tisk a informace (ČÚTI). Pro Slovensko vznikl Slovenský úrad pre tlač a informácie (SÚTI). Předběžná cenzura se sice nevrátila (byla použita jen několikrát v období normalizace), ale byla zavedena cenzura následná, jejímž základem bylo autocenzurní chování samotných novinářů a mediálních pracovníků.⁹ (Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 330-332)

V období normalizace byla televize nástrojem komunistické propagandy a ideologie. Musela ji také opustit řada pracovníků spojených s obdobím pražského jara. Zároveň docházelo prostřednictvím televize k diskreditaci stoupencům pražského jara, představitelům disentu a po vzniku Charty 77 také k diskreditaci jejích signatářů. Podmínky pro politickou satiru byly z těchto důvodů velmi nepříznivé. Během 70. let však vznikla řada hodnotných pořadů, které uspěly i na mezinárodních festivalech. Televize se také rozvíjela technologicky. V květnu 1970 začal vysílat druhý program a o tři roky později, v květnu 1973, začalo pravidelné barevné vysílání¹⁰. (Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 366-367)

Díky výraznému růstu sledovanosti se z televize během 70. let stalo nejvlivnější médium. V televizi však došlo k personálním i programovým čistkám, po nichž se potýkala s nedostatkem profesionálů a úpadkem kvality vysílání. (Končelík, Večera, Orság 2010: 238-240) Obsah pořadů navíc podléhal přísné kontrole ze strany KSČ. Až do roku 1989 na televizní obrazovce proto prakticky nebylo místo pro pořady obsahující politickou satiru. Přesto se pokusy o vytvoření pořadu s politickou satirou objevily. Příkladem je cyklus

⁹ Navzdory tomu během podzimu 1968 vznikly pořady se satirickými prvky. Jednalo se například o *Publicistický magazín* pod vedením Vladimíra Škutiny.

¹⁰ V roce 1973 bylo zahájeno pravidelné barevné vysílání pouze na druhém programu. Na prvním programu bylo barevné vysílání zahájeno v květnu 1975.

Průvan nebo seriál Karla Pecha *Kufřík*. Většina pokusů o politickou satiru však skončila u krotké formy komunální satiry, neboť víc režim nedovoloval.

K rozvoji televizní politické satiry mohlo dojít až po pádu komunistického režimu v roce 1989. Bylo nejprve nutné oddělit média od státu a vybudovat nový mediální systém odpovídající podmínkám liberální demokracie. Během 90. let byla přijata zásadní legislativní opatření¹¹ a v demokratickém Československu, respektive od roku 1993 v České republice, vzniká tzv. duální systém, což znamená, že zde existují paralelně vysílací média veřejné služby a média soukromá (hlavně komerční). Zároveň byl ustaven reklamní trh, což vedlo ke komercializaci médií. Jejím typickým důsledkem, který se nevyhnul ani českým médiím, je proměna mediálních obsahů v důsledku tlaku tržních poměrů a jejich směřování k trivializaci a bulvarizaci. (Bednařík, Jirák, Köpplová 2019: 198-399)

V roce 1992 byla založena mediální společnost CET 21 (později přejmenována na TV Nova), která o rok později získala licenci na vysílání. Dne 4. února 1994 zahájila vysílání jako první česká celoplošná komerční televizní stanice TV Nova. Již o rok dříve sice začala vysílat FTV Premiéra (později Prima), ta však zpočátku vysílala pouze v Praze a okolí. Celoplošné vysílání zahájila během roku 1994 po TV Nova. Další soukromé televizní stanice vznikly až o několik let později.

Hned od počátku 90. let začala vznikat řada pořadů více či méně založených na politické satirě. Do povědomí českých diváků se nesmazatelně zapsal satirický pořad *Česká soda*, vysílaný v letech 1993 až 1997 v České televizi. Na tvorbě pořadů se podílelo mnoho autorů, samotný námět však předložil Fero Fenič a dramaturgem pořadu se stal Milan Tesař. Celkově měla *Česká soda* 14 deseti až dvaceti minutových dílů a dva silvestrovské sestřihy. V roce 1998 vznikl dokonce stejnojmenný celovečerní film. Nedlouho po začátku svého vysílání, již během roku 1994, uvedla TV Nova pořad *Gumáci*. Pořad inspirovaný britskou předlohou parodoval českou politickou scénu, jejíž představitele zpodobnily gumové loutky.

V roce 1995 Česká televize uvedla nový pořad dvojice Miloslava Šimka a Zuzany Bubílkové *S politiky netančím*. Spolupráce uvedených protagonistů na poli politické satiry

¹¹ Došlo nejprve ke změně preambule zákona č. 81/1966 Sb., *o periodickém tisku a o ostatních hromadných informačních prostředcích*, z něž byla odstraněna formulace o povinnosti médií napomáhat rozvoji socialistického vědomí občanů. Stejně tak zákon odmítl cenzuru. Následovalo přijetí zákona č. 468/1991 Sb., *o provozování rozhlasového a televizního vysílání*. Na něj navázal zákon č. 483/1991 Sb., *o České televizi* a zákon č. 484/1991 Sb., *o Českém rozhlasu*. Oba nabyly účinnosti k 1. lednu 1992.

však začala již o dva roky dříve na rádiu Frekvence 1, kde spolu uváděli pravidelný nedělní satirický pořad týkající se politického dění v zemi. Pořad měl u posluchačů velký úspěch a od února 1995 se dvojice prostřednictvím pořadu *S politiky netančím* přesunula na televizní obrazovky. Pořad se v České televizi vysílal živě, což si oba protagonisté stanovili jako podmínku, aby nedocházelo k probírání obsahu pořadu před jeho vysíláním a nemuseli v něm dělat změny. (Bubílková, Šimek 1997: 8-16) Od roku 2000 přešla dvojice s pořadem na televizi Nova, kde se pořad v následujících letech vysílal pod názvem *Politické harašení aneb S politiky stále netančíme*. Důvodem změny televize byla touha obou protagonistů vyzkoušet si práci v podmínkách komerční televize. Zároveň, jak Zuzana Bubílková a Miloslav Šimek uvádějí ve své knize *Politický orloj, aneb, Figurky se vracejí* (2001: 9), chtěli udělat v pořadu určité změny, které jim Česká televize léta slibovala, ale nakonec k nim nedošlo, proto se rozhodli vyzkoušet spolupráci s TV Nova. Změna televize pořadu neublížila a popularitu si zachoval. V roce 2004 však zemřel Miloslav Šimek a Zuzana Bubílková pořad uváděla sama až do roku 2006, kdy byl zrušen. Zuzana Bubílková se do České televize na krátko vrátila v roce 2008 se satirickým pořadem *Co týden vzal*. Z důvodu negativních ohlasů byl ovšem v témže roce zrušen. (Novinky.cz 2008) Následně přešla na TV Barrandov, kde vznikl v roce 2009 pořad *Politická střelnice*. Zuzana Bubílková v něm opět glosovala aktuální politické dění a nově si také zvala do pořadu hosty.

V letech 1997-2005 Česká televize vysílala publicistický satirický pořad *Stalo se...*, který shrnoval politické události uplynulého týdne. Hlavním protagonistou byl Jiří Podlipný. V roce 2004 se na obrazovkách České televize objevil další satirický pořad, a sice *Budování státu*, který se zabýval kauzami české demokracie. Jeho tvůrci byli imitátor Petr Jablonský, novinář Martin Komárek a režisér Juraj Šajmovič. (iDNES.cz 2005)

Po odchodu Bubílkové a Šimka na Novu měl politickou satiru v České televizi nahradit pořad Jana Krause nazvaný *OK – Občan Kraus*, ten však skončil po dvou dílech. (Bubílková, Šimek 2001: 65) V letech 2000 až 2007 TV NOVA vysílala pořad *Tele Tele*, založený na parodování televizních seriálů a pořadů. Pořad se rovněž často střefoval do osobností z řad politiků. V průběhu let se prvky politické satiry a glosování politického dění objevují také v dalších pořadech, které primárně politickou satirou nejsou. Jedná se například o pořad *Uvolněte se, prosím* a na něj navazující *Show Jana Krause*, o nichž bude řeč později. Glosování politického dění je též součástí pořadu *168 hodin* vysílaného od roku 2006. Satirickou reflexi dění uplynulého týdne nabízí část nazvaná *Malostranská korekce*.

Satirické komentáře i pořad celkově se mnohokrát dostaly pod palbu kritiky ze strany politiků, nicméně pořad je vysílán dodnes. Politická témata zpracovával i zábavný pořad *Pečený sněhulák* prezentovaný jako skečová show plná nekorektního humoru, vysílaný Českou televizí v roce 2014. Pořad si však velkou oblibu nezískal a po třinácti dílech skončil. Mnohem většího úspěchu se dočkal pětidílný satirický seriál *Kosmo*, který se na obrazovkách České televize objevil v roce 2016. Seriál pojednává o fiktivním českém letu na Měsíc, který byl vytunelován a zapomenut, nicméně se musí realizovat, aby Česko nedostalo pokutu z Evropské unie. (Stejskal 2016)

Již od 90. let zároveň probíhal rozvoj digitalizace komunikace a rozvoj internetu. Postupem času se začaly objevovat internetové verze tištěných médií a posléze, v první dekádě 21. století, se rovněž začalo rozvíjet internetové rozhlasové i televizní vysílání. Internetové televize jsou mnohem více otevřené experimentům s různými žánry a formáty pořadů, což vytvořilo nový prostor pro politickou satiru. (Bednařík, Jiráček, Köpplová 2019: 418-419)

V dubnu 2014 internetová televize Stream.cz¹² poprvé uvedla politicko-satirický sitcom *Kancelář Blaník*. Seriál reaguje na aktuální dění a skrze postavu lobbisty Tondy Blaníka a jeho asistentů satiricky zobrazuje kauzy, které momentálně rezonují ve společnosti. Hlavní postava je charakterizována následovně: „*Nebere si servítky a nekompromisně řídí politické dění – to je lobbista Tonda Blaník.*“¹³ Spolupráce se Streamem a tím i natáčení seriálu bylo ukončeno na podzim roku 2017. V roce 2018 však ještě vstoupil do kin film *Prezident Blaník*, který reagoval na tehdy probíhající prezidentské volby. Na původní seriál navázal v roce 2020 nový seriál s totožnými postavami i produkčním týmem, *Republika Blaník*. V roce 2015 se na serveru Aktuálně.cz objevil parodický pořad Petra Čtvrtníčka *ČTTV*, v němž hlavní protagonista dělá fiktivní rozhovory se známými osobnostmi. Od roku 2016 začal Stream.cz a Televize Seznam vysílat politicko-satirický pořad Jindřicha Šidla s názvem *Šťastné pondělí*. V něm populární novinář a komentátor politiky Jindřich Šídlo spolu se svým týmem shrnuje nejnovější události z politiky a veřejného dění, které se v uplynulém týdnu udály. Pořad si rychle získal značnou oblibu, ale také své odpůrce zejména z řad nejčastěji satiricky zobrazovaných politiků, kterými jsou

¹² Stream.cz byl původně server produkující vlastní obsah, který zároveň uváděl i převzaté pořady a také video obsah uživatelů. Později Stream.cz odkoupil Seznam.cz a v roce 2019 byla původní Stream.cz jako samostatná platforma zrušen, přičemž obsah se přesunul pod web Televizeznam.cz.

¹³ Kancelář Blaník. (2020). *Televize Seznam*. [online]. [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <https://www.televizeznam.cz/porad/blanik>

především Andrej Babiš, prezident Miloš Zeman, Václav Klaus, Tomio Okamura a další.¹⁴ Další internetová televize Mall.TV vysílá od roku 2018 satirický pořad *Události Lud'ka Staňka*. Stand-up komik a moderátor Luděk Staněk v něm komentuje aktuální politické i společenské události. „*Luděk Staněk v seriózním zpravodajském studiu zcela neseriózním způsobem komentuje aktuální dění z domova. Ze světa. Ze sportu. A taky z počasí. Možná bude i blbec na konec.*“¹⁵ Za zmínku stojí též politická satira na sociálních sítích, která má nejčastěji podobu falešného profilu známého politika či jiné veřejně známé osobnosti. Na sociální síti Facebook tak působí například falešný Jiří Ovčáček, na Twitteru zase falešný Karel Schwarzenberg. Populární jsou také účty grafika Tomáše Břínka alias TMBK, který skrze satirické koláže reaguje na aktuální události ze světa domácí i světové politiky a společenského dění.

¹⁴ Šťastné pondělí. (2020). *Televize Seznam* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.televizeznam.cz/porad/stastne-pondeli>

¹⁵ Události Lud'ka Staňka. (2020). *MALL.TV*. [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.mall.tv/udalosti-ludka-stanka>

3. Show Jana Krause

3.1 Moderátor a komik Jan Kraus

Charakteristik spjatých se jménem Jan Kraus je celá řada – od herce, moderátora, komika, přes autora knih, publicistu, dramatika až po podnikatele. Pro většinu lidí je to však právě jeho talk show, s nímž si Jana Krause spojí nejdříve. Jeho výrazné osobnostní rysy, břitký humor a nekompromisní otázky se staly nezaměnitelnou značkou spjatou s pořady, které dělá. Narodil se 15. srpna 1953 v Praze jako jedno z pěti dětí. Jeho otec, spisovatel a novinář Ota Kraus, byl přeživším holocaustu. Známy je také jeho bratr Ivan Kraus, který je hercem a spisovatelem.

Jan Kraus se od útlého věku věnoval herectví a ztvárnil řadu dětských rolí. Vystudoval gymnázium a herectví neopustil ani během dospívání. V dospělosti hereckou kariéru upozadil, neboť se rozhodl věnovat i podnikání. Spolu se svou první ženou, Janou Krausovou, se již za komunismu živil výrobou a prodejem keramiky. Po revoluci absolvoval kurz podvojného účetnictví a daní a věnoval se daňovému poradenství. Dále se také podílel na pořádání stavebních veletrhů. Po čase jej však tato činnost unavila a rozhodl se vrátit k divadlu. Napsal divadelní hru *Nahniličko*, která se od roku 1995 hrála v Divadle Na Zábradlí, později v Divadle Kalich. (Mareš 2016)

Posléze se začal věnovat moderování řady pořadů, které jej postupně dovedly až k *Show Jana Krause*. Nejprve spolu s Jiřím Ornestem a Josefem Hrubým tvořili pořad *Dvaadvacítka*, který se na obrazovkách České televize objevil v roce 1998. Poté působil v letech 1999 až 2000 v talk show *Sauna* na televizi Prima. Následoval pořad *O. K. – Občan Kraus* (2001), který byl však po velmi krátké době ukončen. Dále v letech 2001-2002 Jan Kraus moderoval publicisticky laděnou talk show *Přesčas*. V roce 2001 rovněž působil v pořadu *Ze života zvířat* z prostředí veterinární kliniky. V následujícím roce pak spolu s Jaroslavem Duškem účinkoval v reality show *Taxi, prosím!* vysílané Českou televizí. V roce 2004 se začala vysílat talk show *Uvolněte se, prosím*, která na obrazovkách České televize vydržela až do roku 2010. Paralelně s tímto pořadem se v letech 2006-2007 vysílala jednou měsíčně jeho obdoba ze slovenského prostředí pod názvem *Bez obav, prosím!* Po ukončení vysílání *Uvolněte se, prosím* přešel Jan Kraus s totožným formátem pořadu na televizi Prima, čímž v roce 2010 vzniká *Show Jana Krause* vysílaná dodnes. Kromě činnosti moderátor a komika si Jan Kraus také několikrát vyzkoušel roli porotce talentové

soutěže a v roce 2003 též roli režiséra, když debutoval filmem *Městečko*.

3.2 Uvolněte se, prosím

Vraťme se však nyní k *Uvolněte se, prosím* jakožto předchůdci zkoumané *Show Jana Krause*. Jak Jan Kraus uvádí ve své knize *Můj soukromý buzyneš* (2018: 197) pořad *Uvolněte se, prosím*, vznikl na základě jeho snu vyzkoušet si formát late-night show. Již z předchozích televizních projektů například na televizi Prima existoval tým okolo Jana Krause, jehož stěžejními postavami byl televizní dramaturg a producent Jan Štern, dramaturgyně a scénáristka Simona Matásková a režisér Vojtěch Nouzák. Jan Štern přišel za Janem Krausem s nabídkou, že by si mohl vyzkoušet moderování talk show, neboť najal prostor v pražském klubu Lávka, kde by chtěl zkušební natáčení uskutečnit. Původním záměrem bylo natočení třech zkušebních dílů, které se budou skládat z rozhovorů s hosty, případně z krátkých doprovodných vystoupení. Do pořadu byli pro oživení pozváni také herci Bohumil Klepl, Eva Holubová, Chantal Poullain a Josef Hrubý. Pořad byl celkově koncipován částečně jako improvizace.

Předlohou pro pořad se staly slavné americké late-night talk shows, zejména *Late Show with David Letterman*, kterou v letech 1993 až 2015 vysílala televizní stanice CBS. U *Uvolněte se, prosím* (respektive i u *Show Jana Krause*) je patrná inspirace tímto pořadem jak z hlediska struktury pořadu, tak i podobou scény. Dalším pořadem, který *Uvolněte se, prosím* inspiroval je pořad NBC *The Tonight Show with Jay Leno*, který se na televizních obrazovkách objevoval od roku 1992 do roku 2014, s několika měsíční pauzou v letech 2009-2010. Že byly pro Jana Krause při tvorbě jeho vlastního pořadu inspirací slavné americké pořady potvrdil i na diskusním setkání se studenty pod záštitou projektu *Lidé z praxe*, kde k začátkům svých pořadů uvedl následující: „*Já jsem po tom toužil, já jsem to [late-night show] viděl v americký televizi a říkal jsem si – tohle by mě bavilo.*“¹⁶

Premiéra se uskutečnila 1. února 2004 od pěti hodin odpoledne v již zmíněném klubu Lávka pod názvem „Uvolněte se!“. Prvními hosty byla politička Hana Marvanová a šéfredaktorka časopisu *Elle* Jana Ciglerová. Jan Kraus uvedl, že svou talk show chce navázat na pravidelná nedělní improvizovaná představení moderátora Jaroslava Duška

¹⁶ KRAUS, Jan. (2015). Diskusní setkání s Janem Krausem. In: *Youtube* [online]. *Lidé z praxe*, 6. listopadu 2015, v čase 29:22-29:26. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=R7PzC9dCcVY>

v klubu Lávka. (iDNES.cz 2004)

Hned první představení se podařilo téměř vyprodat a u diváků mělo úspěch. Problémem byly náklady, které se nedařilo z vybraného vstupného zcela pokrýt. Poté se uskutečnily ještě asi dvě natáčení a následně tým Jana Krause přemýšlel, kdy by mohl natočené materiály nabídnout. Nakonec Jan Štern nabídl tento formát pořadu na programové poradě České televize. Návrh byl přijat s tím, že televize požádala o natočení pilotního dílu. Jan Kraus uvádí, že součástí požadavků bylo několik obtížně splnitelných podmínek, týkajících se například délky pořadu. Ta měla být pohyblivá, neboť pořad měl být vysílán každý pátek mezi filmem a následujícími *Událostmi*. Jelikož délka vysílaných filmů byla proměnlivá, bylo zapotřebí, aby se jí délka Krausova pořadu přizpůsobila, což bylo pro tvůrce velkou výzvou. Tým Jana Krause přesto na podmínky přistoupil a došlo k natočení pilotního dílu opět v klubu Lávka. Jako pilotní díl byl předán produkci nakonec materiál z tohoto i předešlých natáčení. Pilotní díl byl schválen a televize se rozhodla natočit sedm zkušebních dílů s tím, že o dalším natáčení rozhodne úspěšnost pořadu. (Kraus 2018: 197-200)

První díl *Uvolněte se, prosím* se vysílal 19. listopadu 2004. Natáčení probíhalo v divadle Ponec. Divácké ohlasy na první díl pořadu byly dobré, proto se v natáčení pokračovalo, a *Uvolněte se, prosím* nakonec na obrazovkách České televize vydrželo několik let. Po vzoru amerických pořadů byla zařízena scéna, a též struktura jednotlivých epizod se podobala slavným zahraničním předlohám. Dominantní místo pro moderátora se nacházelo za dřevěným stolem, po jehož pravici byl umístěn červený gauč pro tři hosty. Během let, co byl pořad vysílán, na pohovku usedlo několik stovek hostů ze všech možných oblastí společenského života, ale i veřejnosti zcela neznámí lidé spojení s určitou zajímavostí – ať už profesní nebo osobní. Hudební doprovod zajišťovala kapela Krausova syna Davida Krause. Zhruba hodinu a půl dlouhé představení v divadle bylo následně sestříháno na délku kolem čtyřiceti minut pro televizní vysílání.

V roce 2005 pořad zvítězil v divácké anketě Týtý v kategorii pořad roku a Jan Kraus také zvítězil v kategorii „osobnost televizních zábavných pořadů“. Pořad rovněž několikrát získal televizní cenu Elsa. *Uvolněte se, prosím* mělo v letech 2006-2007 také slovenskou obdobu vysílanou jednou za měsíc na TV stanici Joj pod názvem *Bez obáv, prosím!*

3.3 Okolnosti přechodu pořadu z ČT na televizi Prima aneb začátek SJK

Po dobu vysílání *Uvolněte se, prosím*, došlo k několika sporům mezi Janem Krausem a Českou televizí, které nakonec vedly ke konci pořadu. Jednou z těchto afér byl například rozhovor Jana Krause s Helenou Vondráčkovou, která měla v té době spor s Martou Kubišovou. Rozhovor proběhl v epizodě vysílané 16. října 2009. Janu Krausovi bylo po rozhovoru vyčítáno, že prý nechal příliš dlouho mluvit Helenu Vondráčkovou o celém sporu, aniž by do jejího monologu zasáhl jako v případě jiných hostů. Dále bylo Janu Krausovi vytýkáno, že Matra Kubišová jako host přítomná nebyla, tudíž se ke kauze nemohla vyjádřit. Člen Rady ČT Josef Pavlata na základě toho označil pořad za nevyvážený. Jan Kraus argumentoval faktem, že se jedná o zábavný pořad a zábava zcela vyvážená být nemůže, v čemž mu nakonec dali za pravdu i někteří další radní. (Strnadová, Poláková 2009) V úvodu následující epizody *Uvolněte se, prosím*, vysílané 23. října 2009, se Jan Kraus ke kauze vyjádřil. Uvedl, že nikdy neudělal nic, čím by chtěl poškodit Martu Kubišovou, neboť si jí velmi váží. Dodal, že si váží i Heleny Vondráčkové a že spor obou dam považuje za jejich zcela osobní věc, která mu nepřísluší soudit. Právě to byl důvod, proč v rozhovoru s Helenou Vondráčkovou mlčel. Nakonec ještě poznamenal, že do pořadu pozval radního Josefa Pavlatu, aby s ním kauzu probral, ale radní odmítl přijít.¹⁷

Spor s politickým podtextem mělo Krausovo úvodní vystoupení v epizodě *Uvolněte se, prosím* vysílané 2. června 2006. Jelikož se jednalo o období sněmovních voleb, hovořil Jan Kraus o tom, že se nemůže vyjadřovat k politice a bude tudíž mluvit jen o neutrálních tématech jako je třeba počasí. Vzápětí dodal, že ani počasí však není bezpečné téma, jelikož pokud by hovořil například o barvě oblohy nebo slunce, mohl by být obviněn z nevyváženosti, proto se rozhodl své vystoupení zakončit pouhým výrokem: „Obloha bude.“ Po odvysílání dílu byla na Jana Krause podána stížnost, jejímž předmětem byl právě onen konečný výrok, který by údajně mohl odkazovat na vítězství strany, jejíž barvy jsou shodné s barvou oblohy. Kauzu dokonce projednával Nejvyšší správní soud, který se usnesl¹⁸, že výrok Jana Krause protizákonný není a stížnost na něj je tedy bezpředmětná. (Nejvyšší správní soud 2006)

Programové vedení České televize také několikrát zakázalo reprízu dílu, v němž

¹⁷ *Uvolněte se, prosím*. Uvolněte se, prosím 23. 10. 2009 [epizoda televizního pořadu]. Česká televize 23. 10. 2009. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1176221164-uvolnete-se-prosim/209522161800033>

¹⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2006, čj. Vol 43/2006-19.

proběhl rozhovor s politikem, který vyvolal bouřlivé reakce. Příkladem takového dílu byla epizoda, v níž byla hostem tehdejší poslankyně Strany zelených Kateřina Jacques. Ta proslula svým vystoupením, ve kterém nebyla schopna vysvětlit, co je biomasa. Jan Kraus tehdy uvedl, že odůvodnění nevysílání reprízy tohoto dílu ze strany České televize neobdržel. (Příbil 2009)

Talk show *Uvolněte se, prosím* se naposledy vysílala 25. června 2010. Tím bylo její natáčení ukončeno. Česká televize informaci zveřejnila na webových stránkách pořadu spolu s poděkováním divákům za ohlasy a trvalou přízeň. (Česká televize 2010) Pár dní poté médii proběhla zpráva o novém pořadu Jana Krause, který se od podzimu téhož roku bude vysílat na televizi Prima pod názvem *Show Jana Krause*. Na tiskové konferenci Jan Kraus společně s ředitelem televize Prima Martinem Singrem rovněž oznámil, že na Primu se spolu s ním přesouvá tým Simony Matáskové a kapela jeho syna Davida Krause. (iDNES.cz 2010)

Při diskusním setkání v rámci projektu *Lidé z praxe* Jan Kraus komentoval přechod pořadu z České televize na televizi Prima následovně: „*V Český televizi jsem měl pět let dá se říct opravdu svobodu, mohl jsem to dělat, jak jsem chtěl, dá se říct. A pak přišla paní ředitelka Fričová a tam se to začalo nějak komplikovat a pak to skončilo brutálním požadavkem cenzury, zpátky na začátek, že budu dávat otázky, okruhy čtrnáct dní dopředu (...) tak to byl ten důvod, proč jsme šli na Primu.*“¹⁹

Podrobněji o přechodu na televizi Prima píše Jan Kraus ve své knize *Můj soukromý buzynes* (2018: 213-217). Uvádí, že důvodem byly změny ve smlouvě, které s ním předtím nikdo neprobíral. Do smlouvy nově přibyl odstavec, podle nějž o pozvaných hostech rozhoduje autor pořadu, ale s tím, že jejich seznam včetně základních tematických okruhů bude odevzdávat v televizi alespoň deset pracovních dní před natáčením každého dílu, aby mohl být scénář schválený oběma smluvními stranami. Jan Kraus píše, že tato podmínka byla pro další pokračování pořadu nepřijatelná, a to z několika důvodů. Jednak mu přišlo nepřípustné, aby mu někdo vymezoval, o čem má s hosty mluvit, a také šlo o časové důvody, neboť desetidenní lhůta byla pro tento formát pořadu příliš dlouhá. Hosté se například ze zdravotních důvodů někdy měnili přímo v den natáčení pořadu, proto by již nebylo dost dobře možné splnit podmínku o schválení hosta a tematických okruhů. Z tohoto důvodu

¹⁹ KRAUS, Jan. (2015). Diskusní setkání s Janem Krausem. In: *Youtube* [online]. Lidé z praxe, 6. listopadu 2015, v čase 31:17-31:49. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=R7PzC9dCcVY>

začal Jan Kraus jednat o přechodu na televizi Prima.²⁰ Televize Prima dala Janu Krausovi dle jeho slov exkluzivní nabídku, spočívající v návrhu smlouvy, která bude buď k určitému termínu jeho podpisem přijata nebo neakceptována, a to bez sankcí. Přechod na jinou stanici byl pro pořad velmi riskantní z důvodů organizačních, finančních, ale i kvůli sledovanosti. Jan Kraus následně jednal s Českou televizí ohledně odstranění odstavce týkajícího se výběru hostů a témat. Česká televize jeho požadavek odmítla s tím, že by ztratila producentskou kontrolu nad pořadem, ačkoliv ji dle Jana Krause stejně do té doby neměla.

Jan Kraus tedy sdělil České televizi, že nebude ve spolupráci pokračovat a začal spolu se svým týmem pracovat na přesunu pořadu na televizi Prima. Bylo nutné převést pořad z produkce České televize do vlastní produkce, vyřešit všechny technické i personální otázky spojené s přechodem na jinou stanici a také později sehnat nový prostor, tedy divadlo, kde by mohl být pořad natáčen. Jako vhodný prostor se nakonec ukázalo divadlo Archa, kde se pořad natáčí dodnes. (Kraus 2018: 213-217)

První díl *Show Jana Krause* na televizi Prima se vysílal 3. září 2010. Jelikož se práce zabývá politickou satirou, stojí za zmínku zajímavost, že úplně prvním hostem byl politik – tehdejší ministr dopravy Vít Bárta. Po něm na červenou pohovku usedla zpěvačka skupiny Toxique Klára Vytisková a trojici hostů uzavíral fakír Petr Fiedor.

3.4 Příprava jednotlivých epizod Show Jana Krause

Hosty do show vybírá kreativní ředitelka Simona Matásková. Podle Jana Krause nepřipadá v úvahu, aby sháněl hosty sám moderátor, neboť je to jednak organizačně náročná práce a za druhé by bylo neprofesionální, kdyby ještě před rozhovorem navázali pracovní-společenský vztah, který při jednání mezi hostem a produkcí pořadu nutně vzniká. Mohlo by tak dojít k narušení rovnováhy při rozhovoru, který má mít dle Jana Krause na počátku neutrální charakter. Samotnou výrobu pořadu, tedy jednání s divadlem ohledně prostor pro natáčení, prodeje vstupenek, zajištění technických záležitostí ale i velkou část jednání s televizí, která pořad následně vysílá, má na starosti producent pořadu Rudolf Biermann. (Kraus 2018: 239-240)

Jak již bylo uvedeno, *Show Jana Krause* se natáčí v prostorách divadla Archa. Scéně

²⁰ Jan Kraus uvádí, že to byla z jeho pohledu jediná možná televizní stanice, kam se v té době dalo s jeho formátem pořadu přejít, neboť tehdejší ředitel televize Nova Petr Dvořák mu sdělil, že do výběru hostů by rozhodně zasahoval, což bylo pro Jana Krause nepřijatelné.

dominuje stůl z tmavého masivu, za kterým na kolečkovém křesle sedí Jan Kraus. Napravo od stolu se nachází červená pohovka, na níž postupně usedají hosté. Ten, s nímž je aktuálně veden rozhovor, sedí samozřejmě na straně gauče nejbližší k Janu Krausovi. Pozadí scény tvoří velkoplošné fotografie zobrazující noční scenérie. Ve středu je umístěn záběr na osvětlený Pražský hrad a Hradčany. Scénu na pozadí rozdělují dekorativní předěly tvořené svislým pruhem svítících žárovek. Příchodová cesta pro hostitele i hosty je umístěna z levé strany (z pohledu diváka). Vlevo od příchodového prostoru je pak místo pro kapelu Davida Krause, která zajišťuje hudební doprovod pořadu. V pozadí za kapelou již nejsou fotografie nočního města, ale modré prosvícené plochy, opět rozdělené dekoracemi ze svítících žárovek.

Příprava a natáčení každého dílu *Show Jana Krause* (vyjma například vánočních dílů) probíhá jednotlivě, což náklady na výrobu zvyšuje. Pořad rovněž nevyužívá komparzisty, ale diváky, kteří si vstupenky na natáčení mohou zakoupit v běžném předprodeji, jako u jiných představení, které divadlo nabízí.²¹ Pořad se natáčí zpravidla v úterý večer v prostorách divadla Archa.²² Dva nebo tři dny před natáčením obdrží Jan Kraus podklady o hostech. Příprava natáčení začíná zkouškou v divadle, při níž se kontroluje technika, příspěvky a také probíhá domluva s kapelou. Zkouška probíhá zhruba tři hodiny před samotným natáčením. (Kraus 2018: 240) S hosty si týden před natáčením volá režisér, aby se o hostovi dozvěděl informace, které předá jako podklady Janu Krausovi. Do divadla se hosté dostaví většinou hodinu až dvě před začátkem natáčení. Režisér s nimi poté probere, jak bude natáčení probíhat. Jan Kraus se s hosty pouze pozdraví. (Kopřivová 2015: 117)

V 19:30 jsou již účinkující připraveni v zákulisí a pár minut nato show začíná. Natáčení trvá obvykle mezi 70-90 minutami. Natočený materiál je následně přepraven do střižny, kde jej režisér s asistentkou zkrátí na požadovanou délku. Následující ráno výslednou podobu pořadu kontroluje Simona Matásková, která v případě potřeby určí některé úpravy, načež je během téhož dne dopoledne finální verze pořadu doručena do televize Prima. Vysílání probíhá ve středu večer. Ve čtvrtek ráno poté tvůrci pořadu

²¹ Dvanáctá řada *Show Jana Krause* se z nařízení vlády přijatého z důvodu opětovného zhoršení světové pandemie nemoci Covid-19 musela obejít bez účasti veřejnosti. Diváci v hledišti byli proto nahrazeni menším počtem placených komparzistů.

²² První řada pořadu se natáčela, stejně jako předchozí *Uvolněte se, prosím*, v divadle Ponec. Poslední natáčení *Show Jana Krause* zde proběhlo v červnu 2011.

obdrží informace o jeho sledovanosti. (Kraus 2018: 241)

Co se samotných rozhovorů týče, příprava na ně není ze strany Jana Krause nijak velká. Dle Jana Krause není na poli zábavy možné dívat se do papíru a držet se předem stanovených okruhů a otázek jako je to například v případě politických rozhovorů ve zpravodajských či publicistických pořadech. Obecně podle něj sice platí, že čím víc toho o hostovi ví, tím je rozhovor s ním lepší, přesto to však není garance zábavy a zajímavosti. Z hlediska informací z rešerší jsou pro něj nejdůležitější citlivé události jako je například úmrtí nebo nemoc v rodině hosta, kterými by se hosta případně mohl nechtěně dotknout, urazit ho či zranit. Ostatní informace z rešerší jsou podle Jana Krause po chvíli rozhovoru v podstatě nepotřebné, neboť konverzace se ubírá těžko odhadnutelným směrem, závislejícím na náladě hosta, reakcích publika a dalších nepředvídatelných okolnostech. (Kraus 2018: 222-223)

3.5 Struktura epizod Show Jana Krause

Show Jana Krause začíná Krausovým příchodem za doprovodu kapely a potlesku lidí. Následuje krátký úvodní monolog zaměřený na aktuální dění. Nejčastěji se týká politiky či událostí uplynulých dní, které momentálně hrají prim ve veřejné debatě. Po úvodním monologu odchází Jan Kraus ke svému stolu a následuje pravidelná rubrika *Stalo se*. Ta obvykle začíná dotazem Jana Krause, zdali je mezi diváky pan Odvárka. Na potvrzení jeho přítomnosti Kraus reaguje poznámkami typu „to je dobře“, „to se mi ulevilo“ či „tak to jsme z nejhorsího venku“.

Pan Odvárka je pravidelným návštěvníkem natáčení *Show Jana Krause*. Po dobu několika let chodil na každé představení za své vlastní peníze. Když produkce Janu Krausovi sdělila, že má v publiku takto věrného diváka, rozhodl se s ním seznámit a následně mu trvale přidělil místo v první řadě. Pan Odvárka vynechal akorát zahraniční natáčení. V New Yorku jej „zastoupil“ Miloš Forman.²³

V rámci *Stalo se* Kraus promítá na televizi různé obrázky, fotografie, novinové články a podobně. Většinou se jedná o bizarní zprávy, vtipné koláže, retuš či fotografie, které

²³ *Show Jana Krause*. III. řada, Show Jana Krause 12. 10. 2012 [epizoda televizního pořadu]. FTV Prima 12. 10. 2012, v čase 00:00-00:21. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=uH_3jsQZme0&list=PLwKJlrLDPP0H0akOnuz9ipsk1MGaPx014&index=3

se často rovněž vztahují k aktuálnímu (většinou politickému) dění. Kraus promítané materiály doprovází vtipným komentářem. Rubrika trvá v řádu několika minut a zpravidla končí větou: „*Tak to by bylo pro dnešek všechno.*“ Následně obvykle předvede gesto, které kapela doprovází určitým hudebním podkresem.

Posléze již Jan Kraus oznámí jméno prvního hosta. Následuje příchod hosta ze zákulisí za potlesku diváků a hudebního doprovodu kapely, který se u různých hostů liší. V prostoru před stolem a pohovkou se hosté přivítají s Janem Krausem, chvíli postojí na místě, aby pozdravili tleskající diváky a následně se již host i moderátor odeberou na svá místa. Začíná rozhovor trvající mezi dvaceti až pětadvaceti minutami. Pro televizi je pak sestříhán zhruba na délku kolem patnácti minut. Po skončení rozhovoru s prvním hostem přichází na řadu druhý a následně třetí host. Rozhovor zejména třetího hosta bývá často doplněn jeho vystoupením či jinou interakcí, do níž je mnohdy zapojen i sám hostitel. Je-li mezi hosty zpěvák nebo zpěvačka, obvykle má během pořadu nebo na jeho konci hudební vystoupení. Nemá-li vystoupení připravené žádný z hostů, zajistí hudební vložku kapela Davida Krause.

Na konci pořadu se Jan Kraus rozloučí s diváky již tradiční větou zhruba v tomto znění: „*Dámy a pánové, já vám děkuji za pozornost, to je pro dnešek všechno. Těším se s vámi za týden na shledanou buď tady v divadle Archa nebo u televizních obrazovek, a mějte se krásně!*“ Během závěrečných titulků rozdává svým hostům dárky – tradiční je zejména loutka Jana Krause.

3.6 Vývoj pořadu Show Jana Krause

Show Jana Krause se několikrát natáčela i v zahraničí. Kromě již zmíněného Slovenska se natáčelo v Londýně, New Yorku či Miláně. Scéna během zahraničních natáčení je zařízena v co nejpodobnějším stylu jako v tuzemsku, záměrně se liší pouze fotografie nočního velkoměsta na pozadí a úvodní znělka pořadu. Oboje zpravidla zobrazuje kulisy města, v němž natáčení probíhá. Kromě zahraničí se několikrát natáčelo v Ostravě. V průběhu let se také objevili v pořadu hosté, kteří sice odmítli přijít na natáčení do divadla, ale svolili k rozhovoru v jiném prostředí. Štáb jel takto například za Josefem Mašínem do Mnichova. Ještě v pořadu *Uvolněte se, prosím* zase proběhl rozhovor mimo divadlo s Václavem Havlem.

Na červené pohovce se v průběhu let vystřídal řada osobností z různých oblastí

kulturního, politického a společenského života. První dva hosté bývají většinou veřejně známé osobnosti jako jsou herci, zpěváci, moderátoři, politici, sportovci či spisovatelé. Třetími hosty naopak často bývají neznámí lidé z řad odborníků z různých oblastí, lidé se zajímavou profesí či koníčkem. Co se již zmíněných politiků týče, jejich zastoupení v *Show Jana Krause* je poměrně rozsáhlé – od komunálních politiků, přes některé kandidáty na prezidenta, předsedy parlamentních stran až po ministry.

Jan Kraus se dokonce osobně setkal s Larry Kingem, jednou z nejvýznamnějších amerických televizních osobností. Od poloviny 80. let až do roku 2010 moderoval svou talk show *Larry King Live*, vysílanou americkou televizní stanicí CNN. Larry King strávil na Slovensku, kam ho pozvala televizní stanice TA3 při příležitosti desátého výročí svého fungování, několik dní v září 2011. V rámci této návštěvy ho mimo jiné čekal rozhovor s Janem Krausem, který se uskutečnil právě ve studiu TA3. Jan Kraus měl možnost vést s Larry Kingem rozhovor, který se posléze stal součástí jedné z epizod *Show Jana Krause*.²⁴

Začátek XI. řady *Show Jana Krause* se nesl v duchu oslav 10. výročí pořadu. V první epizodě této řady vysílané dne 2. září 2020 v rámci rubriky *Stalo se* přinesl pan Odvárka Janu Krausovi dort, balonky a konfety. Následně si vzájemně popřáli k výročí a pořídili společnou fotografii.

V současné době se vysílá již XII. řada *Show Jana Krause*. Ani z hlediska struktury pořadu, ani z hlediska vizuálního k žádné zásadní proměně nedošlo. Pouze se několikrát změnila úvodní znělka pořadu. Od II. řady se *Show Jana Krause* přesunula také na internetovou platformu YouTube, kde je možné přehrát zpětně všechny její epizody, a to včetně bonusových videí s vystřiženými záběry případně s dalšími zajímavostmi ze zákulisí pořadu. V současné době vysílá TV Prima *Show Jana Krause* každou středu od 21:35 hodin. Sezónu 2020 a 2021 poznamenala světová pandemie nemoci Covid-19, kvůli níž vláda přijala opatření zakazující mimo jiné návštěvy divadel. Z tohoto důvodu se natáčení *Show Jana Krause* muselo na určitou dobu přerušit. Produkce zkoušela show natáčet i bez diváků, následně však přistoupila k dočasné variantě natáčení za účasti placených komparzistů, kteří nahrazují veřejnost v sále.

²⁴ *Show Jana Krause*. II. řada, Show Jana Krause 23. 9. 2011 [epizoda televizního pořadu]. FTV Prima 23. 9. 2011. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=puDRgOTwiCU>

3.7 Politická satira v late-night talk show a SJK

Show Jana Krause lze klasifikovat jako late-night talk show. Pro přiblížení toho, co tento termín znamená, nejprve musíme znát definici talk show. Talk show lze definovat jako televizní či rozhlasový pořad, založený na interview s osobnostmi. Těmi jsou myšleny především veřejně známé osobnosti, ale není to striktním pravidlem, neboť hostem talk show může být i dosud neznámá osoba se zajímavou vlastností, příběhem či profesí, která by mohla zaujmout širší publikum. Jedná se o odnož žánru televizní či rozhlasové besedy, která se však zaměřuje na vzdělávání a publicistiku. Na rozdíl od toho se dramaturgie i vedení rozhovorů v rámci talk show zaměřuje spíše na zábavu. (Osvaldová, Halada 2007: 209)

Programy v prvních dekádách existence televizního vysílání byly ovlivněné denní dobou, v níž byly vysílány, a podle ní se také lišilo publikum těchto pořadů. Na základě toho došlo k rozdělení televizních talk shows do třech základních skupin či subžánrů. Late-night zábavná talk show, denní talk show za účasti publika a ranní show ve formátu magazínu. Tyto subžánry postupně ovlivnily další formy televizních debat. (Erlor, Timberg 2002: 6-7)

3.7.1 Zábavná „late-night“ talk show

Jedná se o subžánr, který si mnoho lidí vybaví, když se mluví o „talk show“. Slavný moderátor mluví s několika hosty, které si pozval do studia. Podoba rozhovoru se odvíjí od denní doby, kdy je pořad vysílán. Late-night (tedy „pozdně-noční“) verze je založena na příjemném setkání moderátora s hosty, kterými jsou většinou známé osobnosti. Tato forma pořadu se stala dominantní v 50. letech 20. století ve Spojených státech amerických, díky pořadům jako *Broadway Open House* a *The Tonight Show*. Počet diváků těchto pořadů vzrostl koncem 60. a začátkem 70. let minulého století díky publicitě, kterou vyvolala první late-night talk show válka mezi moderátorem pořadu *The Tonight Show Starring Johnny Carson* a jeho konkurenty. Carsonův pořad na NBC následoval v 80. letech pořad Davida Lettermana, který přinesl do zmíněného subžánru nové prvky. Lettermanova verze late-night talk show se vrací k dřívější komediální tradici rozhovorů, kterou založili Ernie Kovacs a Steve Allen ve svých pořadech. Letterman si ve svém pořadu pohrával s talk show jakožto s formou, a postupem času se tak jím vytvořená verze během 80. let 20. století stala mainstreamem. Později Jay Leno a další začlenili Lettermanovy inovace do více tradičních prvků Carsonova formátu. Na poli late-night talk show pořadů se vystříдалo mnoho „soupeřů“, ale pouze několika z nich se podařilo vytvořit pořady, které si získaly a udržely

pozornost publika v průběhu prvních několika dekád své existence. (Erler, Timberg 2002: 7)

Již dříve bylo zmíněno, že *Show Jana Krause* patrně inspirovaly pořady Davida Lettermana a Jaye Lena, s nimiž má (ostatně jako řada dalších pořadů tohoto formátu) mnoho shodných prvků. Existují však i další varianty, jak mohou late-night shows vypadat. Například v pořadu *Late Late Show with Craig Ferguson* bývají zpravidla jen dva hosté a v late-night talk show *Chelsea Lately* býval dokonce pouze jediný host. Kromě počtu hostů se pořady tohoto formátu liší i stopáží či vizuální podobou. Pořad *The Tonight Show Starring Jimmy Fallon* například typickou scénérii nočního města tvořící pozadí scény obohatil o dřevěné modely mrakodrapů.

Společně s popularitou těchto pořadů rostl i jejich dosah a vliv na publikum. O tom svědčí například to, že dle nedávných průzkumů ve Spojených státech amerických sledovala populární late-night talk shows asi třetina dospělé populace. Moderátoři těchto pořadů také získávají ocenění v soutěžích zaměřených na zábavní průmysl, a v neposlední řadě figurují v žebříčkách vlivných osobností. Například moderátor pořadu *The Daily Show* Jon Stewart byl v roce 2005 zařazen magazínem *Time* mezi sto nejvlivnějších lidí na světě. Je totiž důležité si uvědomit, že late-night show pro řadu lidí není jen pouhá zábava, ale také určitý zdroj informací. Tyto pořady často pracují s aktuálním děním s pomocí satiry, parodie či ironie. Humornou formou tím divákům shrnují události uplynulých dní. Pro část diváků proto mohou pořady tohoto typu být legitimní alternativou zdroje zpráv. S tím souhlasí i řada samotných tvůrců pořadů late-night shows. Ostatně satirici byli od pradávna vnímáni jako zprostředkovatelé politických a sociálních změn. Sílu politického humoru můžeme doložit třeba na příkladu karikatur proroka Mohameda v dánských novinách z 30. září 2005, které byly následně převzaty mnoha dalšími světovými periodiky a vyvolaly celou řadu debat, nepokojů i diplomatických kroků. (Lichter, Baumgartner, Morris 2015: 1-3)

3.7.2. Politická satira v *Show Jana Krause*

Již od začátku vysílání *Uvolněte se, prosím* a následně *Show Jana Krause* jsou tyto pořady spjaty s reakcemi Jana Krause na aktuální témata často zejména politického charakteru. Jan Kraus se glosování politického dění věnoval již před vznikem svého pořadu. V letech 2000-2004 psal pro časopis *Týden* sloupky s názvem „Jak to vidím já“, v nichž se kriticky vyjadřoval k aktuálnímu dění. Sloupky publikované v časopisu *Týden* následně vyšly

i knižně pod názvem *Tak to vidím já* (2005) a *Tak to vidím já: podruhé* (2005). Jan Kraus dále na denní bázi komentoval aktuální dění i pro rádio Frekvence 1. Na téže stanici působil rovněž v pořadu *Co vy na to, pane Kraus?* v rámci nějž glosoval dění uplynulého týdne. Na Frekvenci 1 působí také v současné době v pořadu *Kraus a blondýna*. V něm Miluše Bittnerová klade Janu Krausovi otázky týkající se aktuálního dění, které Kraus zodpovídá.

Glosování politiky a komentáře k aktuálním událostem uplynulého týdne jsou s formátem late-night show neodmyslitelně spjaté. Studie politického humoru v late-night shows v Americe ukázaly, že vtipy na adresu politiků byly převážně negativní a zaměřovaly se spíše na osobní charakteristiku politiků než na problematiku spjatou s jejich výrokem nebo činem. Jay Leno, moderátor *The Tonight Show with Jay Leno*, například tvrdí, že hostitelé late-night pořadů ani tak nemění názor lidí, jako spíš posilují to, co si už lidé myslí. Na druhou stranu řada občanů má pouze povrchní znalosti o politice, proto může sledování těchto pořadů mít na jejich politické názory formativní vliv. Výzkum amerických late-night shows v letech 1996-2000 mimo jiné ukázal, že četnost politických vtipů v těchto pořadech je poměrně vysoká. Například již zmíněný Jay Leno vtipkoval na účet politiků v průměru ve 1275 případech za rok. V pořadu uváděném Davidem Lettermanem se objevilo průměrně 870 politických vtipů ročně. Oproti tomu například Bill Maher se politiky dotkl v 342 případech v roce. Není přitom překvapením, že nejčastěji mířili na nejvýše postavené politiky v zemi. (Nive, Lichter, Amundson 2003: 120)

Jednou z nejčastějších forem politické satiry v late-night show je úvodní monolog hostitele, který často za využití nadsázky a ironie glosuje dění uplynulých dní a komentuje výroky nebo činy politiků. Politická satira či parodie v těchto pořadech může dále zahrnovat prvky vizuální, tedy různé karikatury, retuše, koláže, internetové memy, obrázky, vtipné fotografie a podobně. Buď jsou užity samostatně nebo je moderátor opatří vtipným komentářem, kterým glosuje zobrazenou osobu či událost. Další hojně využívanou formou politické satiry je imitace, pomocí níž mohou být s nadsázkou zobrazena gesta, vystupování nebo promluva politické osobnosti. Případně lze imitací znázornit konkrétní událost, která se politika týká. Často jsou také napodobovány žánry, například televizní zpravodajství. Součástí late-night shows též bývají hrané scénky a skeče. (Young 2014: 3-4)

Jan Kraus chtěl oblíbený formát late-night show přenést také do českého prostředí, proto *Uvolněte se, prosím* i navazující *Show Jana Krause* vychází ze zahraničních předloh jak z hlediska vizuální, tak obsahové stránky pořadu. Tudíž lze v jeho pořadech identifikovat

výše uvedené prvky politické satiry, které jsou využívány i v americkém prostředí. Ve kterých částech pořadu se politická satira objevuje nejčastěji, v jaké formě a na koho mířila ve sledovaném období je předmětem následující kapitoly. Častým komentováním politického dění ve svém pořadu se Jan Kraus každopádně liší od svých kolegů, kteří se politickému dění touto formou nevěnují. Karel Šíp do svého pořadu *Všechnoparty* vysílaného od listopadu 2005 Českou televizí politiky dokonce záměrně nezve. V minulosti se sice ve *Všechnoparty* političtí hosté objevili, ale podle Karla Šípa se v rozhovorech o politice příliš nedá rozvinout legrace, proto si hosty z řad politiků již nezve, ani se k politice sám nevyjadřuje. (Hrabě 2018)

4. Kvantitativní obsahová analýza SJK

4.1 Kvantitativní obsahová analýza

Metodou diplomové práce je kvantitativní obsahová analýza, jež umožňuje zkoumání mediovaných obsahů, přičemž je bráno v potaz několik zvolených znaků. Uvedená metoda byla zvolena z důvodu, že je postavena na předem stanovených pravidlech a postupech, díky čemuž jsou její výsledky ve vysoké míře strukturované a tím pádem disponují i vysokým stupněm zpětné ověřitelnosti. Díky své strukturovanosti a selektivnosti jde o metodu umožňující přehledné zpracování velkého množství dat, což odpovídá potřebám této diplomové práce. Výsledky je rovněž možné statisticky analyzovat, a tudíž i přehledně znázornit pomocí grafů či tabulek. (Schulz et al. 2004: 29-30)

Pro kvantitativní metody výzkumu médií je charakteristická vysoká míra standardizace. Kvantitativní výzkum se zakládá na měření proměnných a frekvenci jejich výskytu. Výhodou kvantitativních metod je možnost využití statistických metod, přinášejících větší přesnost i přesvědčivost výsledků. Další nespornou výhodou kvantitativní metodologie je její přenositelnost a replikovatelnost, díky níž je možné provádět například komparativní výzkumy daných jevů v různých mediálních krajinách nebo provádět stejný výzkum s časovým odstupem a sledovat tak vývojové trendy. Nevýhoda metody pak tkví v tom, že je zaměřena pouze na kvantifikaci některých prvků. Opomíjené prvky přitom však mohou být pro daný výzkum významné. Kvantitativní přístup vychází z pozitivismu, který přinesl snahu distancovat se od osobních spekulací a komentářů, a založit poznání na základě faktů, které výzkumník získá osobním systematickým pozorováním. Kvantitativní metodologie tedy využívá generalizaci a zobecňuje poznávané aspekty, jinak řečeno redukuje realitu na počítatelné jevy. Na rozdíl od toho kvalitativní výzkum není standardizovaný a interakce výzkumníka a zkoumaného je vždy založena na unikátním průběhu daného výzkumu. Jeho výhodou je flexibilita a otevřenost vůči novým jevům. Naopak limitem je neschopnost kvalitativního výzkumu zaměřit se na velké množství případů, případně jeho subjektivita a reliabilita, neboť výzkumník je nedílnou součástí sběru dat. (Trampota, Vojtěchovská 2010: 16-19)

4.2 Výzkumné otázky

Aplikace kvantitativní obsahové analýzy probíhala v několika na sebe navazujících krocích,

kteře popišou následující podkapitoly. Práce si stanovila za cíl zodpovědět pomocí vybrané metody čtyři níže uvedené výzkumné otázky zaměřené na charakteristiku politické satiry v *Show Jana Krause*.

Výzkumná otázka č. 1: *Jak velký prostor v Show Jana Krause byl politické satire věnován?*

Výzkumná otázka č. 2: *Jakých prvků politické satiry Show Jana Krause využívá?*

Výzkumná otázka č. 3: *Jací politici, respektive jaké politické subjekty, byly v pořadu nejčastěji satiricky zobrazovány?*

Výzkumná otázka č. 4: *Jakým tématům se politická satira v Show Jana Krause věnovala nejvíce?*

4.3 Zkoumané období

Zkoumaným obdobím je doba vysílání *Show Jana Krause* od počátku, tedy od září roku 2010 do června 2019 čili celkem devět řad pořadu. Jak již bylo řečeno v úvodu práce, analýza politické satiry v pořadu *Show Jana Krause* se zaměří na období, kdy se v České republice konaly volby, respektive i na období, kdy probíhala volební kampaň a na období bezprostředně následující po konání voleb. Vzhledem k tomu, že volby v naší zemi probíhají takřka každý rok, a zároveň ne všechny mají stejnou váhu, byly vybrány jen některé z nich.

Z hlediska významu volebních institucí rozlišuje politologie dva základní typy. Prvním z nich jsou volby prvního řádu (*first-order elections*), v nichž voliči rozhodují o tom, kdo bude v zemi vládnout, tedy určují moc výkonnou. Druhým typem jsou volby druhého řádu (*second-order elections*), jejichž důležitost je menší, neboť je v nich volena politická reprezentace na nižší úrovni správy. Dále platí, že ve volbách druhého řádu je tzv. méně v sázce, a to pro kandidující subjekty i pro voliče. Jde totiž o obsazení institucí s menšími kompetencemi, které přímo neovlivňují složení moci výkonné a nemají tak velký dopad na řešení celostátních politických témat. To se odráží i ve zpravidla nižší volební účasti u voleb druhého řádu, v podobě kampaní, které jsou méně výrazné a tím pádem je i zájem médií o tyto volby menší. Mezi volby prvního řádu se tedy řadí volby parlamentní, respektive v případě parlamentních režimů s dvoukomorovým parlamentem, kdy jednotlivé komory mají asymetrické pravomoci, sem patří volby do první komory parlamentu. Dále volby prezidentské v prezidentských politických režimech nebo v parlamentních režimech s přímou volbou prezidenta. Mezi volby druhého řádu pak řadíme volby regionální,

komunální, volby doplňovací a v prezidentských režimech také volby parlamentní. Zároveň se k volbám druhého řádu zařazují i volby do Evropského parlamentu, které se však od ostatních typů voleb druhého řádu liší tím, že překračují národní hranice států. (Bureš et al. 2012: 216-217)

Z výše uvedených důvodů byly tedy pro účely této práce vybrány jednak volby prvního řádu, které mají celostátní dosah a dopad. Konkrétně se jedná o volby do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2013 a 2017 a o volby prezidentské v letech 2013 a 2018. Dále byly ještě vybrány volby do Senátu PČR, neboť se jedná rovněž o instituci působící na národní politické úrovni. Senátní volby sice patří k tzv. volbám druhého řádu, ale většinou se konají v kombinaci s dalšími volbami, čímž je zvýšena i pozornost zaměřená na tyto volby. Volby do Senátu se konají zpravidla spolu s volbami do obecních nebo krajských zastupitelstev. Volby do krajských zastupitelstev se jeví jako vhodnější k analýze, neboť v nich kandidují převážně stejné politické subjekty jako ve volbách do Poslanecké sněmovny. Oproti tomu v komunálních volbách kandiduje kromě celostátně působících politických subjektů také více lokálních stran, které nejsou známé v celé zemi, proto je i menší pravděpodobnost, že budou zmíněné ve sledovaném pořadu. Volby do zastupitelstev krajů spolu s volbami do třetiny Senátu se ve sledovaném období konaly dvakrát – v roce 2012 a v roce 2016.

Sledované období v rámci uvedených šesti dílčích vzorků je vždy ohraničeno začátkem volební kampaně a končí dva týdny po konání voleb. Začátek volební kampaně do Parlamentu ČR je volebním zákonem²⁵ stanoven na den, kdy vyjde rozhodnutí prezidenta republiky o vyhlášení voleb ve sbírce zákonů. Začátek prezidentské volební kampaně je stanoven obdobně s tím rozdílem, že volbu prezidenta republiky vyhláší předseda Senátu.²⁶ Tímto dnem tedy sledované období začíná. Ačkoliv reálně volební kampaň sice končí konáním voleb, pro účely této diplomové práce bude sledované období končit dva týdny po volbách. A to z důvodu, že volební výsledky bývají ve dnech po konání voleb hojně diskutovány a je velmi pravděpodobné, že budou i předmětem politické satiry ve sledovaném pořadu. Předmětem analýzy bude vždy obsah pořadu, který byl vysílán v televizi, tedy budou vynechána bonusová videa a vystřižené záběry zveřejňované v archivu pořadu.

²⁵ Zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů

²⁶ Na základě zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky).

4.4 Základní a výběrový soubor

Základním souborem jsou všechny díly *Show Jana Krause* odvysílané v období od září 2010 do června 2019, tedy všechny epizody odvysílané v rámci I. až IX. řady pořadu.

Ze základního souboru byl pro analýzu vybrán vzorek děl, které byly vysílány v době, kdy probíhaly v České republice vybrané volby, respektive volební kampaně. Výběrový soubor lze rozdělit do šesti dílčích vzorků kopírujících jednotlivá volební období. Způsob jejich výběru byl popsán v předchozí podkapitole. Níže budou vymezena jednotlivá období neboli dílčí vzorky analýzy spolu s počty epizod, které daná období zahrnují.

Prvním dílčím vzorkem je období senátních voleb a voleb do zastupitelstev krajů v roce 2012. Ty byly prezidentem Václavem Klausem vyhlášeny 29. června 2012, čímž začíná sledované období. Volby se konaly 12. a 13. října uvedeného roku. Druhé kolo senátních voleb proběhlo 19. a 20. října 2012. Jak již bylo uvedeno, sledované období končí dva týdny po konání voleb, tedy 3. listopadu 2012. V tomto období bylo odvysíláno celkem 9 epizod *Show Jana Krause*.

Druhý dílčí vzorek tvoří období od 6. listopadu 2012, kdy skončila lhůta pro registraci kandidátů na prezidenta. Volby byly sice vyhlášeny již dříve, konkrétně 3. října 2012. V té době se však konaly krajské a senátní volby, a prezidentské kampani bylo více pozornosti věnováno až po proběhnutí zmíněných voleb, proto je v tomto případě začátek sledovaného období posunut. První kolo prezidentské volby se konalo ve dnech 11. a 12. ledna 2013, druhé kolo pak 25. a 26. ledna 2013. Sledované období končí 9. února 2013. V tomto období bylo odvysíláno celkem 14 epizod zkoumaného pořadu.

Třetím dílčím vzorkem je období od 28. srpna 2013, kdy prezident republiky vyhlásil volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Ty se uskutečnily 25. a 26. října 2013. Sledované období v tomto případě končí 9. listopadu 2013. Na toto období připadá 11 epizod.

Čtvrtým dílčím vzorkem je období začínající vyhlášením voleb do zastupitelstev krajů a voleb senátních dne 6. května 2016. Volby se uskutečnily ve dnech 7. a 8. října 2016. Druhé kolo senátních voleb proběhlo 14. a 15. října 2016. Sledované období tím pádem končí 29. října 2016 a zahrnuje 17 epizod.

Pátým dílčím vzorkem je období začínající 2. května 2017 vyhlášením voleb do Poslanecké sněmovny PČR, jejichž konání bylo stanoveno na dny 20. a 21. října 2017.

Konec sledovaného období tedy připadá na 4. listopad 2017. Počet epizod v tomto vzorku činí 18.

Šestým dílčím obdobím je období prezidentských voleb v roce 2018. Volba prezidenta byla sice předsedou Senátu vyhlášena již 28. srpna 2017, začátek sledovaného období v tomto případě byl však stejně jako v případě předchozích prezidentských voleb posunut, a to na 7. listopadu 2017. Důvody jsou dva. Za prvé začátek prezidentské volební kampaně zastínila sněmovní volební kampaň (viz páté sledované období). Dále dne 7. listopadu 2017 vypršela lhůta pro registraci kandidátů, proto až od této chvíle je seznam kandidátů definitivní. Například Mirek Topolánek oznámil svou kandidaturu až na poslední chvíli, a to 5. listopadu 2017. První kolo volby prezidenta se konalo 12. a 13. ledna 2018, druhé kolo potom 26. a 27. ledna 2018. Sledované období tedy končí dnem 10. února 2018 a čítá 13 epizod.

Celkově tak bylo během šesti dílčích zkoumaných období odvysíláno 82 epizod *Show Jana Krause*, které se staly předmětem analýzy.

4.5 Jednotky analýzy a proměnné

Jako základní jednotka analýzy byla stanovena jedna část epizody *Show Jana Krause*. Každá epizoda *Show Jana Krause* se skládá z několika nezávislých a na sebe navazujících částí s jasně daným začátkem i koncem. Jednotlivé epizody se mohou lišit počtem částí, kterými jsou tvořeny.

Dále byla stanovena ještě druhá jednotka analýzy (podjednotka), kterou je politicko-satirické zobrazení. Jedná se o časový úsek části *Show Jana Krause*, po jehož dobu byl politický aktér či aktéři předmětem politické satiry.

Pro zodpovězení stanovených výzkumných otázek bylo sledováno několik proměnných. Níže jsou uvedeny jednotlivé proměnné včetně hodnot, kterých mohly nabývat:

Počet částí SJK: číselná hodnota udávající počet částí, které tvořily danou epizodu.

Počet částí SJK obsahujících politickou satiru: číselná hodnota udávající počet těch částí SJK, které obsahovaly alespoň jedno politicko-satirické zobrazení politického aktéra nebo aktérů.

Druh části SJK: údaj vysvětlující, v jaké části SJK se dané satirické zobrazení objevilo. Vzhledem k tomu, že pořad má jasně danou strukturu, která byla podrobněji popsána v kapitole 3.5 *Struktura epizod*, mohla tato proměnná nabývat následujících hodnot:

- *úvodní monolog* (UM), tedy příchod a úvodní vystoupení Jana Krause,
- *Stalo se* (SS), neboli pravidelná rubrika shrnující novinky uplynulých dní,
- *rozhovor s prvním hostem* (H1),
- *rozhovor s druhým hostem* (H2),
- *rozhovor s třetím hostem* (H3),
- *hudební nebo jiné vystoupení* (HV nebo JV),
- *závěrečné rozloučení Jana Krause před závěrečnými titulky* (ZR).

V případě hudebního či jiného vystoupení je myšlena samostatná část pořadu *Show Jana Krause* jasně oddělená od jiných částí a samostatně uvedená (například pěvecké vystoupení hosta po skončení rozhovoru, případně na konci pořadu). Nejedná se tedy například o pouhé ilustrační předvedení dovednosti hosta během rozhovoru.

Politický aktér: politik nebo politici, kteří byli předmětem politické satiry. Hodnotou proměnné mohlo být buď jméno konkrétního politika, název politické strany či politického hnutí, případně hodnota „politici obecně“ v případě, že politická satira mířila na všechny politiky bez bližšího upřesnění (například pokud byli předmětem politické satiry všichni poslanci, senátoři, kandidáti ve volbách jako celková skupina apod.).

Osobní přítomnost daného politického aktéra: proměnná sledující, jestli byl satiricky zobrazovaný politik v danou chvíli přítomen jako host Jana Krause či byl předmětem satiry v nepřítomnosti. Hodnota „0“ označovala nepřítomnost politika, hodnota „1“ naopak jeho přítomnost. V případě, že byla předmětem politické satiry strana, jejímž členem přítomný politik je, byla její přítomnost kódována jako „1“ neboť v tu chvíli byl host považován za reprezentanta dané strany. Naopak směřovala-li politická satira v přítomnosti politika na politiky obecně, byla přítomnost kódována jako „0“ neboť žádný politik není zástupcem všech ostatních politiků z různých stran a hnutí.

Strana: proměnná sledující politickou příslušnost aktéra. Jejími hodnotami byly názvy jednotlivých stran či hnutí, hodnota „nespecifikováno“ v případě satiry namířené proti politikům obecně nebo hodnota „BPP“ tedy politik bez politické příslušnosti (nestraník).

Pokud se politická satira týkala zahraničních politiků, jejich stranická příslušnost sledována nebyla.

Téma politické satiry: proměnná sledující tematické zaměření satirického zobrazení. Mohla nabývat následujících hodnot:

- *volby* (1) – satira týkající se voleb, volební kampaně, volebních výsledků a podobně,
- *domácí politika* (2) – satira zaměřená na témata domácí politiky jako je například vládní krize, jednání poslanců nebo jakékoliv jiné téma spojené s domácí politikou kromě ekonomiky, která byla kódována zvlášť,
- *zahraniční politika* (3) – satira zaměřená na zahraniční politiku České republiky,
- *ekonomika* (4) – satira spojená s ekonomickými tématy, například rozpočtem, daněmi apod.,
- *aféra politika* (5) – aféra či kauza způsobená nebo přímo spojená s politikem či politickým subjektem, například korupce, zneužití pravomoci, nevhodný výrok či chování atd.,
- *světová politika* (6) – satira zaměřující se politické dění ve světě,
- *jiné* (99) – ostatní případy politické satiry, které nelze přiřadit k žádnému z výše uvedených témat.

Forma politické satiry: jedná se o proměnnou identifikující způsob, jakým byl politický aktér satiricky zobrazen. Formy politické satiry mohly být následující:

- *promluva* (1) – politická satira vyjádřena prostou verbální formou, komentář jednání politika, politického dění atd.,
- *komentovaný výrok politika* (2) – promluva vztahující se ke konkrétnímu citátu politického aktéra, na nějž přímo odkazuje,
- *komentovaná fotografie* (3) – politická satira spojená s obsahem fotografie, která je doprovázena komentářem,
- *komentovaná koláž či retuš* (4) – politická satira spojená s politicko-satirickou koláží, retuší či jinak upraveným obrázkem,
- *komentované video* (5) – politická satira spojená s obsahem videa doprovázeného komentářem,

- *komentovaný text* (6) – komentářem opatřený článek v novinách, textový příspěvek na sociální síti apod.,
- *imitace* (7) – politická satira zobrazená formou napodobení hlasu politického aktéra, předvedením jeho gesta či jiného pohybového projevu,
- *píseň* (8) – politická satira obsažená v hudebním díle,
- *jiné* (99) – ostatní formy politické satiry, které se nedají zařadit do výše uvedených kategorií.

Stopáž: časový úsek, po jehož dobu trvalo satirické zobrazení. Kódována byla pouze doba, po kterou politická satira trvala, tedy ne následný potlesk, během nějž například odchází po úvodním monologu Jan Kraus na své místo. Údaje o stopáži jsou udávány ve formátu hh:mm:ss.

Pakliže se ve sledovaném pořadu objevila seriózní debata o politice, která politickou satiru neobsahovala, byla z kódování pochopitelně vynechána. Stejně tak nebyla brána v potaz satira mířící například na voličské chování občanů či na obsah médií, přestože se mohla politiky vzdáleně dotýkat, nebyla přímo zacílena na politiky, nýbrž kupříkladu právě na občany.

4.6 Výsledky kvantitativní obsahové analýzy

Na následujících stranách jsou prezentovány výsledky kvantitativní obsahové analýzy politické satiry v *Show Jana Krause*. Výsledky analýzy jsou zaneseny do tabulek doprovázených interpretací, která odpovídá na stanovené výzkumné otázky. Každá z následujících šesti podkapitol je zaměřena na jedno z dílčích období (vzorků). V rámci každé ze šesti částí bude nejprve nastíněn politický kontext daného období. Následně budou interpretovány výsledky analýzy. Interpretace bude rozdělena podle výzkumných otázek na „prostor věnovaný politické satirě“ (VO1: *Jak velký prostor v Show Jana Krause byl politické satirě věnován?*), „formy politické satiry“ (VO2: *Jakých prvků politické satiry Show Jana Krause využívá?*), „satiricky zobrazování političtí aktéři“ (VO3: *Jací politici, respektive jaké politické subjekty byly v pořadu nejčastěji satiricky zobrazovány?*) a „témata politické satiry“ (VO4: *Jakým tématům se politická satira v Show Jana Krause věnovala nejvíce?*). Údaje v tabulkách jsou zaokrouhleny maximálně na dvě desetinná čísla. Časové údaje jsou, jak již bylo zmíněno, ve formátu hh:mm:ss. Seznam zkratk politických stran je

uveden na konci této práce.

4.6.1 Dílčí zkoumané období č. 1: krajské a senátní volby 2012

První dílčí zkoumané období trvalo od 29. června 2012 do 3. listopadu 2012 a odvysíláno v něm bylo celkem 9 epizod.

4.6.1.1 Politický kontext

Krajské a senátní volby se konaly 12. a 13. října 2012. Druhé kolo voleb do třetiny Senátu proběhlo ve dnech 19. a 20. října 2012. V době voleb do zastupitelstev krajů a do Senátu byla u moci v České republice vláda Petra Nečase. Proti té nedlouho před volbami, na jaře 2012, probíhaly demonstrace požadující demisi vlády. Důvodem byly pravicové reformy, které se nelíbily odborům. Demonstrace měly podporu opoziční ČSSD, jejíž členové se demonstrací sami účastnili. (Dvořáková, Třeček, Jiříčka 2012)

Dalo se tedy předpokládat, že ČSSD bude v krajských volbách úspěšná. Tento předpoklad se potvrdil, neboť sociální demokraté zvítězili v devíti krajích. Ve dvou krajích vyhráli komunisté. Občanští demokraté zvítězili pouze v jednom kraji a stejně tak Starostové pro Liberecký kraj. Ve většině krajů uzavřela po volbách koalice vítězná ČSSD s KSČM, případně s dalšími stranami. (Aktuálně.cz 2012a)

I v senátních volbách nejlépe uspěla ČSSD, která získala 13 křesel a celkově se tak počet jejích zástupců v Senátu zvýšil. Na druhém místě v počtu získaných křesel sice skončila ODS, která získala čtyři mandáty, ale celkově se počet jejích senátorů snížil o deset. Třetí se umístila KDU-ČSL, která získala 2 mandáty, avšak obhajovala čtyři. Ve volbách uspěli (většinou s jedním mandátem) také další menší politické subjekty a dva nezávislí kandidáti. (Aktuálně.cz 2012b)

4.6.1.2 Výsledky analýzy

Prostor věnovaný politické satíře:

Tabulka č. 1: Části SJK

	Celkově	Části s obsahem politické satiry
Počet částí SJK	58	16
Procentuální počet částí	100 %	27,59 %
Průměrně částí SJK na epizodu	6,44	1,78

Stopáž všech částí	7:13:34	0:12:56
Stopáž v procentech	100 %	2,98 %
Průměrná stopáž na epizodu	0:48:10	0:01:26

zdroj: autorka

Z tabulky č. 1 vyplývá, že epizody SJK se v tomto období skládaly celkem z 58 částí a v 16 z nich (27,59 %) se objevila politická satira. V průměru bylo v každé epizodě 1,78 částí s obsahem politické satiry. Celková stopáž všech epizod činila 7:13:34, z čehož politická satira tvořila 0:12:56 (2,98 %), v průměru tedy 0:01:26 na epizodu.

Tabulka č. 2: Druh částí SJK

Druh částí SJK	Počet částí v období	Počet částí s politickou satirou	Procentuální počet částí s politickou satirou	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Úvodní monolog	9	7	77,78 %	0:07:19	56,57 %
Stalo se	7	4	57,14 %	0:01:59	15,34 %
Host 1	9	3	33,33 %	0:02:48	21,65 %
Host 2	9	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Host 3	9	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Hudební / jiné vystoupení	6	2	33,33 %	0:00:50	6,44 %
Závěrečné rozloučení	9	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	58	16	27,59 %	0:12:56	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 2 znázorňuje rozložení politické satiry v jednotlivých částech pořadu. Nejčastěji se politická satira objevovala v úvodním monologu Jana Krause, celkově v 7 z 9 případů (tedy v 77,78 %). Čtyřikrát ze sedmi případů (v 57,14 %) se objevila v rubrice *Stalo se*, třikrát z devíti případů (33,33 %) v rozhovoru s prvním hostem a dvakrát ze šesti případů (33,33 %) v hudebním či jiném vystoupení. Z hlediska stopáže zaujímala politická satira rovněž největší prostor v úvodním monologu, jednalo se o 0:07:19 z celkových 0:12:56 (56,7 %). Následovala rubrika *Stalo se* se stopáží 0:01:59 (15,34 %), třetí byl rozhovor s prvním hostem se stopáží 0:02:48 (21,65 %) a poslední hudební (jiné) vystoupení, kde stopáž činila 0:00:50 (6,44 %). V rozhovoru s druhým a třetím hostem ani v závěrečném rozloučení se politická satira neobjevila.

Formy politické satiry:

Tabulka č. 3: *Formy politické satiry*

Forma politické satiry	Počet použití	Použití procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Promluva	10	47,62 %	0:08:08	62,89 %
Komentovaný výrok politika	1	4,76 %	0:00:38	4,90 %
Komentovaná fotografie	1	4,76 %	0:00:22	2,84 %
Komentovaná koláž atp.	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Komentované video	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Komentovaný text	4	19,05 %	0:02:58	22,94 %
Imitace	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Píseň	1	4,76 %	0:00:13	1,68 %
Jiné	4	19,05 %	0:00:37	4,77 %
CELKEM	21	100,00 %	0:12:56	100,00 %

zdroj: autorka

Předmětem tabulky č. 3 jsou formy, kterými byla politická satira znázornována. Nejčastěji, v 10 z celkových 21 případů, se jednalo o prostou promluvu. Stalo se tak ve 47,62 % případů. Na druhém místě se jednalo shodně ve čtyřech případech (19,05 %) o komentování textu a o jiný způsob satirického vyjádření. Po jednom případě (4,76 %) pak byli politici zobrazováni formou komentáře k jejich výroku, formou komentované fotografie a formou písně. Z hlediska stopáže dostala nejvíce prostoru, konkrétně 0:08:08 (62,89 %), opět promluva. S odstupem druhý největší prostor zaujímalo komentování textu, a to 0:02:58 (22,94 %). Komentář k výroku politika trval 38 sekund (4,9 %), jiné formy politické satiry zaujímaly pouze o sekundu méně (37 sekund, tj. 4,77 %), komentování fotografie zabralo 22 sekund (2,84 %) a politicko-satirický obsah v písni tvořil 13 sekund (1,68 %). Komentovaná koláž či jinak upravený obrázek, komentované video ani imitace využity nebyly.

Satiricky zobrazování politických aktérů:

Tabulka č. 4: *Politické aktéry*

Aktér politické satiry	Stranická příslušnost aktéra	Počet satirických zobrazení	Procentuální počet satirických zobrazení	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
politici obecně	nespecifikováno	4	19,05 %	0:03:37	27,96 %
Miloš Zeman	SPOZ	1	4,76 %	0:00:10	1,29 %
Vladimír Franz	BPP	2	9,52 %	0:02:03	15,85 %
Petr Nečas	ODS	2	9,52 %	0:01:06	8,51 %

Tomáš Vandas	DSSS	1	4,76 %	0:00:09	1,16 %
Jana Bobošíková	Suverenita	1	4,76 %	0:00:10	1,29 %
Tomio Okamura	BPP	1	4,76 %	0:00:13	1,68 %
Jan Kavan	ČSSD	1	4,76 %	0:00:23	2,96 %
Václav Klaus	BPP	2	9,52 %	0:01:11	9,15 %
Jana Nagyová	ODS	1	4,76 %	0:00:43	5,54 %
Radek John	VV	1	4,76 %	0:01:01	7,86 %
Mitt Romney	---	1	4,76 %	0:00:31	3,99 %
KSČM	KSČM	2	9,52 %	0:01:10	9,02 %
ODS	ODS	1	4,76 %	0:00:29	3,74 %
CELKEM	---	21	100,00 %	0:12:56	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 4 znázorňuje, že terčem politické satiry se stalo celkem 11 konkrétních politiků, dvě politické strany jako celek a také politici jako celková skupina. S výjimkou amerického politika Mitta Romneyho, jemuž se věnovala politická satira v jednom případě (4,76 %) se jednalo o politiky české. Nejčastěji se politická satira zaměřila na politiky jako celek, a to ve čtyřech případech (19,05 %) z celkových 21. Z hlediska stopáže se jednalo o 15,85 % (0:03:37). Dvakrát (tedy v 9,52 %) se stal předmětem politické satiry předseda vlády Petr Nečas, prezident Václav Klaus, kandidát na prezidenta Vladimír Franz a komunisté. Z hlediska stopáže byl z právě jmenovaných politiků největší prostor věnován Vladimíru Franzovi (0:02:03, tj. 15,85 %), poté Petru Nečasovi (0:01:06, tj. 8,51 %), dále Václavu Klausovi (0:01:11, tj. 9,15 %) a nejméně (0:01:10, tj. 9,02 %) komunistům. Ostatní politici byli předmětem politické satiry pouze v jednom případě. Osobně přítomen během svého satirického zobrazení byl jen jeden politik (jednalo se tedy o 4,76 % případů).

Tabulka č. 5: Stranická příslušnost politických aktérů

Strana	Počet aktérů za stranu	Počet zobrazení strany celkem	Procentuální počet satirických zobrazení	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
ODS	2	4	19,05 %	0:02:18	17,78 %
ČSSD	1	1	4,76 %	0:00:23	2,96 %
KSČM	0	2	9,52 %	0:01:10	9,02 %
VV	1	1	4,76 %	0:01:01	7,86 %
DSSS	1	1	4,76 %	0:00:09	1,16 %
SPOZ	1	1	4,76 %	0:00:10	1,29 %
Suverenita	1	1	4,76 %	0:00:10	1,29 %
BPP	3	5	23,81 %	0:03:27	26,68 %
Nespecifikováno	---	5	23,81 %	0:04:08	31,96 %
CELKEM	---	21	100,00 %	0:12:56	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 5 souvisí s předchozí tabulkou a zaměřuje se na stranickou příslušnost politiků, kteří byli terčem politické satiry. Nejčastěji byla politická satira namířena proti politikům bez politické příslušnosti, kteří byli celkem tři a dohromady byli satiricky zobrazeni pětkrát (23,81 % případů). Stejně tak politici jako celek byli satiricky zobrazeni pětkrát (23,81 %), ale časový prostor dostali větší (0:04:08, tj. 31,96 % stopáže). Politici bez politické příslušnosti zaujímali 26,68 % celkové stopáže (0:03:27). Za nimi byla s dvěma aktéry a celkově čtyřmi zobrazeními (19,05 %) vládnoucí ODS. Ta z celkové stopáže zabrala 0:02:18, tedy 17,78 %. Čtvrté místo zaujala KSČM, jejíž hodnoty jsou shodné jako u předchozí tabulky, neboť strana byla zobrazována pouze jako celek a předmětem satiry nebyl žádný její konkrétní politik. Ostatní politické subjekty byly satiricky zobrazeny pouze v jednom případě (4,76 %).

Témata politické satiry:

Tabulka č. 6: Témata politické satiry

Téma politické satiry	Počet výskytu	Výskyt procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Volby	8	38,10 %	0:03:18	25,52 %
Domácí politika	5	23,81 %	0:02:53	22,29 %
Zahraniční politika	1	4,76 %	0:00:45	5,80 %
Ekonomika	2	9,52 %	0:03:00	23,20 %
Aféra politika	3	14,29 %	0:02:07	16,37 %
Světová politika	1	4,76 %	0:00:31	3,99 %
Jiné	1	4,76 %	0:00:22	2,84 %
CELKEM	21	100,00 %	0:12:56	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 6 zobrazuje témata politické satiry. Nejčastějším tématem byly volby, a to v osmi z celkových 21 případů (38,1 %). Na celkové stopáži politické satiry se podílely 25,52 % (0:03:18). Druhým nejzastoupenějším tématem byla domácí politika, která se objevila v pěti případech (23,81 %) a z hlediska stopáže činila 22,29 % (0:02:53). Třetí místo zaujímá téma politických afér, které se vyskytlo třikrát (14,29 %) a trvalo v součtu 0:02:07 (16,37 % stopáže). Dvakrát (9,52 %) byla tématem politické satiry ekonomika, která z hlediska stopáže předčila dvě předchozí témata, jelikož trvala rovné tři minuty a tvořila tím pádem 23,2 % celkové stopáže. Téma zahraniční politiky, světové politiky a jiné téma se v tomto období v pořadu objevilo pouze jedenkrát (4,76 % případů).

4.6.2 Dílčí zkoumané období č. 2: volba prezidenta České republiky 2013

Druhé dílčí sledované období začalo 6. listopadu 2012 a skončilo 9. února 2013. Během této doby bylo odvysíláno celkem 14 epizod zkoumaného pořadu.

4.6.2.1 Politický kontext

Volba prezidenta v lednu 2013 byla první přímou volbou hlavy státu od vzniku České republiky. Debaty o zavedení přímé volby se táhly několik let. K přijetí novely ústavního zákona, která by přímou volbu zaváděla se ve svém programovém prohlášení zavázala v roce 2010 vláda Petra Nečase. (Vláda ČR 2010) V následujících letech byly projednány možné varianty právní úpravy volby hlavy státu. V prosinci 2011 Poslanecká sněmovna schválila ústavní zákon, jímž se přímá volba zavádí, načež v únoru 2012 tento návrh přijal Senát a následně jej podepsal i prezident republiky Václav Klaus. Ústavní zákon nabyl účinnosti 1. října 2012.²⁷ Tentýž den rozhodl předseda Milan Štěch o vyhlášení prvního kola volby prezidenta na pátek 11. a sobotu 12. ledna 2013.

O úřad prezidenta se původně ucházelo dvacet kandidátů. Jeden z nich, Jan Toman, však kandidaturu stáhl a dalších jedenáct kandidátů vyřadilo Ministerstvo vnitra z důvodu nesplnění podmínek kandidatury. Tři z nich, konkrétně Jana Bobošíková, Tomio Okamura a Vladimír Dlouhý, se proti rozhodnutí Ministerstva vnitra odvolali k Nejvyššímu správnímu soudu, který po kontrole a přepočtu podpisů v peticích zjistil, že Jana Bobošíková podmínky pro kandidaturu splnila a do boje o prezidentský úřad ji vrátil. Tomio Okamura se následně ještě obrátil se stížností na Ústavní soud a žádal mimo jiné o odložení prvního kola volby. Této žádosti Ústavní soud nevyhověl a těsně před konáním prezidentské volby pak zamítl i jeho ostatní stížnosti. Kandidátů tak bylo nakonec devět. Byli jimi občanští kandidáti Zuzana Roithová, Jan Fischer, Jana Bobošíková, Taťana Fischerová, Miloš Zeman a Vladimír Franz. Dále poslanečtí kandidáti Přemysl Sobotka a Karel Schwarzenberg. Posledního kandidáta, Jiřího Dienstbiera, navrhla skupina senátorů. (Aktuálně.cz 2012c)

Kandidáti se během kampaně účastnili celé řady debat. Průzkumům dlouho dominoval Jan Fischer, kterého až nedlouho před konáním voleb předstihl Miloš Zeman. Předpokládalo se, že právě tito dva kandidáti se utkají o post prezidenta ve druhém kole.

²⁷ Jedná se o Ústavní zákon č. 71/2012 Sb., kterým se mění ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů. Dále byl přijat prováděcí zákon, který upravuje pravidla volby. Jde o zákon č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), který rovněž nabyl účinnosti k 1. říjnu 2012.

Do něj však nakonec postoupil Miloš Zeman (24,2 % hlasů) a Karel Schwarzenberg (23,4 % hlasů). Jan Fischer s 16,35 % hlasů skončil až na třetím místě. V období mezi prvním a druhým kolem volby se oba zbývající kandidáti účastnili duelů. Hlavními tématy poměrně ostrých debat byl vztah Karla Schwarzenberga k vládě Petra Nečase a otázka Benešových dekretů. V případě Miloše Zemana se zase řešila opoziční smlouvy, kterou v 90. letech pod jeho vedením uzavřela ČSSD s ODS, kterou tehdy vedl Václav Klaus. Právě proto byl Miloš Zeman podezírán ze spojení s ním, a jeho kritici se obávali, že by se mohl stát jeho pokračovatelem. (Deník.cz 2013)

Druhé kolo voleb se konalo 25. a 26. ledna 2013. Zvítězil v něm Miloš Zeman s 54,8 % hlasů a stal se tak prvním přímo zvoleným prezidentem České republiky. Celkově pak třetí hlavou státu v pořadí. Karel Schwarzenberg získal 45,2 % hlasů. Inaugurace nové hlavy státu se konala 8. března 2013.

V době prezidentské volební kampaně byla u moci již zmíněná vláda Petra Nečase. Ta se od podzimu 2011 potýkala s vleklou vládní krizí, která vyústila v rozštěpení strany Věci veřejné. Část jejich bývalých členů pod vedením Karolíny Peake založila stranu LIDEM, která posléze pokračovala v účasti na vládě. Potíže však vládu provázely i nadále, v prosinci 2012 například způsobilo poprask několikadenní působení Karolíny Peake na postu ministryně obrany. Nečasova vláda byla rovněž spojena s nepopulárními daňovými a sociálními reformami, jejichž téma značně rezonovalo ve společnosti.

4.6.2.2 Výsledky analýzy

Prostor věnovaný politické satíře:

Tabulka č. 7: Části SJK

	Celkově	Části s obsahem politické satiry
Počet částí SJK	94	29
Procentuální počet částí	100 %	30,85 %
Průměrně částí SJK na epizodu	6,71	2,07
Stopáž všech částí	11:05:00	0:50:07
Stopáž v procentech	100 %	7,54 %
Průměrná stopáž na epizodu	0:47:30	0:03:35

zdroj: autorka

Tabulka č. 7 ilustruje, že epizody vysílané v tomto období se skládaly celkem z 94 částí, z čehož 29 (30,85 %) obsahovalo politickou satiru. Každá epizoda v průměru obsahovala

dvě části (přesně 2,07) s politickou satirou z průměrných 6,71 částí připadajících na jednu epizodu. Celková stopáž všech epizod činila 11:05:00, přičemž politická satira trvala 0:50:07 (7,54 % celkové stopáže). V průměru jedna epizoda trvala 47 a půl minuty a zahrnovala průměrně 0:03:35 politické satiry.

Ve srovnání s předchozím obdobím došlo k procentuálnímu nárůstu počtu částí obsahujících politickou satiru a prodloužila se i její stopáž. Důvodem nárůstu byla patrně nestabilní politická situace nastíněná v rámci politického kontextu tohoto období. Druhým důvodem je nepochybně fakt, že prezidentská volba byla poprvé volbou přímou a stala se tak celospolečenským tématem, které nebylo opomenuto ani v *Show Jana Krause*.

Tabulka č. 8: Druh části SJK

Druh části SJK	Počet částí v období	Počet částí s politickou satirou	Procentuální počet částí s politickou satirou	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Úvodní monolog	14	9	64,29 %	0:15:26	30,79 %
Stalo se	13	11	84,62 %	0:12:26	24,81 %
Host 1	14	5	35,71 %	0:14:14	28,40 %
Host 2	14	2	14,29 %	0:07:03	14,07 %
Host 3	14	2	14,29 %	0:00:58	1,93 %
Hudební / jiné vystoupení	11	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Závěrečné rozloučení	14	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	94	29	30,85 %	0:50:07	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 8 navazuje na předchozí tabulku a obsahuje údaje o politické satirě v jednotlivých částech pořadu. Politická satira se tentokrát nejčastěji objevovala v části *Stalo se*. Přítomna zde byla v 11 z celkových 13 případů, tedy v 84,62 % této části. Následuje úvodní monolog, v němž byla satira devětkrát ze 14 případů (tedy v 64,29 % úvodních monologů). V pěti ze čtrnácti (35,71 %) rozhovorů s prvním hostem se politická satira rovněž objevila. Dvakrát (14,29 % případů) byla též přítomna v rozhovoru s druhým a třetím hostem. Vůbec se naopak nevyskytla v hudebním (jiném) vystoupení ani v závěrečném rozloučení. Z hlediska stopáže se na celkové stopáži 0:50:07 nejvíce podílela politická satira v úvodním monologu, kde jí bylo věnováno 0:15:26 času (30,79 %). Rozhovory s prvním hostem se se stopáží 0:14:14 na stopáži celkové podílely 28,40 %. Stopáž politické satiry ve *Stalo se* tvořila 24,81 % celkové stopáže politické satiry (0:12:26). V rozhovoru s druhými hosty to bylo 14,07 % (0:07:03) a nejméně prostoru jí bylo věnováno v rozhovorech s třetími hosty, kde

se jednalo o pouhých 58 sekund (1,93 % celkové stopáže).

Oproti minulému období je markantní zejména nárůst politické satiry v části *Stalo se* a nově byla také zastoupena v rozhovorech s druhými a třetími hosty, kde se v předchozím období nevyskytla vůbec.

Formy politické satiry:

Tabulka č. 9: *Formy politické satiry*

Forma politické satiry	Počet použití	Použití procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Promluva	33	45,83 %	0:25:20	50,55 %
Komentovaný výrok politika	8	11,11 %	0:05:24	10,77 %
Komentovaná fotografie	1	1,39 %	0:00:28	0,93 %
Komentovaná koláž atp.	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Komentované video	2	2,78 %	0:04:59	9,94 %
Komentovaný text	20	27,78 %	0:06:23	12,74 %
Imitace	8	11,11 %	0:07:33	15,06 %
Píseň	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Jiné	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	72	100,00 %	0:50:07	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 9 znázorňuje způsob provedení politické satiry. Z celkových 72 případů politické satiry jich nejvíce, konkrétně 33 (45,83 %), bylo provedeno formou promluvy. Ta dominovala i z hlediska stopáže, na níž se s časem 0:25:20 podílela 50,55 %. Druhou nejčastější formou satiry byl komentářem opatřený text. Jednalo se o 20 případů (27,78 %) v délce trvání 0:06:23 (12,74 % stopáže politické satiry). O třetí místo se z hlediska počtu využití dělí imitace a komentovaný výrok politika. Obě formy byly využity osmkrát (11,11 % případů). Imitace však trvaly delší dobu, konkrétně 0:07:33 (tj. 15,06 % stopáže). Komentáře k výrokům politiků trvaly 0:05:24 (10,77 % stopáže). Dvakrát (tj. 2,78 %) na sebe politická satira vzala podobu komentovaného videa, což tvořilo 9,94 % celkové stopáže politické satiry (0:04:59). Pouze v jednom případě (1,39 %) šlo o komentovanou fotografii, která trvala 28 sekund (0,93 % stopáže). Komentovaná koláž, píseň ani jiná forma politické satiry tentokrát využita nebyla.

Stejně jako v předchozím období si i nyní udržela prvenství promluva coby nejčastější forma politické satiry. Výrazně však narostla forma komentovaného textu a též byla poměrně dost využívána forma imitace politika.

Satiricky zobrazování političtí aktéři:

Tabulka č. 10: Političtí aktéři

Aktér politické satiry	Stranická příslušnost aktéra	Počet satirických zobrazení	Procentuální počet satirických zobrazení	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
politici obecně	nespecifikováno	13	18,06 %	0:10:22	20,69 %
Miloš Zeman	SPOZ	8	11,11 %	0:04:42	9,38 %
Roman Pekárek	ODS	1	1,39 %	0:00:18	0,60 %
Radek John	VV	1	1,39 %	0:00:12	0,40 %
Pavel Blažek	ODS	4	5,56 %	0:03:49	7,62 %
Jana Bobošíková	Suverenita	3	4,17 %	0:01:58	3,92 %
Boris Šťastný	ODS	1	1,39 %	0:00:17	0,57 %
Ivan Langer	ODS	1	1,39 %	0:00:29	0,96 %
Miroslav Kalousek	TOP 09	3	4,17 %	0:01:50	3,66 %
Karolína Peake	LIDEM	4	5,56 %	0:02:05	4,16 %
Karel Schwarzenberg	TOP 09	3	4,17 %	0:03:16	6,52 %
Petr Nečas	ODS	7	9,72 %	0:04:41	9,34 %
Pavel Bém	ODS	1	1,39 %	0:00:16	0,53 %
Václav Klaus	BPP	7	9,72 %	0:03:48	7,58 %
Petra Buzková	ČSSD	1	1,39 %	0:00:55	1,83 %
Vít Bárta	VV	1	1,39 %	0:00:49	1,63 %
Martin Barták	BPP	1	1,39 %	0:00:15	0,50 %
Jiří Pospíšil	ODS	1	1,39 %	0:01:47	3,56 %
Pavel Suchánek	ODS	1	1,39 %	0:00:53	1,76 %
Miroslava Němcová	ODS	1	1,39 %	0:00:21	0,70 %
Petr Wolf	BPP	1	1,39 %	0:00:22	0,73 %
ODS	ODS	1	1,39 %	0:01:20	2,66 %
ČSSD	ČSSD	1	1,39 %	0:00:24	0,80 %
VV	VV	4	5,56 %	0:02:24	4,79 %
LIDEM	LIDEM	1	1,39 %	0:00:32	1,06 %
KSČM	KSČM	1	1,39 %	0:02:02	4,06 %
CELKEM	---	72	100,00 %	0:50:07	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 10 představuje aktéry politické satiry. Kromě politiků obecně mířila politická satira na 20 konkrétních politiků a pět politických subjektů. Všichni tito politici byli aktéry domácí politiky, zahraniční politici se zde tentokrát neobjevili. Stejně jako v předchozím období se objektem politické satiry stali nejčastěji politici obecně bez bližší specifikace. Stalo se tak ve 13 ze 72 satirických zobrazení čili v 18,06 % případů. Tato kategorie dominovala i z hlediska stopáže. Celkově jí bylo věnováno 0:10:22, tedy 20,69 % času

věnovaného politické satíře. Hned poté následoval vítězný kandidát na prezidenta Miloš Zeman. Jemu se politická satira věnovala v osmi případech (11,11 %) a v rámci stopáže mu bylo věnováno 0:04:42 (9,38 %). Třetí místo v počtu případů satirického zobrazení obsadili dosavadní prezident Václav Klaus a předseda vlády Petr Nečas, kteří byli terčem politické satiry sedmkrát (9,72 % případů). Z hlediska stopáže Václava Klause předčil Petr Nečas, jemuž bylo věnováno 9,34 % satirické stopáže (0:04:41). Václav Klaus byl satiricky zobrazován po dobu 0:03:48 (tj. 7,58 % stopáže). Čtyřikrát (5,56 % případů) se politická satira dotýkala ministra spravedlnosti Pavla Blažka, místopředsedkyně vlády a po krátkou dobu také ministryně obrany Karolíny Peake a Věcí veřejných. Z hlediska stopáže dominoval v rámci této trojice Pavel Blažek s časem 0:03:49 (7,62 % celkové stopáže). Ve třech případech (4,17 %) byla aktérem politické satiry kandidátka na prezidentku Jana Bobošíková, ministr financí Miroslav Kalousek a prezidentský kandidát Karel Schwarzenberg. Z těchto tří politiků se na celkové stopáži podílel nejvíce Karel Schwarzenberg, a to 6,52 % (tj. 0:03:16). Byl také jedním z celkových šesti politiků, kteří byli aspoň v jednom případě přítomni ve chvíli, kdy byli terčem politické satiry. Zbylí politici a politické subjekty byli aktéry politické satiry pouze jednou (1,39 % případů).

Tabulka č. 11: Stranická příslušnost aktérů

Strana	Počet aktérů za stranu	Počet zobrazení strany celkem	Procentuální počet satirických zobrazení	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
ODS	9	19	26,39 %	0:14:11	28,30 %
ČSSD	1	2	2,78 %	0:01:19	2,63 %
VV	2	6	8,33 %	0:03:25	6,82 %
LIDEM	1	5	6,94 %	0:02:37	5,22 %
KSČM	0	1	1,39 %	0:02:02	4,06 %
TOP 09	2	6	8,33 %	0:05:06	10,18 %
SPOZ	1	8	11,11 %	0:04:42	9,38 %
Suverenita	1	3	4,17 %	0:01:58	3,92 %
BPP	3	9	12,50 %	0:04:25	8,81 %
Nespecifikováno	---	13	18,06 %	0:10:22	20,69 %
CELKEM	---	72	100,00 %	0:50:07	100,00 %

zdroj: autorka

V návaznosti na předchozí tabulku rozšiřuje tabulka č. 11 informace o stranické příslušnosti zobrazovaných aktérů politické satiry. Devět aktérů pocházelo z Občanské demokratické strany, která tak byla celkově terčem satiry devatenáctkrát (v 26,39 % případů). Její zobrazení trvalou v součtu 0:14:11 (tj. 28,30 % stopáže). Po ODS následovala s 13

zobrazeními (18,06 %) kategorie politiků jako celku, které bylo věnováno celkem 0:10:22 (tj. 20,69 % stopáže politické satiry). Následovali tři aktéři bez politické příslušnosti, kteří byli dohromady zobrazeni devětkrát (12,50 % případů) po dobu 0:04:25 (8,81 % stopáže). V osmi případech (11,11 %) byl zobrazen jediný aktér za Stranu práv občanů – Zemanovce (tedy Miloš Zeman), na nějž satira mířila po dobu 0:04:42 (9,38 % stopáže). Šestkrát (8,33 %) se politická satira týkala TOP 09 a Věcí veřejných. Z hlediska stopáže však převládla TOP 09 s celkovým časem 0:05:06.

Oproti minulému období se snížil prostor věnovaný politikům jako celkové skupině a politická satira byla více konkrétní. Nejvíce se přitom v součtu věnovala vládním stranám, a to jak z hlediska počtu případů satirického zobrazení, tak z hlediska stopáže.

Témata politické satiry:

Tabulka č. 12: Témata politické satiry

Téma politické satiry	Počet výskytu	Výskyt procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Volby	19	26,39 %	0:18:11	36,28 %
Domácí politika	26	36,11 %	0:18:20	36,58 %
Zahraníční politika	1	1,39 %	0:00:44	1,46 %
Ekonomika	5	6,94 %	0:02:36	5,19 %
Aféra politika	16	22,22 %	0:07:15	14,47 %
Světová politika	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Jiné	5	6,94 %	0:03:01	6,02 %
CELKEM	72	100,00 %	0:50:07	100,00 %

zdroj: autorka

Z tabulky č. 12 lze vyčíst, že nejčastějším tématem byla domácí politika, které se politická satira týkala ve 26 případech (36,11 %). Zároveň byla i nejdéle zobrazovaným tématem se stopáží 0:18:20 (36,58 %). Následovalo téma voleb, jenž se vyskytlo devatenáctkrát (26,39 %) a trvalo 0:18:11 (36,28 % stopáže). Významný prsto dostaly též aféry politiků, jichž se týkalo 16 satirických zobrazení (22,22 %) a na celkové stopáži se podílely ze 14,47 % (0:07:15). Pětkrát (6,94 %) se politická satira týkala ekonomiky. V rámci stopáže jí bylo věnováno 0:02:36 (5,19 %). Stejně tak se pětkrát objevilo jiné téma (0:03:01, tj. 6,02 % stopáže). Naopak upozaděna byla zahraniční politika a vůbec se nevyskytla světová politika.

Ve srovnání s předchozím obdobím tak došlo zejména k nárůstu výskytu tématu domácí politiky, afér politiků, ekonomiky i kategorie „jiné téma“. Významné nadále zůstalo téma voleb.

4.6.3 Dílčí zkoumané období č. 3: volby do Poslanecké sněmovny PČR 2013

Třetí dílčí sledované období trvalo od 28. srpna 2013 do 9. listopadu téhož roku. Bylo během něj odvysíláno celkem 11 epizod *Show Jana Krause*.

4.6.3.1 Politický kontext

Volbám do Poslanecké sněmovny v roce 2013 předcházely bouřlivé události. Odstartovala je razie Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu na úřadu vlády 13. června 2013. Důvodem bylo podezření z korupce a zneužití pravomoci úřední osoby u několika politiků a úředníků. Kromě jiných byla zadržena a obviněna i Jana Nagyová, která na Úřadu vlády tehdy pracovala jako ředitelka Sekce kabinetu předsedy vlády. Podle ní byla později kauza mediálně pojmenována (tzv. kauza Nagyová). Celá událost vedla k pádu Nečasovy vlády. Premiér podal demisi 17. června 2013 a následně vláda vládla v demisi až do jmenování nového kabinetu. Tím se stala úřednická vláda Jiřího Rusnoka jmenovaná 10. července 2013. Vláda žádala 7. srpna 2013 Poslaneckou sněmovnu o vyslovení důvěry, kterou však nedostala. Premiér Rusnok tedy předal demisi vlády prezidentu Miloši Zemanovi, který jej pověřil vládnutím v demisi až do doby, než bude vytvořena nová politická vláda vzešlá z předčasných voleb na podzim téhož roku. Poslanecká sněmovna následně odhlasovala své rozpuštění, na jehož základě tak prezident republiky k 28. srpnu 2013 učinil. (Spěváčková 2013)

Předčasné volby do Poslanecké sněmovny PČR se konaly 25. a 26. října 2013. Hlavním tématem kampaní byl apel na celkovou změnu politiky. Zatímco levicové strany usilovaly o změnu politiky po působení pravicové vlády, nové politické subjekty postavily kampaň na tom, že přináší kompletní změnu politiky, neboť se striktně vymezují vůči tradičním stranám. Z 23 kandidujících subjektů se jich do Sněmovny dostalo sedm. Zvítězila ČSSD, která získala celkem 50 křesel. Druhé místo poněkud překvapivě obsadilo hnutí ANO 2011 podnikatele Andreje Babiše, které kandidovalo poprvé a získalo 47 mandátů. Třetí byli komunisté s 33 mandáty. Na čtvrtém místě skončila TOP 09 s 26 mandáty. Pátá byla ODS, která získala 16 křesel. Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury obsadil šesté místo a získal 14 mandátů. Stejný počet mandátů obsadila KDU-ČSL, která jako poslední strana překročila uzavírací klauzuli. (Aktuálně.cz 2013)

Pro hnutí ANO byly volby velkým úspěchem. ANO předvedlo profesionální kampaň, na kterou ostatní subjekty nestačily. Kampaně byly také nově více vedené

na sociálních sítích. Stejně tak znamenaly volby úspěch pro KDU-ČSL, která se po třech letech vrátila do Sněmovny. Naopak pro strany z Nečasovy vlády byly volby jednoznačnou porážkou. Věci veřejné, respektive strana LIDEM, se do Sněmovny nedostala. TOP 09 ztratila 15 křesel a ODS utrpěla drtivou porážku, která ji stála 37 mandátů. (Čeřovský 2016)

Přestože ČSSD zvítězila, oproti minulému volebnímu období si pohoršila. Její volební zisk byl výrazně menší, než předpokládala na základě předvolebních průzkumů. Strana se v té době potýkala s vnitrostranickými spory, neboť část jejích členů se vymezovala proti tehdejšímu předsedovi Bohuslavu Sobotkovi a po volbách chtěla provést změny ve vedení strany. Tzv. protisobotkovská frakce v čele s Michalem Haškem se proto sešla 26. října 2013 s prezidentem Milošem Zemanem na zámku v Lánech. Po schůzce zmíněná frakce učinila pokus o svržení současného předsedy sociálních demokratů, když ho vyzvala k rezignaci v reakci na volební výsledek. Plán Sobotkových odpůrců však nevyšel a Bohuslav Sobotka předsedou ČSSD zůstal. Celá kauza, označovaná jako tzv. lánský puč, se stala i velkým mediálním tématem, neboť účastníci schůzky v Lánech její uskutečnění nejdříve popírali a přiznali se, až když konání schůzky potvrdil tehdejší místopředseda strany Milan Chovanec. (Golis 2013)

Ustavující schůze nově zvolené Poslanecké sněmovny se konala 25. listopadu 2013. Povolební vyjednávání nakonec dala vzniknout koalici složené z ČSSD, hnutí ANO a KDU-ČSL, přičemž jejím předsedou se stal Bohuslav Sobotka (ČSSD). Prezident republiky vládu jmenoval 29. ledna 2014. Sobotkova vláda získala důvěru Sněmovny 18. února 2014. Podpořilo ji přitom celkem 110 poslanců. (Vláda ČR 2014)

4.6.3.2 Výsledky analýzy

Prostor věnovaný politické satíře:

Tabulka č. 13: Části SJK

	Celkově	Části s obsahem politické satiry
Počet částí SJK	74	26
Procentuální počet částí	100 %	35,14 %
Průměrně částí SJK na epizodu	6,73	2,36
Stopáž všech částí	9:02:31	1:07:33
Stopáž v procentech	100 %	12,45 %
Průměrná stopáž na epizodu	0:49:19	0:06:08

zdroj: autorka

Tabulka č. 13 ukazuje, že v tomto období se epizody SJK skládaly celkově ze 74 částí. Částí s obsahem politické satiry bylo 26, tedy 35,14 %. Celkově všechny epizody trvaly 9:02:31, z čehož 1:07:33 (tedy 12,45 %) stopáže bylo věnováno politické satíře. Ta trvala průměrně 0:06:08 v každé epizodě, jejichž průměrná délka byla 0:49:19.

Oproti minulým obdobím tak došlo k procentuálnímu nárůstu počtu částí obsahujících politickou satiru a rovněž se prodloužila celková stopáž politické satiry v pořadu.

Tabulka č. 14: Druh části SJK

Druh části SJK	Počet částí v období	Počet částí s politickou satirou	Procentuální počet částí s politickou satirou	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Úvodní monolog	11	8	72,73 %	0:11:18	16,73 %
Stalo se	11	6	54,55 %	0:10:04	14,90 %
Host 1	11	4	36,36 %	0:22:45	33,68 %
Host 2	11	2	18,18 %	0:08:45	12,95 %
Host 3	11	5	45,45 %	0:10:02	14,85 %
Hudební / jiné vystoupení	8	1	12,50 %	0:04:39	6,88 %
Závěrečné rozloučení	11	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	74	26	35,14 %	1:07:33	100,00 %

zdroj: autorka

V tabulce č. 14 je zachyceno, že nejčastěji se politická satira objevovala v úvodním monologu (v 8 z celkových 11 těchto částí, tedy v 72,73 %). Z hlediska stopáže se však jednalo pouze o 16,73 % (0:11:18). Největší prostor z hlediska stopáže dostala část rozhovorů s prvními hosty, kde se satira vyskytla sice pouze čtyřikrát z jedenácti případů (36,36 %), ale trvala po dobu 0:22:45, tedy činila 33,68 % stopáže. Jedním z hostů v této části pořadu byl totiž Bohuslav Sobotka, který s Janem Krausem probíral výše zmíněnou aféru tzv. lánského puče. Politická satira se dále objevila v 54,55 % částí *Stalo se*, přičemž zde trvala 0:10:04 (tedy 14,9 % stopáže politické satiry). Politická satira byla přítomna ve 45,45 % rozhovorů s třetími hosty. Celkově zde dostala prostor 0:10:02, tedy 14,85 % stopáže. I v rozhovorech s druhými hosty měla politická satira své místo. Sice pouze v 18,18 % této části, ale z hlediska stopáže trvala 0:08:45 (tj. 12,95 % celkové stopáže). Jedenkrát z osmi případů (12,5 %) se politická satira objevila v hudebním vystoupení, kde trvala 0:04:39 (6,88 % celkové stopáže). Shodně jako v předchozích obdobích se naopak satira vůbec neobjevila v závěrečném rozloučení.

Formy politické satiry:

Tabulka č. 15: Formy politické satiry

Forma politické satiry	Počet použití	Použití procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Promluva	49	55,06 %	0:35:19	52,28 %
Komentovaný výrok politika	11	12,36 %	0:07:58	11,79 %
Komentovaná fotografie	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Komentovaná koláž atp.	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Komentované video	6	6,74 %	0:10:45	15,91 %
Komentovaný text	18	20,22 %	0:06:12	9,18 %
Imitace	4	4,49 %	0:02:40	3,95 %
Píseň	1	1,12 %	0:04:39	6,88 %
Jiné	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	89	100,00 %	1:07:33	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 15 ukazuje, že nejčastěji využívanou formou politické satiry byla stejně jako v obou předchozích obdobích forma čistě verbální, tedy promluva. Z celkových 89 případů politické satiry byla použita ve 49 případech, tedy v 55,06 %. Dominovala i z hlediska stopáže, kde tvořila 52,28 % (0:35:19). Stejně jako v předchozím období následoval po promluvě komentovaný text, který byl využit jako forma politické satiry ve 20,22 % případů s celkovou stopáží 0:06:12 (9,18 %). Třetí z hlediska počtu využití byl komentář konkrétního výroku politika, jemuž bylo věnováno 0:07:58 stopáže politické satiry (11,79 %). Komentované video bylo coby forma satiry využito pouze šestkrát (6,74 % případů), ale na celkové stopáži se podílelo 15,91 % (0:10:45). Čtyřikrát byli politici imitováni (4,49 % případů) po dobu 0:02:40 (tj. 3,95 % celkové stopáže). A jednou (1,12 %) byla politická satira ztvárněna formou písně, která trvala 0:04:39 a podílela se tedy na celkové stopáži z 6,88 %. Komentovaná koláž, fotografie ani jiná forma politické satiry v tomto období použita nebyla.

Satiricky zobrazování politických aktérů:

Tabulka č. 16: Politické aktéry

Aktér politické satiry	Stranická příslušnost aktéra	Počet satirických zobrazení	Procentuální počet satirických zobrazení	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
politici obecně	nespecifikováno	17	19,10 %	0:09:06	13,47 %
František Koniček	BPP	1	1,12 %	0:00:18	0,44 %
Karel Schwarzenberg	TOP 09	1	1,12 %	0:00:13	0,32 %

Pavel Bém	ODS	1	1,12 %	0:00:12	0,30 %
David Rath	BPP	1	1,12 %	0:00:10	0,25 %
Josef Dobeš	PRO zdraví a sport	1	1,12 %	0:00:15	0,37 %
Miroslav Šlouf	SPOZ	1	1,12 %	0:00:46	1,13 %
Zdeněk Škromach	ČSSD	1	1,12 %	0:03:53	5,75 %
Miloš Zeman	SPOZ	11	12,36 %	0:08:43	12,90 %
Kateřina Jacques	SZ	1	1,12 %	0:00:47	1,16 %
Daniel Hůlka	BPP	4	4,49 %	0:02:07	3,13 %
Petr Nečas	ODS	2	2,25 %	0:02:44	4,05 %
Václav Klaus	BPP	3	3,37 %	0:01:14	1,83 %
Tomáš Úlehla	ODS	1	1,12 %	0:00:22	0,54 %
Bohuslav Sobotka	ČSSD	6	6,74 %	0:03:22	4,98 %
Jiří Rusnok	BPP	1	1,12 %	0:00:21	0,52 %
Petr Bendl	ODS	1	1,12 %	0:00:46	1,13 %
Andrej Babiš	ANO	4	4,49 %	0:06:29	9,60 %
Vratislav Mynář	SPOZ	1	1,12 %	0:00:12	0,30 %
Michal Hašek	ČSSD	1	1,12 %	0:00:16	0,39 %
Zdeněk Žák	BPP	1	1,12 %	0:00:11	0,27 %
Milan Chovanec	ČSSD	1	1,12 %	0:00:13	0,32 %
Jeroným Tejc	ČSSD	1	1,12 %	0:00:18	0,44 %
Úsvit	Úsvit	1	1,12 %	0:00:30	0,74 %
KSČM	KSČM	2	2,25 %	0:04:57	7,33 %
ODS	ODS	7	7,87 %	0:05:47	8,56 %
ČSSD	ČSSD	12	13,48 %	0:08:39	12,81 %
ANO	ANO	1	1,12 %	0:01:24	2,07 %
TOP 09	TOP 09	1	1,12 %	0:00:29	0,72 %
SPOZ	SPOZ	2	2,25 %	0:02:49	4,17 %
CELKEM	---	89	100,00 %	1:07:33	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka zobrazující politickou satiru u jednotlivých politiků (tabulka č. 16) znázorňuje, že satiricky nezobrazovanější skupinou byli politici v obecné rovině, kterým patřilo 17 z 89 zobrazení (tj. 19,1 %). V rámci stopáže byli zobrazováni po dobu 0:09:06 (13,47 %). Druhým nezobrazovanějším aktérem byli sociální demokraté jakožto celá strana, a to ve 12 případech (13,48 %). Zobrazování byli po dobu 0:08:39 (12,81 % stopáže). Takřka stejný prostor byl věnován i prezidentovi Miloši Zemanovi, který byl terčem politické satiry po dobu 0:08:43 (12,9 % stopáže), rozloženou do 11 satirických zobrazení (12,36 %). V sedmi případech (7,87 %) se politická satira zaměřila na občanské demokraty, jimž připadlo 0:05:47 (8,56 %) z celkové stopáže. Významnější podíl na stopáži měl ještě Andrej Babiš s 0:06:29 (tj. 9,6 % stopáže), který byl zobrazen čtyřikrát. Stejněho počtu zobrazení, ale trvajících kratší dobu (0:02:07) se dočkal kandidát ve volbách Daniel Hůlka. Bohuslav

Sobotka byl satiricky zobrazen sice šestkrát, ale na celkové stopáži se podílel pouze 4,98 % (0:03:22). Tříkrát se aktérem politické satiry stal Václav Klaus, jemuž bylo věnováno 0:01:14 (tj. 1,83 % stopáže). Politická satira zaměřená na ostatní aktéry se objevila dvakrát nebo méně. Celkově satira cílila na 22 politiků a na sedm politických subjektů jakožto celků. Osobně přítomno u svého satirického zobrazení nebo u satirického zobrazení své strany byli politici v 31 případech z celkových 81, tedy ve 34,83 % případů.

Tabulka č. 17: Stranická příslušnost aktérů

Strana	Počet aktérů za stranu	Počet zobrazení strany celkem	Procentuální počet satirických zobrazení	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
ODS	4	12	13,48 %	0:09:51	14,58 %
ČSSD	5	22	24,72 %	0:16:41	24,70 %
ANO	1	5	5,62 %	0:07:53	11,67 %
TOP 09	1	2	2,25 %	0:00:42	1,04 %
KSČM	0	2	2,25 %	0:04:57	7,33 %
SPOZ	3	15	16,85 %	0:12:30	18,50 %
SZ	1	1	1,12 %	0:00:47	1,16 %
Úsvit	0	1	1,12 %	0:00:30	0,74 %
PRO zdraví a sport	1	1	1,12 %	0:00:15	0,37 %
BPP	6	11	12,36 %	0:04:21	6,44 %
Nespecifikováno	---	17	19,10 %	0:09:06	13,47 %
CELKEM	---	89	100,00 %	1:07:33	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 17 určuje jako nejzobrazovanější stranu ČSSD, jejichž pět aktérů se cílem politické satiry stalo ve 22 případech (24,72 %). Z hlediska stopáže jí byl dopřán prostor 0:16:41 (24,7 % stopáže). Druhé místo připadlo politikům obecně, blíže nespecifikovaným, kteří byli zobrazeni sedmnáctkrát (19,1 % případů satirického zobrazení) a doba jejich zobrazení činila v součtu 0:09:06 (tj. 13,47 % stopáže). Na třetím místě se objevuje SPOZ, přičemž jejím třem aktérům se politická satira věnovala dohromady patnáctkrát (16,85 % případů) s celkovou stopáží 0:12:30 (18,5 %). ODS, která v minulých obdobích patřila k nejčastějším aktérům politické satiry zaujímá tentokrát až čtvrté místo s 12 zobrazeními (13,48 %). V rámci stopáže jí připadlo 14,58 % (0:09:51). Šest aktérů bez politické příslušnosti se dočkalo jedenácti zobrazení v celkové délce 0:04:21, tedy tvořili 6,44 % celkové stopáže připadající politické satire.

Témata politické satiry:

Tabulka č. 18: Témata politické satiry

Téma politické satiry	Počet výskytu	Výskyt procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Volby	27	30,34 %	0:24:37	36,44 %
Domácí politika	26	29,21 %	0:16:53	24,99 %
Zahraniční politika	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Ekonomika	1	1,12 %	0:01:24	2,07 %
Aféra politika	23	25,84 %	0:14:33	21,54 %
Světová politika	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Jiné	12	13,48 %	0:10:06	14,95 %
CELKEM	89	100,00 %	1:07:33	100,00 %

zdroj: autorka

Jak je patrné z tabulky č. 18, nejčastějším tématem v tomto období byly volby, a to ve 27 z 89 případů (tedy ve 30,34 %). Z časového hlediska tématu voleb připadlo více než 24 minut (0:24:37), což znamená, že z celkové stopáže téma voleb zabralo 36,44 %. Domácí politika, která v minulém období dominovala, zaujala tentokrát až druhé místo s 26 výskyty (29,21 %) a stopáží činící 0:16:53 (24,99 %). Často, ve 23 případech (25,84 %), se objevovalo téma afér spojených s politiky, což vzhledem k politickému kontextu není překvapující. Stopáž určená tomuto tématu činila 0:14:33 (21,54 %). S odstupem čtvrté místo z hlediska četnosti výskytu (13,48 %) a s 14,95% podílem na celkové stopáži zaujímal jiná témata, což oproti oběma minulým obdobím znamená nárůst. Téma ekonomiky bylo zastoupeno jen jednou se stopáží 0:01:24 (2,07 %). Zahraniční ani světová politika se neobjevila.

4.6.4 Dílčí zkoumané období č. 4: krajské a senátní volby 2016

Čtvrté dílčí zkoumané období začíná dnem 6. května 2016 a končí 29. říjnem stejného roku. Do vzorku v rámci tohoto období spadá celkem 17 epizod pořadu.

4.6.4.1 Politický kontext

Volby do zastupitelstev krajů se spolu s volbami do třetiny Senátu PČR a také s několika místními referendy uskutečnily 7. a 8. října 2016. Druhé kolo senátních voleb pak proběhlo ve dnech 14. a 15. října 2016. Volby se konaly v době vlády Bohuslava Sobotky, zhruba rok před sněmovními volbami v roce 2017.

Krajské volby v roce 2016 znamenaly úspěch pro hnutí ANO, které zvítězilo v devíti krajích a získalo nejvíce mandátů ze všech kandidujících stran. Vládní ČSSD zvítězila tentokrát pouze ve dvou krajích, celkově pro ni volby úspěšné nebyly, neboť přišla o 80 mandátů. Jeden kraj pak znamenal vítězství pro KDU-ČSL. Stejně jako v předchozích volbách, i tentokrát v Libereckém kraji zvítězili Starostové pro Liberecký kraj. V počtu získaných mandátů byli třetí komunisté a čtvrtá ODS, oproti minulým volbám však obě strany celkově o dost mandátů přišly. (ČT24 2016) Povolební vyjednávání se v řadě krajů nesla v duchu snahy obejít vítězné hnutí ANO, které nakonec získalo pět hejtmanů. Oproti minulým volbám byly celkově sestaveny širší koalice tvořené více politickými subjekty.

Za vítěze senátních voleb se dá označit KDU-ČSL, která získala pět mandátů, přičemž obhajovala pouze dva. Uspělo i hnutí ANO, které nově získalo tři senátory. Naopak neúspěšné byly volby pro ČSSD a ODS, které získaly po dvou křeslech, ačkoliv obhajovaly 12 (ČSSD), respektive 8 (ODS) mandátů. Po jednom či dvou křeslech dále získaly zejména koalice stran. (iDNES.cz 2016)

Za zmínku v tomto období stojí kauza spojená s neudělením státního vyznamenání panu Jiřímu Bradymu, přeživšímu holocaustu, která se odehrála na podzim 2016, tedy právě v době konání voleb. Brady byl na státní vyznamenání navrhnout opakovaně, návrh byl však prezidentem přijat až v roce 2016. Nedlouho před udělováním státních vyznamenání 28. října 2016 se však vzdálený synovec Jiřího Bradyho a tehdejší ministr kultury Daniel Herman sešel proti vůli prezidenta a dalších politiků s tibetským duchovním dalajlámou. Podle Daniela Hermana mu bylo již před schůzkou naznačeno, že pokud se s dalajlámou sejde, Jiří Brady vyznamenání nedostane. Na konečném seznamu osob, jimž mělo být uděleno státní vyznamenání se Jiří Brady nakonec skutečně neobjevil, přestože byl hradním protokolem zprvu informován, že vyznamenání obdrží. Daniel Herman tuto skutečnost sdělil médiím, čímž se vzedmula vlna kritiky namířená proti prezidentovi Miloši Zemanovi.

Jednou z nejvýraznějších reakcí byl právě úvod epizody *Show Jana Krause*, která měla být odvysílána 26. října 2016, v němž vystoupila řada veřejně známých osobností a odsoudila jednání Miloše Zemana. Prvními hosty této epizody pak byli Jiří Brady s Danielem Hermanem.²⁸ Televize Prima však epizodu neodvysílala a nahradila ji starším dílem. Jako důvod uvedla, že materiál nebyl produkcí SJK dodán včas, což však Simona

²⁸ *Show Jana Krause*. VII. řada, Show Jana Krause 26. 10. 2016 [epizoda televizního pořadu]. FTV Prima 26. 10. 2016. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?time_continue=4&v=hDrIhaSJrcA&feature=emb_title

Matásková vyvrátila. Televize Prima následně vysvětlila, že do vysílání takto zasáhla z důvodu obavy možné sankční reakce Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Rada obavu odmítla s odůvodněním, že vyváženost a objektivita se týká pouze zpravodajství a publicistiky. Epizoda byla tedy odvysílána o den později (27. října 2016). Řada politiků se v reakci na tuto kauzu odmítla účastnit oslav státního svátku na Pražském hradě a účastnila se akce na Staroměstském náměstí. (Aktuálně.cz 2016)

4.6.4.2 Výsledky analýzy

Prostor věnovaný politické satíře:

Tabulka č. 19: Části SJK

	Celkově	Části s obsahem politické satiry
Počet částí SJK	111	26
Procentuální počet částí	100 %	23,42 %
Průměrně částí SJK na epizodu	6,53	1,53
Stopáž všech částí	13:43:58	0:29:19
Stopáž v procentech	100 %	3,56 %
Průměrná stopáž na epizodu	0:48:28	0:01:43

zdroj: autorka

Z tabulky č. 19 lze vyčíst, že politická satira v tomto období dostala prostor ve 26 částech pořadu z celkových 111 (23,42 %), z nichž se sedmnáct odvysílaných epizod skládalo. Všechny epizody, respektive části SJK, trvaly v součtu 13:43:58. Politická satira z této stopáže činila 0:29:19, tedy 3,56 %. Což je méně než v předchozích dvou obdobích, ale více než v období prvním. Průměrná délka jedné epizody byla 0:48:28 a připadalo na ni průměrně 0:01:43 času politické satiry. Každá epizoda se skládala průměrně z 6,53 částí a politickou satiru v průměru obsahovalo 1,53 části.

Tabulka č. 20: Druh části SJK

Druh části SJK	Počet částí v období	Počet částí s politickou satirou	Procentuální počet částí s politickou satirou	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Úvodní monolog	17	9	52,94 %	0:16:20	55,71 %
Stalo se	14	12	85,71 %	0:07:43	26,32 %
Host 1	17	1	5,88 %	0:02:00	6,82 %
Host 2	17	2	11,76 %	0:00:35	1,99 %
Host 3	17	2	11,76 %	0:02:41	9,15 %
Hudební / jiné	12	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %

vystoupení					
Závěrečné rozloučení	17	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	111	26	23,42 %	0:29:19	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 20 rozebírá rozložení politické satiry v jednotlivých částech pořadu. Politická satira se objevila ve většině (konkrétně v 85,71 %) rubrik *Stalo se*, která byla součástí epizody celkem čtrnáctkrát. Stopáž politické satiry zde tvořila 0:07:43, tedy 26,32 % celkové stopáže. V devíti ze sedmnácti případů (52,94 %) se objevila také v úvodním monologu, přičemž v součtu trvala 0:16:20 (55,71 % stopáže). Dvakrát (11,76 % případů) se politická satira objevila v rozhovorech s druhými a třetími hosty. V případě druhých hostů tvořila 1,99 % stopáže (0:00:35), u třetích hostů to bylo 9,15 % celkové stopáže politické satiry (0:02:41). V rozhovoru s prvním hostem se politická satira objevila jen jednou (5,88 %) a to po dobu dvou minut (6,82 % stopáže). V hudebních (jiných) vystoupeních ani v závěrečném rozloučení politická satira přítomna nebyla.

Ve srovnání s minulým obdobím tak výrazně ubylo politické satiry v rozhovorech s hosty. Dále však pokračoval trend častého výskytu politické satiry v úvodních monologích a ve *Stalo se*.

Formy politické satiry:

Tabulka č. 21: Formy politické satiry

Forma politické satiry	Počet použití	Použití procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Promluva	30	48,39 %	0:21:20	72,77 %
Komentovaný výrok politika	1	1,61 %	0:00:16	0,91 %
Komentovaná fotografie	18	29,03 %	0:03:48	12,96 %
Komentovaná koláž atp.	9	14,52 %	0:01:27	4,95 %
Komentované video	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Komentovaný text	4	6,45 %	0:02:28	8,41 %
Imitace	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Píseň	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Jiné	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	62	100,00 %	0:29:19	100,00 %

zdroj: autorka

Z tabulky č. 21 vyplývá, že stejně jako v předchozích obdobích, i nyní dominovala formám politické satiry prostá promluva. Využita byla celkem třicetkrát, tedy ve 48,39 % případů (z celkových 62). Vyjádřeno stopáží to bylo 0:21:20 (72,77 %). Oproti všem předchozím

obdobím došlo k markantnímu nárůstu využití komentované fotografie coby formy politické satiry. Zatímco v předchozích obdobích se vyskytovala minimálně, v tomto období byla použita v 18 případech (29,03 %). Z hlediska stopáže šlo o 0:03:48 (12,96 %). Poprvé byla rovněž využita forma komentované koláže nebo jinak upraveného obrázku, přičemž se jednalo rovnou o devět případů satirického zobrazení (14,52 %) trvajících v součtu 0:01:27 (4,95 % stopáže). Naopak pokleslo využití formy komentovaného textu na pouhé čtyři případy (6,45 %), v délce trvání 0:02:28 (8,41 %). Pouze jedenkrát (1,61 % případů) na sebe politická satira vzala formu komentovaného výroku politika. V rámci stopáže tato forma zaujímala pouze 0,91 % stopáže (0:00:16). Ostatní formy politické satiry nebyly využity ani v jednom případě.

Satiricky zobrazování politických aktérů:

Tabulka č. 22: Politické aktéry

Aktér politické satiry	Stranická příslušnost aktéra	Počet satirických zobrazení	Procentuální počet satirických zobrazení	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
politici obecně	nespecifikováno	20	32,26 %	0:12:01	40,99 %
Miloš Zeman	SPOZ	11	17,74 %	0:09:01	30,76 %
Petr Nečas	ODS	1	1,61 %	0:00:16	0,91 %
Václav Klaus	BPP	1	1,61 %	0:00:16	0,91 %
Jana Nagyová	ODS	1	1,61 %	0:00:09	0,51 %
Martin Konvička	BPP	2	3,23 %	0:01:31	5,17 %
Andrej Babiš	ANO	4	6,45 %	0:00:41	2,33 %
Barbora Antonová	Žít Brno	1	1,61 %	0:00:13	0,74 %
Martin Kupka	ODS	1	1,61 %	0:00:17	0,97 %
Jiří Dufka	ANO	1	1,61 %	0:00:11	0,63 %
Pavel Franěk	KSČM	1	1,61 %	0:00:13	0,74 %
Vladimír Dryml	Úsvit s BPI	1	1,61 %	0:00:11	0,63 %
Pavel Pišch	KSČM	1	1,61 %	0:00:10	0,57 %
Milan Chovanec	ČSSD	1	1,61 %	0:00:33	1,88 %
Adriana Krnáčová	ANO	1	1,61 %	0:00:29	1,65 %
Vratislav Mynář	SPOZ	1	1,61 %	0:00:26	1,48 %
SPOZ	SPOZ	1	1,61 %	0:00:09	0,51 %
STAN	STAN	1	1,61 %	0:00:09	0,51 %
KSČM	KSČM	4	6,45 %	0:00:56	3,18 %
KDU-ČSL	KDU-ČSL	2	3,23 %	0:00:29	1,65 %
ČSSD	ČSSD	2	3,23 %	0:00:27	1,53 %
STAN a Patrioti	STAN a Patrioti	1	1,61 %	0:00:09	0,51 %

Moravané	Moravané	1	1,61 %	0:00:12	0,68 %
Moravané nezávislí	Moravané nezávislí	1	1,61 %	0:00:10	0,57 %
CELKEM	---	62	100,00 %	0:29:19	100,00 %

zdroj: autorka

V tomto období se politická satira zaměřila na patnáct konkrétních politiků, na osm politických stran či hnutí a jako vždy také na politiky obecně. Blíže nespecifikovaní političtí aktéři byli terčem politické satiry celkem ve 20 případech z 62 (tj. ve 32,26 %). Dominovali i z hlediska stopáže, která v tomto případě činila 0:12:01 (40,99 %). Již tradičně byl satiricky hojně zobrazován také prezident Miloš Zeman, na nějž satira mířila jedenáctkrát (v 17,74 % případů) po dobu přesahující devět minut (0:09:01), což představuje 30,76 % celkové stopáže politické satiry. Čtyřikrát (6,45 % zobrazení) se předmětem politické satiry stal tehdejší ministr financí Andrej Babiš. Na celkové stopáži se však podílel pouze 2,33 %, jelikož délka jeho satirických zobrazení trvala v součtu 41 sekund. Rovněž čtyřikrát byla terčem satiry KSČM s celkovou stopáží 56 sekund (3,18 %). Ostatní političtí aktéři byli zobrazeni jednou, maximálně dvakrát. Většinou se jednalo o kandidáty v krajských volbách. Celkově bylo satiricky zobrazeno 15 politiků samostatně a 8 politických subjektů jakožto celek. Přítomen svého politicko-satirického zobrazení, respektive zobrazení své strany, byl jen jeden aktér, a to Daniel Herman (KDU-ČSL).

Tabulka č. 23: Stranická příslušnost politických aktérů

Strana	Počet aktérů za stranu	Počet zobrazení strany celkem	Procentuální počet satirických zobrazení	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
SPOZ	2	13	20,97 %	0:09:36	32,75 %
STAN	0	1	1,61 %	0:00:09	0,51 %
KSČM	2	6	9,68 %	0:01:19	4,49 %
KDU-ČSL	0	2	3,23 %	0:00:29	1,65 %
ANO	3	6	9,68 %	0:01:21	4,60 %
ODS	3	3	4,84 %	0:00:42	2,39 %
ČSSD	1	3	4,84 %	0:01:00	3,41 %
STAN a Patrioti	0	1	1,61 %	0:00:09	0,51 %
Moravané	0	1	1,61 %	0:00:12	0,68 %
Moravané nezávislí	0	1	1,61 %	0:00:10	0,57 %
Žit Brno	1	1	1,61 %	0:00:13	0,74 %
Úsvit s BPI	1	1	1,61 %	0:00:11	0,63 %
BPP	2	3	4,84 %	0:01:47	6,08 %
Nespecifikováno	---	20	32,26 %	0:12:01	40,99 %
CELKEM	---	62	100,00 %	0:29:19	100,00 %

zdroj: autorka

Z hlediska stranické příslušnosti dostala největší prostor SPOZ, která byla zobrazována nejčastěji hned po politicích jako celku, o nichž byla řeč výše. Jak ukazuje tabulka č. 23, byla SPOZ prostřednictvím svých dvou členů zobrazena celkem třináctkrát (tj. ve 20,97 % případů) po dobu v součtu činící 0:09:36 (32,75 % stopáže). Šestkrát (9,68 %) se politická satira týkala dvou aktérů z KSČM a ve stejném počtu případů také třech aktérů za hnutí ANO. V případě KSČM činila stopáž 0:01:19 (4,49 %) a v případě hnutí ANO to bylo 0:01:21 (4,6 %). Celkem po třech zobrazeních si připsala ODS, ČSSD a též třikrát byli terčem satiry politici bez politické příslušnosti. Z uvedené trojice byl největší prostor věnován dvěma nezařazeným politikům, kteří byli zobrazováni po dobu 0:01:47 (tj. 6,08 %).

Oproti minulým obdobím byla rozmanitost satiricky zobrazovaných politických subjektů větší, ve většině případů však jejich podíl zejména z hlediska celkové stopáže politické satiry nebyl příliš významný.

Témata politické satiry:

Tabulka č. 24: Témata politické satiry

Téma politické satiry	Počet výskytu	Výskyt procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Volby	22	35,48 %	0:08:43	29,73 %
Domácí politika	20	32,26 %	0:07:21	25,07 %
Zahraniční politika	5	8,06 %	0:01:20	4,55 %
Ekonomika	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Aféra politika	11	17,74 %	0:10:47	36,78 %
Světová politika	3	4,84 %	0:00:51	2,90 %
Jiné	1	1,61 %	0:00:17	0,97 %
CELKEM	62	100,00 %	0:29:19	100,00 %

zdroj: autorka

Analýzu období krajských a senátních voleb v roce 2016 uzavírá tabulka č. 24 specializující se na zastoupení témat politické satiry. Nejčastějším tématem se stejně jako v období předchozím staly volby. Jim patřilo 22 z 62 celkových satirických zobrazení (tj. 29,73 %). Volbám bylo věnováno celkem 0:08:43, to znamená 29,73 % stopáže. Hned poté opět následovalo téma domácí politiky vyskytující se ve 20 případech (32,26 %) a celkově trvající 0:07:21 (25,07 % stopáže). Aférám politiků se satira věnovala v 11 případech (17,74 %), což z hlediska stopáže činilo 0:10:47 (36,78 %) a jednalo se tak o téma s největším časovým prostorem. Poprvé se na tematické skladbě více podílela zahraniční politika, vyskytující se v pěti případech (8,06 %) s celkovou stopáží 0:01:20 (4,55 %). Ve třech případech (4,84 %)

bylo zastoupeno téma světové politiky se stopáží 51 sekund, tvořící tedy 2,9 % celkové stopáže. Jiné téma se objevilo pouze jednou a trvalo 17 sekund (0,97 % stopáže).

4.6.5 Dílčí zkoumané období č. 5: volby do Poslanecké sněmovny PČR 2017

Pátý dílčí vzorek epizod, respektive páté dílčí období, ohraničují dny 2. květen 2017 a 4. listopad 2017. Během uvedené doby se vysílalo celkem 18 epizod zkoumaného pořadu.

4.6.5.1 Politický kontext

Vláda Bohuslava Sobotky se stala třetí vládou České republiky, která vládla po celé čtyřleté funkční období. Na jaře 2017, zhruba půl roku před volbami, však nastala politická krize, která málem vedla k předčasnému konci vlády. Jejím důvodem bylo podezření, že se tehdejší ministr financí a místopředseda vlády Andrej Babiš dopustil daňových úniků souvisejícími s jeho obchodní činností v rámci holdingu Agrofertu, který dříve vlastnil. Sněmovna vyzvala Babiše, aby věc vysvětlil. Andrej Babiš některé informace ohledně svého podnikání a svých majetkových poměrů Sněmovně sice předložil, avšak dle řady poslanců v nedostatečné míře. Bohuslav Sobotka na základě toho 2. května 2017 oznámil, že podá demisi, která by dle Ústavy měla být považována za demisi celé vlády. Následně by koaliční strany vytvořily novou vládu bez Andreje Babiše. Prezident Miloš Zeman však Sobotkovi oznámil, že jeho demisi bude případně považovat pouze za demisi předsedy vlády, nikoliv vlády jako celku. Takové řešení by však podle premiéra krizi nevyřešilo, proto se nakonec rozhodl demisi vlády nepodat. Namísto toho doručil na Hrad pouze návrh na odvolání ministra financí. Miloš Zeman Andreje Babiše odvolal a 24. května 2017 jmenoval novým ministrem financí Ivana Pilného (ANO). Místopředsedou vlády se stal tehdejší ministr životního prostředí Richard Brabec (ANO). (ČT24 2017a)

Volební kampaň před sněmovními volbami v roce 2017 byla poprvé omezena limitem finančních výdajů na kampaně jednotlivých stran. Volby se konaly ve dnech 20. a 21. října 2017. Z celkových 31 kandidujících subjektů se do Poslanecké sněmovny dostalo rekordních devět stran a hnutí. Zatímco pro hnutí ANO byly volby se ziskem 78 mandátů jednoznačným vítězstvím, pro dosud vládní ČSSD naopak drtivou porážkou, neboť strana získala pouhých 15 křesel a umístila se až na šestém místě. Oproti minulým volbám si polepšila ODS, která získala 25 mandátů a obsadila tak druhé místo. Úspěšné byly volby také pro Piráty, kteří se poprvé dostali do Sněmovny a získali hned 22 křesel, a tím i třetí

místo v pořadí stran. Stejný počet křesel obsadilo čtvrté hnutí SPD. Pátá KSČM získala 15 mandátů. Následovala KDU-ČSL s deseti mandáty, TOP 09 se sedmi mandáty, a poslední STAN získal šest mandátů. (iROZHLAS.cz 2017)

Povolební situace byla poměrně nepříznivá, jednak z důvodu roztržičnosti Poslanecké sněmovny a za druhé proto, že vítězné hnutí ANO nemělo koaličního partnera. Ustavující schůze nové Poslanecké sněmovny se konala 20. listopadu. Na konci listopadu pak prezident pověřil Andreje Babiše sestavením vlády. Babiš vedl jednání s ostatními stranami, avšak neúspěšně. Nakonec proto přistoupil k variantě menšinové vlády, kterou prezident jmenoval 13. prosince 2017. Vláda poté v lednu 2018 požádala Poslaneckou sněmovnu o důvěru, která jí vyslovena nebyla, a tak vládla až do června 2018 v demisi. Následně Andrej Babiš sestavoval vládu podruhé. Po jednáních s ČSSD se strany nakonec dohodly na společné koalici, která se bude opírat o podporu KSČM. Druhý kabinet Andreje Babiše byl jmenován prezidentem 27. června 2018. Dne 11. července 2018 pak vláda získala důvěru Poslanecké sněmovny, když pro ni hlasovalo 105 poslanců. Opozice označila situaci za alarmující, neboť v čele vlády stanul trestně stíhaný premiér a poprvé od sametové revoluce měli na vládě podíl komunisté. (iROZHLAS 2018)

4.6.5.2 Výsledky analýzy

Prostor věnovaný politické satíře:

Tabulka č. 25: Části SJK

	Celkově	Části s obsahem politické satiry
Počet částí SJK	121	30
Procentuální počet částí	100 %	24,79 %
Průměrně částí SJK na epizodu	6,72	1,67
Stopáž všech částí	14:44:31	0:27:22
Stopáž v procentech	100 %	3,09 %
Průměrná stopáž na epizodu	0:49:08	0:01:31

zdroj: autorka

Jak lze z tabulky č. 25 vyčíst, 18 epizod vysílaných v tomto období se skládalo celkově ze 121 částí, z čehož 30 (24,79 %) obsahovalo politickou satiru. Každá epizoda trvala v průměru 0:49:08, přičemž průměrná stopáž politické satiry v každé epizodě činila 0:01:31. Průměrný počet částí tvořících jednu epizodu byl 6,72, z toho průměrně 1,67 částí zahrnovala politickou satiru. Celková stopáž všech epizod čítala 14:44:31. Celková stopáž věnovaná politické satíře byla v délce 0:27:22 (3,09 %).

Oproti čtvrtému období došlo k mírnému poklesu podílu politické satiry na celkové stopáži pořadu. Ve srovnání s druhým a třetím období byl tento pokles výrazně větší, na druhou stranu prostor pro politickou satiru v tomto období stále převyšoval prostor věnovaný politické satirě v prvním období.

Tabulka č. 26: Druh části SJK

Druh části SJK	Počet částí v období	Počet částí s politickou satirou	Procentuální počet částí s politickou satirou	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Úvodní monolog	18	13	72,22 %	0:16:57	61,94 %
Stalo se	18	12	66,67 %	0:08:00	29,23 %
Host 1	18	2	11,11 %	0:00:24	1,46 %
Host 2	18	3	16,67 %	0:02:01	7,37 %
Host 3	18	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Hudební / jiné vystoupení	13	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Závěrečné rozloučení	18	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	121	30	24,79 %	0:27:22	100,00 %

zdroj: autorka

Z tabulky č. 26 vyplývá, že shodně s předchozími obdobími se největší část politické satiry objevila v úvodním monologu (třináctkrát, tj. 72,22 %) a v rubrice *Stalo se* (dvanáctkrát, tj. 66,67 %). V úvodním monologu politická satira trvala celkově 0:16:57 (61,94 % stopáže). V rubrice *Stalo se* měla prostor zhruba poloviční (8 minut) a podílela se tedy na celkové stopáži politické satiry 29,23 %. Politická satira se objevila ještě v rozhovorech s prvními a druhými hosty. V případě druhých hostů se objevila ve třech rozhovorech z celkových osmnácti, tedy v 16,67 % případů. Politická satira zde přitom činila 0:02:01, což znamená 7,37 % stopáže. V rozhovorech s prvními hosty byla přítomna dvakrát (11,11 %) po dobu 24 sekund (1,46 % stopáže). Rozhovory s třetími hosty, hudební (jiná) vystoupení a závěrečná rozloučení politickou satiru neobsahovala ani jednou.

Formy politické satiry:

Tabulka č. 27: Formy politické satiry

Forma politické satiry	Počet použití	Použití procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Promluva	31	41,33 %	0:18:45	68,51 %
Komentovaný výrok politika	1	1,33 %	0:00:37	2,25 %
Komentovaná fotografie	9	12,00 %	0:01:31	5,54 %
Komentovaná koláž atp.	20	26,67 %	0:02:41	9,81 %
Komentované video	9	12,00 %	0:02:25	8,83 %
Komentovaný text	4	5,33 %	0:01:10	4,26 %
Imitace	1	1,33 %	0:00:13	0,79 %
Píseň	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Jiné	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	75	100,00 %	0:27:22	100,00 %

zdroj: autorka

V tabulce č. 27 vidíme formy politické satiry, které byly využity. Nejčastěji se jako obvykle jednalo o formu promluvy využitou jednatřicetkrát, tedy ve 41,33 % případů z celkových 75. Promluvy trvaly v součtu 0:18:45 a na celkové stopáži se tak podílely 68,51 %. Strmě narostlo využívání formy komentované koláže a jinak upravených obrázků. Uvedená forma byla využita dvacetkrát (v 26,67 % případů) a trvala 0:02:41 (9,81 % celkové stopáže politické satiry). Často využívaná byla rovněž forma komentované fotografie a videa. V obou případech byly tyto formy využity devětkrát (12 %). Delší stopáž byla naměřena u komentovaného videa, kde čítala 0:02:25 (tj. 8,83 % stopáže). U komentované fotografie stopáž činila 0:01:31 (tj. 5,54 %). Politická satira formou komentovaného textu byla použita čtyřikrát (5,33 %), přičemž délka trvání byla 0:01:10 (4,26 % stopáže). Jednou (1,33 %) měla politická satira formu komentovaného výroku politika a rovněž jednou podobu imitace. Stopáž komentovaného výroku trvala 37 sekund (2,25 % stopáže) a imitace zabrala 13 sekund (0,79 % stopáže). Další formy politické satiry použity nebyly.

Satiricky zobrazování politických aktérů:

Tabulka č. 28: Politické aktéry

Aktér politické satiry	Stranická příslušnost aktéra	Počet satirických zobrazení	Procentuální počet satirických zobrazení	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
politici obecně	nespecifikováno	20	26,67 %	0:10:14	36,08 %
Bohuslav Sobotka	ČSSD	4	5,33 %	0:01:34	5,52 %
Zdeněk Škromach	ČSSD	1	1,33 %	0:00:11	0,65 %

Miloš Zeman	SPOZ	20	26,67 %	0:05:48	20,45 %
Jaroslav Kubera	ODS	1	1,33 %	0:00:15	0,88 %
Vladimír Putin	---	1	1,33 %	0:00:11	0,65 %
Si Ťin-pching	---	1	1,33 %	0:00:11	0,65 %
Andrej Babiš	ANO	3	4,00 %	0:00:27	1,59 %
Milan Štěch	ČSSD	1	1,33 %	0:01:02	3,64 %
Lubomír Zaorálek	ČSSD	1	1,33 %	0:02:02	7,17 %
Jiří Maštálka	KSČM	1	1,33 %	0:00:10	0,59 %
Miloslav Rozner	SPD	1	1,33 %	0:00:43	2,53 %
Mirek Topolánek	BPP	1	1,33 %	0:00:18	1,06 %
Vojtěch Filip	KSČM	1	1,33 %	0:00:27	1,59 %
Vratislav Mynář	SPOZ	1	1,33 %	0:00:17	1,00 %
Milan Chovanec	ČSSD	1	1,33 %	0:00:11	0,65 %
Ivan Bartoš	Piráti	1	1,33 %	0:00:07	0,41 %
Petr Fiala	ODS	1	1,33 %	0:00:07	0,41 %
Tomio Okamura	SPD	2	2,67 %	0:00:11	0,65 %
ANO	ANO	2	2,67 %	0:00:21	1,23 %
TOP 09	TOP 09	1	1,33 %	0:00:15	0,88 %
ODS	ODS	1	1,33 %	0:00:10	0,59 %
Piráti	Piráti	1	1,33 %	0:00:15	0,88 %
ČSSD	ČSSD	4	5,33 %	0:01:48	6,35 %
SPD	SPD	1	1,33 %	0:00:29	1,70 %
KSČM	KSČM	2	2,67 %	0:00:38	2,23 %
CELKEM	---	75	100,00 %	---	100,00 %

zdroj: autorka

V tabulce č. 28 jsou prezentovány výsledky politicko-satirických zobrazení politických aktérů. V rámci celkových 75 případů politicko-satirického obsahu bylo jejími aktéry kromě politiků obecně také sedm konkrétních politických subjektů a 18 jednotlivých politiků. Dva z nich byli politici zahraniční. Jednalo se o prezidenta Ruské federace Vladimira Putina a prezidenta Čínské lidové republiky Si Ťin-pchinga. Ani v jednom ze 75 satirických výstupů nebyl politik, jehož se politická satira týkala, přítomen jako host pořadu.

Nejčastěji, shodně ve 20 případech (26,67 %), byla politická satira zaměřena na prezidenta Miloše Zemana a dále obecně na politiky jako takové. V rámci stopáže pomyslnou první příčku obsadili právě blíže nespécifikovaní politici, jejichž podíl na celkové stopáži politické satiry činil 36,08 % (0:10:14). Miloš Zeman se v pořadu coby objekt politické satiry objevoval po dobu 0:05:48 (20,45 % stopáže). Ve čtyřech případech mířila politická satira na předsedu vlády Bohuslava Sobotku a ve stejném počtu případů i na „jeho“ ČSSD. Stopáž věnovaná ČSSD jako takové byla o něco delší (0:01:48, tj. 6,35 %

celkové stopáže) než stopáž satiry věnující se pouze jejímu předsedovi (0:01:34, tj. 5,52 % celkové stopáže). Předsedovi hnutí ANO Andreji Babišovi byla určena tři politicko-satirická zobrazení (4 %), která dohromady trvala 0:00:27 (1,59 %) celkové stopáže. Ostatní politici byli satiricky zobrazeni dvakrát nebo jednou.

Tabulka č. 29: Stranická příslušnost politických aktérů

Strana	Počet aktérů za stranu	Počet zobrazení strany celkem	Procentuální počet satirických zobrazení	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
SPOZ	2	21	28,00 %	0:06:05	21,45 %
ANO	1	5	6,67 %	0:00:48	2,82 %
TOP 09	0	1	1,33 %	0:00:15	0,88 %
ODS	2	3	4,00 %	0:00:32	1,88 %
Piráti	1	2	2,67 %	0:00:22	1,29 %
ČSSD	5	12	16,00 %	0:06:48	23,97 %
SPD	2	4	5,33 %	0:01:23	4,88 %
KSČM	2	4	5,33 %	0:01:15	4,41 %
BPP	1	1	1,33 %	0:00:18	1,06 %
Nespecifikováno	---	22	29,33 %	0:10:36	37,37 %
CELKEM	---	75	100,00 %	---	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 29 prezentuje v návaznosti na tabulku č. 28 stranickou příslušnost politických aktérů. Nejčastěji se terčem politické satiry stali politici jako celek, a to v součtu ve 22 případech (29,33 %) s celkovou stopáží 0:10:36 (37,37 %). Následovali dva zástupci SPOZ, jejichž satirické zobrazování tvořilo 28 % všech případů politické satiry (konkrétně 21 ze 75 zobrazení). Na celkové stopáži se s časem 0:06:05 strana podílela z 21,45 %. Celkem dvanáctkrát (16 %) po dobu 0:06:48 (23,97 % stopáže) byla předmětem politické satiry ČSSD. V pěti případech (6,67 %) satira mířila na hnutí ANO zobrazované celkově 48 sekund (2,82 % stopáže). Čtyřikrát (5,33 %) byli terčem politické satiry komunisté a hnutí SPD, třikrát (4 %) ODS a dvakrát (2,67 %) Piráti. Pouze jednou (1,33 %) šlo o politika bez politické příslušnosti a TOP 09. Všechny tyto subjekty se na celkové stopáži podílely méně než pěti procenty.

Témata politické satiry:

Tabulka č. 30: Témata politické satiry

Téma politické satiry	Počet výskytu	Výskyt procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Volby	27	36,00 %	0:08:56	32,64 %
Domácí politika	29	38,67 %	0:10:05	36,85 %
Zahraniční politika	10	13,33 %	0:03:52	14,13 %
Ekonomika	1	1,33 %	0:01:02	3,78 %
Aféra politika	3	4,00 %	0:02:34	9,38 %
Světová politika	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Jiné	5	6,67 %	0:00:53	3,23 %
CELKEM	75	100,00 %	0:27:22	100,00 %

zdroj: autorka

Poslední tabulka spjatá s tímto obdobím (tabulka č. 30) sleduje témata politické satiry. Z tabulky je patrné, že téma domácí politiky se opět vrátilo na první místo a v rámci 75 všech politicko-satirických výstupů se objevilo 29krát (38,67 %) a jeho stopáž činila 0:10:05 (36,85 % celkové stopáže). Upozaděno nebylo ani téma voleb, které bylo satiricky zpracováno ve 27 případech (36 %) po dobu 0:08:56 (32,64 % stopáže). V tomto období došlo k největšímu výskytu tématu zahraniční politika. Jednalo se o deset případů (13,33 %) s délkou stopáže 0:03:52 (14,13 % celkové stopáže). Naopak oproti třem předchozím obdobím výrazně pokleslo zobrazování tématu politických afér. Objevilo se jen ve třech případech (4 %) a trvalo 0:02:34 (9,38 % stopáže). Pětkrát (6,67 %) se politická satira týkala tématu, které nespádalo do žádné uvedené kategorie. Stopáž v tomto případě činila 53 sekund (3,23 %). Pouze jednou (1,33 %) se politická satira týkala ekonomického tématu v délce trvání 0:01:02 (3,78 %). Téma světové politiky součástí politické satiry v tomto období nebylo.

4.6.6 Dílčí zkoumané období č. 6: volba prezidenta České republiky 2018

Poslední, šestý vzorek epizod, tedy šesté dílčí období začalo dne 7. listopadu 2017. Sledované období v tomto případě končilo 10. února 2018 a zahrnovala celkem 13 epizod *Show Jana Krause*.

4.6.6.1 Politický kontext

Pro kandidaturu na úřad prezidenta se před volbami v roce 2018 rozhodlo celkem dvacet

kandidátů, avšak jedenáct z nich nesplnilo zákonem stanovené podmínky. Souboje o Hrad se tak nakonec účastnilo devět kandidátů. Tři z nich byli kandidáti občanskí, konkrétně dosavadní prezident Miloš Zeman, dále vysokoškolský profesor a bývalý předseda Akademie věd ČR Jiří Drahoš a textař a producent Michal Horáček. Kandidáti podpoření senátory byli rovněž tři, přičemž se jednalo o bývalého premiéra Mirka Topolánka, bývalého velvyslance Pavla Fischera a lékaře Marka Hilšera. Třetí skupinu, tedy kandidáty navržené poslanci, tvořili manažer Vratislav Kulhánek, kandidát strany Realisté Jiří Hynek a předseda Strany zdravého rozumu Petr Hannig. (ČT24 2017b)

Prezidentská kampaň byla poměrně intenzivní a v zásadě rozdělila voliče na dva tábory, kdy jedni podporovali stávajícího prezidenta Miloše Zemana, zatímco druzí se dožadovali změny. Miloš Zeman oznámil, že kampaň nepovede a nebude se účastnit ani předvolebních debat, neboť občané jeho názory a způsob vykonávání prezidentské funkce znají z uplynulých pěti let. Přesto se však každý týden účastnil rozhovorů na televizi Barrandov a poskytl i další rozhovory, vždy však bez účasti protikandidátů. Vykonával i cesty po krajích, které ovšem nepovažoval za součást kampaně. Po celé republice se také objevily billboardy a další propagační materiály na jeho podporu, které však platil Spolek Přátelé Miloše Zemana. (ČT24 2018a) Oproti tomu ostatních osm kandidátů se účastnilo celé řady debat. Hlavními tématy kampaně byla bezpečnost České republiky, otázka zahraniční politiky či rozdělení společnosti. Přestože se prezident Zeman debat neúčastnil, byl jejich častým předmětem.

První kolo prezidentské volby se konalo ve dnech 12. a 13. ledna 2018. Na prvním místě se umístil Miloš Zeman s 38,56 % hlasů a spolu s ním do druhého kola postoupil s 26,6 % hlasů Jiří Drahoš. Před druhým kolem vyzval Jiří Drahoš Miloše Zemana ke společným duelům. Miloš Zeman výzvu přijal a uskutečnil se tak duel na televizi Prima a následoval ještě duel v České televizi. Většina poražených kandidátů z prvního kola podpořila ve druhém kole Jiřího Drahoše. Zbylí dva kandidáti, Jiří Hynek a Petr Hannig, vyjádřili svou podporu Miloši Zemanovi. Druhé kolo voleb se konalo 26. a 27. ledna 2018. Poměrně těsně, s 51,36 % hlasů, v něm zvítězil dosavadní prezident Miloš Zeman. Jeho inaugurace se konala 8. března 2018. (ČT24 2018b)

Po volbách dostal Nejvyšší správní soud celkem 61 stížností na průběh voleb. Jejich předmětem byla především negativní kampaň vedená proti Jiřímu Drahošovi, která zahrnovala billboardy a internetové příspěvky obsahující falešné informace o spojení Jiřího

Drahoše s komunistickou Státní bezpečností či dezinformace týkající se přijímání migrantů v případě vítězství Jiřího Drahoše. Požadavkům na anulování výsledků voleb však vyhověno nebylo. (ČT24 2018c)

4.6.6.2 Výsledky analýzy

Prostor věnovaný politické satíře:

Tabulka č. 31: Části SJK

	Celkově	Části s obsahem politické satiry
Počet částí SJK	89	24
Procentuální počet částí	100 %	26,97 %
Průměrně částí SJK na epizodu	6,85	1,85
Stopáž všech částí	10:40:09	0:13:25
Stopáž v procentech	100 %	2,25 %
Průměrná stopáž na epizodu	0:49:15	0:01:02

zdroj: autorka

Tabulka č. 31 prezentuje základní údaje o obsahu politické satiry v celkem 13 epizodách *Show Jana Krause* v posledním dílčím sledovaném období. Epizody byly poskládány z 89 částí, z nichž 24 (26,97 %) zahrnovalo politickou satiru. Stopáž všech epizod dohromady činila 10:40:09, politická satira z toho tvořila pouze 0:13:25, což znamená, že se na celkovém obsahu podílela jen 2,25 %. Jedná se o nejnižší podíl politické satiry na celkové stopáži ze všech šesti sledovaných období. Jedna epizoda SJK v tomto vzorku se průměrně skládala z necelých sedmi (6,85) částí, z čehož necelé dvě (1,85) obsahovaly politickou satiru. Průměrná stopáž jedné epizody byla 0:49:15 a průměrná stopáž politické satiry v rámci jedné epizody činila 0:01:02.

Tabulka č. 32: Druh částí SJK

Druh částí SJK	Počet částí v období	Počet částí s politickou satirou	Procentuální počet částí s politickou satirou	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Úvodní monolog	13	6	46,15 %	0:06:17	46,83 %
Stalo se	13	9	69,23 %	0:02:42	20,12 %
Host 1	13	3	23,08 %	0:02:00	14,91 %
Host 2	13	3	23,08 %	0:00:40	4,97 %
Host 3	13	3	23,08 %	0:01:46	13,17 %
Hudební / jiné vystoupení	11	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Závěrečné rozloučení	13	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	89	24	26,97 %	0:13:25	100,00 %

zdroj: autorka

Co se rozložení politické satiry v jednotlivých částech SJK týče, tabulka č. 32 prozrazuje, že stejně jako ve druhém a čtvrtém období i tentokrát se politická satira nejvíce vyskytovala v rubrice *Stalo se*. V devíti ze třinácti *Stalo se* byla politická satira přítomna (tj. v 69,23 %). Z hlediska stopáže však *Stalo se* zaujímalo až druhé místo, jelikož satira zde trvala 0:02:42 (20,12 % celkové stopáže). Více než dvojnásobně dlouho trvala politická satira v úvodních monologích, konkrétně 0:06:17 (46,83 % celkové stopáže), přičemž se zde objevila v 6 ze 13 případů (46,15 %). Ve všech rozhovorových částech se politická satira objevila ve třech ze třinácti těchto částí, tedy ve 23,08 % případů. Největší prostor přitom dostala v rozhovorech s prvními hosty, kde její stopáž v součtu činila dvě minuty (14,91 % celkové stopáže). V jedenácti hudebních nebo jiných vystoupení se politická satira nevyskytla vůbec. Ani v jednom ze šesti sledovaných období se politická satira neobjevila v závěrečném rozloučení.

Formy politické satiry:

Tabulka č. 33: *Formy politické satiry*

Forma politické satiry	Počet použití	Použití procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Promluva	23	58,97 %	0:10:13	76,15 %
Komentovaný výrok politika	1	2,56 %	0:00:30	3,73 %
Komentovaná fotografie	4	10,26 %	0:00:28	3,48 %
Komentovaná koláž atp.	9	23,08 %	0:01:41	12,55 %
Komentované video	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Komentovaný text	2	5,13 %	0:00:33	4,10 %
Imitace	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Píseň	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Jiné	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
CELKEM	39	100,00 %	0:13:25	100,00 %

zdroj: autorka

Data v tabulce č. 33 znázorňují, že stejně jako ve všech ostatních obdobích, tak i v tomto formám politické satiry jasně dominovala samotná promluva. Byla použita ve 23 z celkových 39 případů, to znamená v 58,97 % případů. Její stopáž přesahovala deset minut (0:10:13) a na celkové stopáži se tím pádem podílela ze 76,15 %. Devětkrát (23,08 % případů) na sebe politická satira vzala formu komentované koláže (nebo jinak upraveného obrázku). Stopáž připadající na tuto formu činila 0:01:41, tedy 12,55 % stopáže celkové. Čtyřikrát (10,26 %) se jednalo o formu komentované fotografie, jejíž stopáž činila 28 sekund (3,48 %). Pouze dvakrát (5,13 %) spočívala politická satira v komentování textu, které

v součtu trvalo 33 sekund (4,1 % celkové stopáže politické satiry). Jedenkrát (2,56 %) byl použit politicko-satirický komentář k výroku politika v délce trvání 30 sekund (3,73 %).

Satiricky zobrazovaní političtí aktéři:

Tabulka č. 34: Političtí aktéři

Aktér politické satiry	Stranická příslušnost aktéra	Počet satirických zobrazení	Procentuální počet satirických zobrazení	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
politici obecně	nespecifikováno	9	23,08 %	0:04:42	28,80 %
Mirek Topolánek	BPP	1	2,56 %	0:01:07	6,84 %
Kim Čong-un	---	1	2,56 %	0:00:16	1,63 %
Tomio Okamura	SPD	1	2,56 %	0:00:16	1,63 %
Miroslav Kalousek	TOP 09	3	7,69 %	0:00:43	4,39 %
Andrej Babiš	ANO	2	5,13 %	0:00:27	2,76 %
Bohuslav Sobotka	ČSSD	1	2,56 %	0:00:18	1,84 %
Miloš Zeman	SPOZ	8	20,51 %	0:01:31	9,30 %
Miloslav Rozner	SPD	4	10,26 %	0:01:11	7,25 %
Jana Nagyová	ODS	1	2,56 %	0:02:02	12,46 %
Petr Nečas	ODS	1	2,56 %	0:02:02	12,46 %
Petr Hannig	Rozumní	1	2,56 %	0:00:17	1,74 %
Vratislav Mynář	SPOZ	1	2,56 %	0:00:09	0,92 %
Jiří Drahoš	BPP	1	2,56 %	0:00:30	3,06 %
ČSSD	ČSSD	1	2,56 %	0:00:12	1,23 %
SPD	SPD	1	2,56 %	0:00:16	1,63 %
KSČM	KSČM	1	2,56 %	0:00:12	1,23 %
Piráti	Piráti	1	2,56 %	0:00:08	0,82 %
CELKEM	---	39	100,00 %	---	100,00 %

zdroj: autorka

Tabulka č. 34 zaměřená na politické aktéry v posledním dílčím období znázorňuje, že politická satira se týkala celkem 13 politiků, z čehož jeden byl zahraniční. Šlo o vůdce KLDR Kim Čong-una, který se terčem politické satiry stal v jednom případě (2,56 %) po dobu 16 sekund (1,63 % celkové stopáže). Dále se politická satira přímo dotkla čtyř politických subjektů jakožto celku a určena byla stejně jako v předchozích obdobích také politikům v obecném slova smyslu. Stalo se tak v devíti případech (23,08 %) a satirické zobrazení mělo celkovou délku 0:04:42 (28,8 %). Mezi nejčastěji satiricky zobrazované politiky patřil stejně jako v předchozích obdobích stávající prezident obhajující ve volbách svůj mandát, na nějž politická satira v tomto období cílila v osmi případech (20,51 %) a připadlo na ni 0:01:31 z celkové stopáže (tedy 9,3 %). Čtyřikrát (v 10,26 % případů) se politická satira věnovala poslanci za SPD Miloslavu Roznerovi, jehož satirická zobrazení

zabrala 0:01:11 (tj. 7,25 % celkové stopáže). Byť v malé míře, zato pravidelně, politická satira v SJK mířila i na jeho stranického kolegu Tomia Okamuru, který byl v tomto období rovněž alespoň jednou (2,56 %) předmětem politické satiry po dobu 16 sekund (1,63 % celkové stopáže). Vrátime-li se ještě k víckrát zobrazovaným politikům, je na místě zmínit Miroslava Kalouska, který se rovněž mezi zobrazovanými aktéry v menší míře objevil i v některých dalších obdobích. Tentokrát byl terčem satiry třikrát (7,69 %) v součtu po dobu 43 sekund (4,39 %). Dvakrát (tj. 5,13 % případů) byl aktérem politické satiry Andrej Babiš. Stopáž na něj mířené politické satiry činila 27 sekund (2,76 % celkové stopáže). Kromě Miloše Zemana byli předmětem politické satiry i někteří další prezidentští kandidáti, konkrétně Mirek Topolánek, Petr Hannig a Jiří Drahoš, všichni v jednom případě (2,56 %). Největší prostor z uvedených třech kandidátů dostala politická satira zaměřená na Mirka Topolánka, které čítala 0:01:07 (6,84 % celkové stopáže). Přítomni svému satirickému zobrazení byli politici pouze ve dvou případech, což představuje 5,13 % celkových satirických zobrazení.

Tabulka č. 35: Stranická příslušnost politických aktérů

Strana	Počet aktérů za stranu	Počet zobrazení strany celkem	Procentuální počet satirických zobrazení	Celková stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
ČSSD	1	2	5,13 %	0:00:30	3,06 %
SPD	2	6	15,38 %	0:01:43	10,52 %
KSČM	0	1	2,56 %	0:00:12	1,23 %
ODS	2	2	5,13 %	0:04:04	24,92 %
ANO	1	2	5,13 %	0:00:27	2,76 %
Piráti	0	1	2,56 %	0:00:08	0,82 %
TOP 09	1	3	7,69 %	0:00:43	4,39 %
SPOZ	2	9	23,08 %	0:01:40	10,21 %
Rozumní	1	1	2,56 %	0:00:17	1,74 %
BPP	2	2	5,13 %	0:01:37	9,91 %
Nespecifikováno	---	10	25,64 %	0:04:58	30,44 %
CELKEM	---	39	100,00 %	---	100,00 %

zdroj: autorka

V návaznosti na předchozí tabulku ukazuje tabulka č. 35, že kromě kategorie blíže nspecifikovaných politiků byla nejčastěji satiricky předváděna strana SPOZ, a to v 9 případech (23,08 %) po dobu 0:01:40 (10,21 % celkové stopáže). Celkově šest zobrazení (15,38 %) a 0:01:43 (10,52 %) z celkové stopáže patřilo hnutí SPD. Následovala se třemi zobrazeními (7,69 %) TOP 09, a to díky již zmíněnému Miroslavu Kalouskovi, který byl

v tomto období jediným zobrazovaným politikem za tuto stranu. Po dvou satirických zobrazeních (5,13 %) připadlo na ČSSD, hnutí ANO a ODS, dále rovněž politikům bez politické příslušnosti, kteří byli zastoupeni dvěma aktéry. Jednoznačně největší prosto byl v rámci uvedených subjektů věnován ODS, a to 0:04:04, tedy 24,92 % celkové stopáže. Zbylé politické subjekty byly zobrazeny pouze jednou (2,56 %).

Témata politické satiry:

Tabulka č. 36: Témata politické satiry

Téma politické satiry	Počet výskytu	Výskyt procentuálně	Stopáž politické satiry	Procentuální stopáž politické satiry
Volby	12	30,77 %	0:04:27	33,17 %
Domácí politika	16	41,03 %	0:04:51	36,15 %
Zahraněční politika	1	2,56 %	0:00:15	1,86 %
Ekonomika	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Aféra politika	4	10,26 %	0:02:20	17,39 %
Světová politika	0	0,00 %	0:00:00	0,00 %
Jiné	6	15,38 %	0:01:32	11,43 %
CELKEM	39	100,00 %	0:13:25	100,00 %

zdroj: autorka

V tabulce č. 36 jsou zachycena data spojená s tématy politické satiry v šestém dílčím sledovaném období. Stejně jako v pátém období i nyní dominovala domácí politika vyskytující se v 16 případech politické satiry (41,03 %). Prvenství si připsala i z hlediska stopáže, která činila 0:04:51 (36,15 % celkové stopáže politické satiry). Téma voleb figurovalo ve 12 případech (30,77 %) a trvalo po dobu 0:04:27 (33,17 % celkové stopáže). Jiné téma politické satiry, které nebylo možné zařadit do ostatních kategorií, se objevilo v šesti případech (15,38 %) a trvalo 0:01:32 (11,43 % celkové stopáže). Téma aféry politiků mělo zastoupení ve čtyřech případech (10,26 %) po dobu 0:02:20, což z hlediska celkové stopáže činilo 17,39 %. Pouze jedenkrát (2,56 %) se politická satira tematicky týkala zahraniční politiky, přičemž se téma vyskytovalo po dobu 15 sekund (1,86 % celkové stopáže). Ekonomika ani světová politika ve skladbě témat daného období zastoupena nebyla.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo prozkoumat a zmapovat politickou satiru v pořadu *Show Jana Krause*. Aby mohl být cíl práce naplněn, bylo nejprve nutné teoreticky vymezit klíčové pojmy, čemuž se věnovala první kapitola této práce. V ní je rovněž zachycen historický vývoj satiry, včetně zaměření na české prostředí. Druhá kapitola se poté věnuje specificky televizní politické satíře, od jejích počátků do současnosti, a to nejprve ve světě a poté v Čechách.

Analyzovaný pořad byl podrobně představen ve třetí kapitole, která zachycuje okolnosti jeho vzniku, respektive vzniku *Uvolněte se, prosím* jakožto předchůdce *Show Jana Krause* a důvody přechodu pořadu z České televize na TV Prima, kde se SJK vysílá dodnes. Kapitola se posléze věnovala přípravě jednotlivých epizod a jejich struktuře. Závěr kapitoly patřil politické satíře v pořadech typu late-night show, k nimž se SJK řadí. V rámci tohoto kontextu byla přiblížena podoba politické satiry ve zkoumaném pořadu.

Čtvrtá kapitola se zaměřila na samotnou analýzu politické satiry v SJK, přičemž výzkumnou metodou byla kvantitativní obsahová analýza. Jelikož se nejedná o čistě politicko-satirický pořad, byly k analýze vybrány ty epizody, které se vysílaly v době, kdy se v České republice konaly volby. Důvodem byl předpoklad, že v době konání voleb a předvolebních kampaní bude politické satíře věnován větší prostor a bude tudíž možné její podobu v pořadu lépe prozkoumat. Vybrány byly volby do politických institucí působících na celostátní úrovni, tedy volby prezidentské, sněmovní a senátní (ty se konaly spolu s volbami krajskými). Ve sledovaném období od počátku vysílání SJK (tedy od září 2010) do června 2019 se tyto volby uskutečnily šestkrát – prezident byl volen v roce 2013 a 2018, volby do Poslanecké sněmovny PČR se konaly v letech 2013 a 2017 a volby do třetiny Senátu PČR spolu s volbami krajskými se konaly v roce 2012 a 2016. Celkem bylo tedy zkoumáno šest menších vzorků neboli dílčích období, v nichž bylo v součtu odvysíláno 82 epizod SJK. Výsledky kvantitativní obsahové analýzy politické satiry v rámci dílčích vzorků epizod byly již podrobně prezentovány ve čtvrté kapitole, přičemž byly de facto zodpovězeny výzkumné otázky pro každé ze šesti dílčích období. Pro definitivní naplnění cíle práce tedy ještě zbývá zodpovědět výzkumné otázky souhrnně pro kompletní vzorek 82 epizod a celé zkoumané období 2010–2019, k čemuž dojde v následujících odstavcích.

První výzkumná otázka zněla: *Jak velký prostor v Show Jana Krause byl politické*

satiře věnován? Výsledky analýzy ukázaly, že 82 zkoumaných epizod SJK se celkově skládalo z 547 částí, přičemž politickou satiru obsahovalo 151 z nich (27,61 %). Průměrně se tedy každá epizoda SJK skládala z 6,66 částí, z čehož necelé dvě (1,88) zahrnovaly politickou satiru. Politická satira v pořadu v součtu trvala 3 hodiny 20 minut a 42 sekund, což představuje 5,03 % celkové stopáže všech analyzovaných epizod. Každá epizoda trvala v průměru 48 minut 38 sekund, z čehož zhruba dvě a půl minuty čistého času tvořila politická satira.

V jednotlivých dílčích obdobích se však politická satira vyskytovala nerovnoměrně. Největší podíl na celkové stopáži (12,45 %) měla politická satira ve třetím dílčím období (období voleb do PS PČR v roce 2013). Důvodů tohoto nadprůměrného výskytu politické satiry v uvedeném období může být samozřejmě více, dle autorky však je jedním z nich patrně fakt, že se jednalo o období velmi dynamických politických zvrátů. Sněmovním volbám na podzim roku 2013 totiž předcházela razie na Úřadu vlády v červnu téhož roku, která vedla k pádu Nečasovy vlády. Po volbách zase médií rezonovala kauza tzv. lánského puče. Obě tyto události, a stejně tak události s nimi související, byly v *Show Jana Krause* reflektovány. Naopak nejmenší podíl (2,25 %) na celkové stopáži měla politická satira v posledním dílčím období, tedy v období kolem voleb prezidenta České republiky v roce 2018.

Jednoznačně nejčastěji se politická satira vyskytovala v částech „úvodní monolog“ a v pravidelné rubrice „Stalo se“. V těchto částech SJK také politická satira v drtivé většině případů trvala nejdelší dobu. Pravidelně se politická satira vyskytovala rovněž v rozhovorech s hosty. V jednom případě (ve třetím dílčím období) měla dokonce politická satira v rozhovorech s prvními hosty z hlediska stopáže převahu nad úvodními monology i nad *Stalo se*.

Druhá výzkumná otázka měla následující znění: *Jakých prvků politické satiry Show Jana Krause využívá?* Při sledování analyzovaných epizod bylo identifikováno několik prvků, respektive forem politické satiry, které pořad využívá. Jedná se o promluvu, tedy verbální formu ztvárnění politické satiry, která nepracuje s žádnými dalšími doprovodnými podklady. Týká se obvykle chování, jednání a kauz politiků, ale nezabývá se přímo jejich konkrétními výroky, neboť ty byly kódovány jako samostatná forma politické satiry. Dalšími formami politické satiry byly komentované fotografie, komentované koláže či jinak upravené obrázky, komentovaná videa, texty, imitace a písně. Případné další formy politické

satiry byly zařazeny do kategorie „jiné“. Ta byla z celkových 358 případů politické satiry ve zkoumaných období využita pouze čtyřikrát (1,12 %). Prim mezi všemi formami politické satiry v počtu využití hrála obyčejná promluva, která tvořila 176 satirických výstupů v pořadu, což představuje téměř polovinu všech případů (49,16 %) a téměř 60% podíl na celkové stopáži politické satiry. Druhou nejčastěji využívanou formou politické satiry byl komentovaný text, který figuroval v 52 případech (14,53 %) a na celkové stopáži politické satiry se podílel z 9,83 %. Třetím nejvyužívanějším způsobem, jak politiky satiricky zobrazit, byly komentované koláže a upravené obrázky vyskytující se ve 38 případech (10,61 %). Třiatřicetkrát (9,22 %) pak byla použita forma komentované fotografie. Satiricky okomentovaných výroků politika bylo celkem 23 (6,42 %) a sedmáctkrát (4,75 %) byli političtí aktéři satiricky zobrazení formou komentovaného videa. Imitace byla využita třináctkrát (3,63 %) a pouze dvakrát (0,56 %) figurovala politická satira v písních.

Třetí stanovená výzkumná otázka byla následující: *Jací politici, respektive jaké politické subjekty byly v pořadu nejčastěji satiricky zobrazovány?* V rámci všech šesti dílčích období bylo v součtu předmětem politické satiry 99 politiků, z nichž zhruba 4 % tvořili politici zahraniční. Dále politická satira mířila na strany a hnutí jako celky a rovněž na politiky obecně bez bližší specifikace (například tedy byli terčem politické satiry všichni poslanci apod.). Politici jako celková společenská skupina byli předmětem politické satiry vůbec nejčastěji, konkrétně jim bylo věnováno 83 z celkových 358 satirických zobrazení (tj. 23,18 %). V rámci stopáže byli zobrazováni v součtu přes 50 minut, což činilo 24,93 % celkové stopáže politické satiry v pořadu. Co se konkrétních politických aktérů týče, mezi nimi byl premiérem Miloš Zeman, kterého politická satira v SJK zobrazovala celkem 59krát (16,48 %) po dobu téměř půl hodiny (14,91 % celkové stopáže politické satiry). Důvodem, proč byl Miloš Zeman nejčastěji zobrazovaným politikem je nepochybně fakt, že v pěti ze šesti dílčích sledovaných období zastával úřad prezidenta a v posledním případě (respektive v prvním dílčím sledovaném období) byl kandidátem na tento post. Dalšími nejčastějšími aktéry politické satiry byli Václav Klaus, Petr Nečas a Andrej Babiš. Všichni tři politici byli předmětem politické satiry třináctkrát (tj. ve 3,63 % případů). Největší podíl na stopáži přitom měla satira spojená s Petrem Nečasem (5,39 %), následoval Andrej Babiš (4,02 %) a poté Václav Klaus (3,23 %). Dalším často zobrazovaným politikem byl Bohuslav Sobotka. Předmětem satiry se stal jedenáctkrát (3,07 %) po dobu v součtu činící 5 minut 14 sekund (2,61 % stopáže). V několika obdobích a v součtu šestkrát politická satira mířila na Miroslava Kalouska, jehož podíl na celkové stopáži představoval 1,27 %. Osobně

přítomni u svého satirického zobrazení či u politické satiry určené jejich straně byli politici v 41 případech (11,45 %).

Z hlediska politických stran byla nejzobrazovanějším subjektem SPOZ. Pravidelně se velkému počtu satirických zobrazení těšila též ČSSD. V prvním až třetím dílčím období mezi premianty patřila rovněž ODS, což bylo dáno tím, že v té době byla vládnoucí stranou. V pátém a šestém dílčím období se více začaly objevovat nové politické subjekty, například SPD. V malé míře, zato pravidelně po dobu všech šesti dílčích období, byla předmětem politické satiry také KSČM.

Čtvrtá výzkumná otázka, která byla přidána dodatečně, zněla takto: *Jakým tématům se politická satira v Show Jana Krause věnovala nejvíce?* Odpovědí je, že z hlediska počtu výskytu se politická satira v SJK nejčastěji týkala domácí politiky, a to celkem ve 122 případech (34,08 %). Těsně za ní byly nejčastějším tématem volby, což vzhledem k vybraným dílčím obdobím překvapením není. Téma voleb se stalo navíc nejdéle zobrazovaným, délka politické satiry s volební tematikou trvala více než hodinu a osm minut, což činilo téměř 34 % celkové stopáže politické satiry. Zhruba o polovinu méně satirických zobrazení se týkalo afér politiků, na celkové stopáži se toto téma podílelo z 19,73 %. Méně výrazného zastoupení se dočkala zahraniční politika a jiná témata. Témata související s ekonomikou a světovou politikou se v pořadí objevovala jen sporadicky.

Význam politické satiry jakožto kritické reflexe politického dění je prověřen staletími. Zejména s rozvojem televizní politické satiry však přibýly také debaty o jejím vlivu na vnímání politiky jako takové ze strany jejích příjemců. Zatímco část odborníků se přiklání k pozitivnímu vlivu politické satiry na diváky a přisuzuje jí zásluhy na větším povědomí občanů o politickém dění v jejich zemi, druzí zase viní politickou satiru ze zesměšňování a degradace postavení politiky v očích občanů. Nejen z důvodu této určité kontroverze je politická satira v zahraničí tématem řady výzkumů, z nichž se mnohé soustředí na tento fenomén právě v rámci pořadů typu late-night show, v nichž má politická satira tradičně svůj prostor. V České republice je výzkum politické satiry bohužel spíše upozaděn. Právě proto je dle autorky tato práce přínosem coby příspěvek k většímu povědomí o podobě a míře politické satiry v českých zábavných pořadech, konkrétně v *Show Jana Krause* jakožto české verzi late-night show. Práce by taktéž mohla v budoucnu sloužit jako srovnávací materiál pro podobné výzkumy v rámci dalších pořadů.

Summary

The aim of this diploma thesis was to explore and map political satire in the *Show Jana Krause* in 2010–2019. Using quantitative content analysis, the work examined a total of 82 episodes of the show broadcast at a time when selected national elections were taking place in the Czech Republic. Specifically, these were the presidential elections (2013 and 2018), the elections to the Chamber of Deputies of the Czech Republic (2013 and 2017) and the senate elections (these took place together with the regional elections in 2012 and 2016). The research sample was therefore divided into six smaller samples, or sub-periods. The results for individual sub-periods were presented in the fourth chapter of the thesis. The summary results for the whole research period summarize the following answers to the four established research questions.

RQ1: *How much space was devoted to political satire in the Show Jana Krause?* The results of the analysis showed that the 82 examined episodes of SJK consisted in a total of 547 parts, while 151 of them (27.61%) contained political satire. On average, each episode of SJK consisted of 6.66 parts, of which less than two (1.88) included political satire. In total, the political satire on the show lasted 3 hours 20 minutes and 42 seconds, which represents 5.03% of the total length of all analyzed episodes. Each episode lasted an average of 48 minutes 38 seconds, of which about two and a half minutes of pure time was political satire. In individual sub-periods, however, political satire occurred unevenly. Political satire in the third sub-period (period of elections to the Chamber of Deputies of the Czech Republic in 2013) had the largest share (12.45%) in the total length of the episodes. Definitely, political satire most often appeared in the part "úvodní monolog" and in the regular section "Stalo se". In these parts of the SJK, political satire also lasted the longest in the vast majority of cases.

RQ2: *What elements of political satire does the Show Jana Krause use?* During watching the analyzed episodes, several elements or forms of political satire in SJK were identified. Namely it is a speech, so a verbal form of depiction of political satire, which does not use any other accompanying materials. Then it is a glossed statement by a politician, a commentated photograph, a commentated collage or otherwise modified images, a commentated video, a commentated text, an imitation and a song. Possible other forms of political satire were included in the category of "other". The most frequently used form of political satire in the number of uses was a simple speech, which accounted for 176 satirical

outputs in the program, which represents almost half of all cases (49.16%) and almost 60% of the total length of political satire. The second most frequently used form of political satire was a commentated text, which appeared in 52 cases (14.53%) and accounted for 9.83% of the total length of political satire. The third most used way to satirically portray politics was commentated collages and edited images, in 38 cases (10.61%).

RQ3: *What politicians, or which political subjects were most often satirically portrayed on the show?* In all six sub-periods, a total of 99 politicians were the subject of political satire, where about 4% were foreign politicians. Furthermore, political satire was aimed at political parties and movements as a whole, as well as at politicians in general without more detailed specification (for example, all deputies were the target of political satire, etc.). Politicians as a general group were the subject of political satire most often, specifically 83 of the total 358 satirical depictions (23.18%) were dedicated to them. They were portrayed for over 50 minutes, which was 24.93% of the total length of political satire on the show. Within specific political actors, Miloš Zeman was the most portrayed one. He was portrayed by political satire in SJK 59 times (16.48%) for almost half an hour (14.91% of the total length of political satire). The other most frequent actors in political satire were Václav Klaus, Petr Nečas and Andrej Babiš. In total, all three politicians were the actors of political satire thirteen times (in 3.63% of cases). Satire associated with Petr Nečas had the largest share in the total length of political satire (5.39%). If we focus on political parties, the SPOZ was the most often satirically portrayed party. The ČSSD also figured in many satirical depictions.

RQ4: *What topics did political satire on the Show Jana Krause focus on the most?* In terms of the number of occurrences, political satire in SJK most often concerned domestic politics, in a total of 122 cases (34.08%). The second most common topic was elections. In addition, the topic of elections became the longest displayed, the length of political satire with an electoral theme lasted more than an hour and eight minutes, which accounted for almost 34% of the total length of political satire. In third place in the number of occurrences, the affair of politicians came with 60 cases, which also means 19.73% of the total duration of political satire. Foreign policy and other topics were less strongly represented. Topics related to economics and global politics appeared on the show only sporadically.

The importance of political satire as a critical reflection on political events has been tested for centuries. However, especially with the development of television political satire,

there has also been a debate about its influence on the perception of politics by the recipients of political satire. While some experts favor the positive influence of political satire on viewers and credit it for raising citizens' awareness of political events in their country, others blame political satire for ridiculing and degrading the position of politics in the eyes of citizens. Not only because of this certain controversy, political satire abroad is the subject of a lot of studies, many of which focus on this phenomenon in late-night shows, in which political satire has traditionally had its place. In the Czech Republic, research on political satire is unfortunately rather neglected. That is why, according to the author, this thesis is a contribution to a greater awareness of the form and extent of political satire in Czech entertainment programs, specifically in the *Show Jana Krause* as a Czech version of the late-night show. The work could also in the future serve as a comparative material for similar researches in other programs.

Použitá literatura

Odborné publikace a články

- BEDNAŘÍK, Petr; JIRÁK, Jan; KÖPPLOVÁ, Barbara. (2019). *Dějiny českých médií od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 456 s. ISBN 978-80-271-0553-3
- BUBÍLKOVÁ, Zuzana; ŠIMEK, Miloslav. (1997). *Politici nevyhynou ...ale snažit se o to musíme*. Praha: Šulc a spol., 283 s. ISBN 80-85636-82-4.
- BUBÍLKOVÁ, Zuzana; ŠIMEK, Miloslav. (2001). *Politický orloj, aneb, Figurky se vracejí*. Praha: Šulc a spol., 261 s. ISBN 80-7244-070-5.
- BUREŠ, Jan et al. (2012). *Česká demokracie po roce 1989: Institucionální základy českého politického systému*. Praha: Grada Publishing, a.s., 528 stran. ISBN 978-80-247-4283-0.
- DENTITH, Simon. (2000). *Parody*. New York: Routledge, 224 s. ISBN 0-203-45133-3.
- ERLER, J. Robert; TIMBERG, M. Bernard. (2002). *Television talk: a history of the TV talk show*. Austin: University of Texas Press, 416 s. ISBN 978-0-292-78176-4.
- GRAY, Jonathan; JONES, Jeffrey P.; THOMPSON, Ethan. (2009). *Satire TV: politics and comedy in the post-network era*. New York: NYU Press, 283 s. ISBN 978-0-8147-3198-7.
- HENRY, Matthew A. (2012). *The Simpsons, Satire, and American Culture*. New York: Palgrave Macmillan, 296 s. ISBN 978-1-137-02779-5.
- HUTCHEON, Linda. (2000). *A theory of parody: the teachings of twentieth-century art forms*. Urbana: University of Illinois Press, 143 s. ISBN 0-252-06938-2.
- KONČELÍK, Jakub; VEČEŘA, Pavel; ORSÁG, Petr. (2010). *Dějiny českých médií 20. století*. Praha: Portál, 344 s. ISBN 978-80-7367-698-8.
- KOPŘIVOVÁ, Jitka. (2015). *Srovnání misantropní talk show Show Jana Krause a filantropní talk show Marka Ebena Na plovárně*. Praha, 138 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Irena Carpentier Reifová, Ph.D.
- KRAUS, Jan. (2018). *Můj soukromý buzynes*. Brno: BizBooks. ISBN 978-80-265-0735-2.
- KUŤÁKOVÁ, Eva. (1972). Quintus Horatius Flaccus – básník životní vyrovnanosti. In: HORATIUS, Quintus Flaccus. *Vavřín a réva: ódy, epódy, satiry, listy*. Praha: Odeon, 1972.

Knihovna klasiků. ISBN 01-043-72.

LICHTER, S. Robert; BAUMGARTNER, Jody; MORRIS, Jonathan S. (2015). *Politics is a Joke!: How TV Comedians Are Remaking Political Life*. New York: Routledge. ISBN 978-0-8133-4718-9.

MARX, Nick; SIENKIEWICZ, Matt; BECKER, Ron (Eds.). (2013). *Saturday Night Live and American TV*. Bloomington: Indiana University Press. ISBN 978-0-253-01082-7.

MOCNÁ, Dagmar; PETERKA Josef et al. (2004). *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka. ISBN 80-7185-669-X.

NIVEN, David, LICHTER, S. Robert, AMUNDSON, Daniel. (2003). The Political Content of Late Night Comedy. *Harvard International Journal of Press/Politics*. Vol 8, (3), s. 118-133. doi:10.1177/1081180X03008003007

ORLICKÝ, Jan. (2003). *Záhady komična*. Praha: Futura. ISBN 80-85523-93-0.

OSVALDOVÁ, Barbora; HALADA Jan. (2007). *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. Praha: Libri, 263 s. ISBN 978-80-7277-266-7

SCHULZ, Winfried et al. (2004). *Analyza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum. 149 s. ISBN 80-246-0827-8.

TEST, George A. (1991). *Satire: Spirit and Art*. Tampa: The University of South Florida Press. ISBN 0-8130-1087-X.

TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. (2010). *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 296 s. ISBN 978-80-7367-683-4.

YOUNG, G. Dannagal. (2014). Theories and Effects of Political Humor: Discounting Cues, Gateways, and the Impact of Incongruities [online]. In: KENSKI, Kate; JAMIESON, Kathleen Hall (eds). (2014). *The Oxford Handbook of Political Communication*. Oxford: Oxford University Press. ISBN 978-0199793471. Dostupné z: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199793471.001.0001/oxfordhb-9780199793471-e-29?print=pdf>

Elektronické zdroje

Aktuálně.cz. (2012a). *Krajské volby 2012*. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/politika/volby/krajske-volby-2012/r~i:wiki:2889/>

Aktuálně.cz. (2012b). *Volby do Senátu 2012*. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z:

<https://www.aktualne.cz/wiki/politika/volby-do-senatu-2012/r~i:wiki:2869/>

Aktuálně.cz. (2012c). *Prezidentské volby 2013 – kandidáti*. [online]. [cit. 2021-03-06].

Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/politika/volby/kandidati-pro-volbu-prezidenta-2013/r~i:wiki:3543/>

Aktuálně.cz. (2013). *Výsledky voleb 2013*. [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z:

<https://www.aktualne.cz/wiki/politika/volby/vysledky-voleb-2013/r~i:wiki:3970/>

Aktuálně.cz. (2016). *Hrad mu nedal vyznamenání a způsobil bouři. Proč případ Brady hýbe Českem*. [online]. [cit. 2021-04-03]. Dostupné z:

<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/hrad-mu-nedal-vyznamenani-a-zpusobil-bouri-jak-se-vyvijela-k/r~d8cac3509b6a11e6b5600025900fea04/v~sl:75179a25d7e8d46be116e63ed1bca465/>

BBC. (2021). *That Was The Week That Was*. [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z:

<https://www.bbc.com/historyofthebbc/anniversaries/november/tw3>

ČEŘOVSKÝ, Jakub. (2016). Slovník politického marketingu: Kampaň k volbám do Poslanecké sněmovny 2013. *Institut politického marketingu*. [online]. [cit. 2021-03-09].

Dostupné z: <https://politickymarketing.com/glossary/kampan-k-volbam-poslanecke-snemovny-2013>

Česká televize. (2010). *Talk show Uvolněte se, prosím končí*. [online]. [cit. 2020-02-10].

Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1176221164-uvolnete-se-prosim/0/51138-talk-show-uvolnete-se-prosim-konci/>

ČT24. (2016). *Krajské volby 2016*. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/volby/krajske-volby>

ČT24. (2017a). *Sobotka si demisi nakonec rozmyslel. Na Hrad poslal návrh s odvoláním Babiše*. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2109644-sobotka-si-demisi-nakonec-rozmyslel-na-hrad-poslal-navrh-s-odvolanim-babise>

ČT24. (2017b). *Na prezidenta bude kandidovat nejvýše devět lidí, ostatních 11 neprošlo*.

[online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2299426-na-prezidenta-bude-kandidovat-maximalne-devet-lidi-ostatni-nesplnili-podminky>

ČT24. (2018a). *Zeman znovu. Hlava státu obhájila Pražský hrad*. [online]. [cit. 2021-03-11].

Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2369656-zeman-znovu-hlava-statu->

obhajila-prazsky-hrad

ČT24. (2018b). *Je sečteno. Zeman vyhrál, dostal 51 procent hlasů*. [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2374432-zive-volebni-mistnosti-se-uzavrely-prezident-bude-znamy-za-par-hodin>

ČT24. (2018c). *Kvůli „masovému šíření dezinformací“ žádá právník soud o zneplatnění prezidentských voleb*. [online]. [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2382958-kvuli-masovemu-sireni-dezinformaci-zada-pravnik-soud-o-zneplatneni-prezidentskych>

Deník.cz. (2013). *Schwarzenberg a Zeman se utkali v první z televizních debat*. [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/sledujeme-online-schwarzenberg-a-zeman-se-utkaji-v-televiznim-duelu-20130117.html

DVOŘÁKOVÁ, Anna; TŘEČEK, Čeněk; JIŘIČKA, Jan. (2012). *Sto tisíc odborářů zaplnilo Václavák, chtěli demisi vlády a hrozili stávkami*. *iDNES.cz*. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/demonstrace-odboru-proti-vlade.A120421_090507_praha-zpravy_abr

GOLIS, Ondřej. (2013). *Hašek a spol. se přiznali ke lži: Na schůzce v Lánech jsme byli*. *Lidovky.cz*. [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/hasek-a-spol-se-priznali-byli-jsme-na-schuzce-v-lanech.A131030_122230_ln_domov_spa

HARGIS, Carol. (1970). *18th Century Political Satire as Exemplified by Jonathan Swift through "Gulliver's Travels*. Honors Theses. [online]. [cit. 2020-10-29]. Dostupné z: https://scholarlycommons.obu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1602&context=honors_theses

HRABĚ, Jiří. (2018). *Karel Šíp: Prázdnou židli nerozesmějete*. *Vital* [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://vitalplus.org/karel-sip-prazdnou-zidli-nerozesmejete/>

iDNES.cz (2004). *Kraus uvede kabaretní talk show*. [online]. [cit. 2020-10-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/kraus-uvede-kabaretni-talk-show.A040130_142155_lidicky_lja

iDNES.cz. (2005). *ČT zrušila satiru Stalo se...* [online]. [cit. 2020-11-03]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/ct-zrusila-satiru-stalo-se.A050113_144852_filmvideo_kot

iDNES.cz. (2010). *Krausovo Uvolněte se na Primě: jiný název, obsah i čas stejný*. [online]. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/revue/spolecnost/krausovo-uvolnete->

se-na-prime-jiny-nazev-obsah-i-cas-stejny.A100629_114723_lidicky_nh

iDNES.cz. (2016). *Výsledky voleb v České republice: Senátní volby 2016 (konečné výsledky)*. [online]. [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.idnes.cz/volby/senat/2016?k=2>

iROZHLAS.cz. (2017). *Parlamentní volby 2017*. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/volby/parlamentni-volby-2017>

iROZHLAS.cz. (2018). *Druhá Babišova vláda získala po více než patnácti hodinách jednání poslanců důvěru*. [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vlada-cr-andrej-babis-duvera-2018_1807110800_ako

Kancelář Blaník. (2020). *Televize Seznam*. [online]. [cit. 2020-11-23]. Dostupné z: <https://www.televizeznam.cz/porad/blanik>

KRAUS, Jan. (2015). Diskusní setkání s Janem Krausem. In: *Youtube* [online]. Lidé z praxe, 6. listopadu 2015. [cit. 2021-02-11]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=R7PzC9dCcVY>

MAREŠ, Michael. (2016). Podnikatele jsem hrál jako roli, říká Jan Kraus. Vydělal na veletrzích a keramice. *Forbes.cz* [online]. [cit. 2021-02-03]. Dostupné z: <https://forbes.cz/podnikatele-jsem-hral-jako-rolu-rika-jan-kraus-vydelal-na-veletrzich-a-keramice/>

Nejvyšší správní soud. (2006). Volby do poslanecké sněmovny: zákaz zveřejňovat výsledky volebních výzkumů. *Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu* [online]. [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://sbirka.nssoud.cz/cz/volby-do-poslanecke-snemovny-zakaz-zverejnovat-vysledky-volebnich-vyzkumu.p785.html>

Novinky.cz. (2008). *Bubílková možná přestřelila, její satirický pořad v ČT končí*. [online]. [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/kultura/clanek/bubilkova-mozna-prestrelila-jeji-satiricky-porad-v-ct-konci-40203332>

PŘIBIL, Marek. (2009). ČT mi zakázala reprízu pořadu s Jacques a biomassou, stěžuje si Kraus. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/ct-mi-zakazala-reprizu-poradu-s-jacques-a-biomassou-stezuje-si-kraus-40233772>

SPĚVÁČKOVÁ, Martina. (2013). Premiér Rusnok předal prezidentovi demisi svého kabinetu. Vládnout bude až do voleb. *iROZHLAS.cz* [online]. [cit. 2021-03-09] Dostupné

z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/premier-rusnok-predal-prezidentovi-demisi-sveho-kabinetu-vladnout-bude-az-do-voleb_201308132130_mvydrova

STRNADOVÁ, Tereza; POLÁKOVÁ, Lenka. (2009). Kraus se nechal Vondráčkovou převálcovat, miní radní ČT Pavlata. *iDnes.cz* [online]. [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/kraus-se-nechal-vondrackovou-prevalcovat-mini-radni-ct-pavlata.A091026_134640_media_lpo

Šťastné pondělí. (2020). *Televize Seznam* [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.televizeznam.cz/porad/stastne-pondeli>

Události Ludka Staňka. (2020). *MALL.TV*. [online]. [cit. 2020-11-25]. Dostupné z: <https://www.mall.tv/udalosti-ludka-stanka>

Uvolněte se, prosím. Uvolněte se, prosím 23. 10. 2009 [epizoda televizního pořadu]. Česká televize 23. 10. 2009. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1176221164-uvolnete-se-prosim/209522161800033>

STEJSKAL, Tomáš. (2016). Houstone, máš problém. Baldýnského seriál Kosmo si tropí šprýmy ze slovanské povahy. *Ihned.cz* [online]. [cit. 2020-11-07]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-65485910-kosmo-serial-ceska-televize-baldynsky-recenze>

VITTACHI, Brianna. (2020). Early Cartoons: The Art of Satire. *Artuner.com* [online]. [cit. 2020-10-28]. Dostupné z: <https://www.artuner.com/insight/early-cartoons-the-art-of-satire/>

Vláda ČR. (2010). *Přímá volba prezidenta*. [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prima-volba-prezidenta--78534>

Vláda ČR. (2014). *Vláda premiéra Sobotky získala důvěru Poslanecké sněmovny*. [online]. [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-premiera-sobotky-ziskala-duveru-poslanecke-snemovny--116009/>

Epizody pořadu Show Jana Krause

Show Jana Krause. III. řada, Show Jana Krause 12. 10. 2012 [epizoda televizního pořadu]. FTV Prima 12. 10. 2012. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=uH_3jsQZme0&list=PLwKJlrLDPP0H0akOnuz9ipsk1MGaPx014&index=3

Show Jana Krause. II. řada, Show Jana Krause 23. 9. 2011 [epizoda televizního pořadu]. FTV Prima 23. 9. 2011. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=puDRgOTwiCU>

Show Jana Krause. VII. řada, Show Jana Krause 26. 10. 2016 [epizoda televizního

pořadu]. FTV Prima 26. 10. 2016. Dostupné z:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=4&v=hDrIhaSJrcA&feature=emb_title

Show Jana Krause. III. řada, epizody vysílané v období 29. 6. – 3. 11. 2012 [epizody televizního pořadu]. FTV Prima.

Show Jana Krause. III. & IV. řada, epizody vysílané v období 6. 11. 2012 – 9. 2. 2013 [epizody televizního pořadu]. FTV Prima.

Show Jana Krause. IV. řada, epizody vysílané v období 28. 8. – 9. 11. 2013 [epizody televizního pořadu]. FTV Prima.

Show Jana Krause. VII. řada, epizody vysílané v období 6. 5. – 29. 10. 2016 [epizody televizního pořadu]. FTV Prima.

Show Jana Krause. VIII. řada, epizody vysílané v období 2. 5. – 4. 11. 2017 [epizody televizního pořadu]. FTV Prima.

Show Jana Krause. VIII. & IX. řada, epizody vysílané v období 7. 11. 2017 – 10. 2. 2018 [epizody televizního pořadu]. FTV Prima.

Teze diplomové práce

SCHVÁLENO

MJT. 18.6.19

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Gabriela Uchytílová	Razítko podatelny:
Matriculační ročník diplomantky/diplomanta: 2018	
E-mail diplomantky/diplomanta: uchytilova-g@seznam.cz	
Studijní obor/forma studia: Mediální studia / prezenční	
Předpokládaný název práce v češtině: Prvky politické satiry v Show Jana Krause	
Předpokládaný název práce v angličtině: The Elements of Political Satire in Show Jana Krause	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2019/2020	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Politická satira je oblíbeným způsobem, jak kriticky reagovat na současné politické dění. Je proto nedílnou součástí mediální tvorby a své místo si pochopitelně našla i na televizní obrazovce. Jelikož se jedná o žánr, který poukazuje na nedostatky politiky a jejích představitelů, vyžaduje prostředí demokraticky uspořádané společnosti. Proto se u nás pořady založené na politické satirě začaly objevovat až po roce 1989. Zatímco některé z nich jsou založeny zcela na politické satirě (u nás se jednalo například o Českou sodu), jiné pořady kombinují politickou satiru s dalšími prvky zábavy (příkladem jsou pořady formátu late-night show). Pořadem, který odpovídá druhé jmenované možnosti, je Show Jana Krause, tedy talk show blízkí se předloze amerických late-night talk shows. Show Jana Krause se vysílá od 3. září 2010, kdy navázala na předchozí pořad Uvolněte se, prosím. Ačkoliv je tato talk show vysílána bezmála deset let, odborná práce či publikace zabývající se politickou satirou konkrétně v tomto pořadu v České republice dosud chybí. Z tohoto důvodu by se tímto tématem chtěla autorka zabývat ve své diplomové práci.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Práce si klade za cíl zmapovat využívání politické satiry v pořadu Show Jana Krause. Nejprve se práce pokusí objasnit okolnosti vzniku pořadu a popsat jeho strukturu. Hlavním cílem pak bude identifikace prvků politické satiry v Show Jana Krause v letech 2010-2019. Vzhledem k tomu, že předmětem analýzy budou právě prvky politické satiry, zaměří se práce vždy na období, v nichž se v České republice konaly volby. Přitom si práce klade za cíl zodpovědět několik výzkumných otázek. Jakých prvků politické satiry Show Jana Krause využívá? Jak velký prostor v Show Jana Krause byl politické satirě věnován? Jací politici, respektive jaké politické subjekty, byly v pořadu nejčastěji satiricky zobrazovány?	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): 1. Úvod V úvodu bude vymezeno téma práce, její cíl, budou zde formulovány výzkumné otázky a popsána metodologie práce. Dále bude stručně charakterizována stěžejní literatura, z níž práce vychází.	

2. Žánr televizní politické satiry v českém prostředí

První kapitola bude věnována charakteristice televizní politické satiry jako žánru a její podobě v českém prostředí.

3. Charakteristika Show Jana Krause

Další kapitola se bude věnovat samotnému pořadu Show Jana Krause. Stručně bude zmíněno, z čeho pořad vychází a jaké byly okolnosti jeho vzniku. Dále bude popsána jeho podoba, tedy struktura jednotlivých epizod a jeho sledovanost.

4. Prvky politické satiry v Show Jana Krause

Třetí kapitola se již zaměří na prvky politické satiry v Show Jana Krause. S využitím kvantitativní obsahové analýzy budou zkoumány příslušné úseky pořadu, v nichž se objevuje politická satira, ve vymezeném období.

5. Závěr

V závěru práce budou shrnuty zjištěné poznatky a výsledky obsahové analýzy. Spolu s tím dojde ke zodpovězení stanovených výzkumných otázek.

Seznam literatury

V poslední části práce budou uvedeny veškeré zdroje, z nichž autorka při psaní práce vycházela.

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Podkladovým materiálem budou příslušné epizody Show Jana Krause, se zaměřením na části, v nichž se objevuje politická satira. (Pořad Show Jana Krause je částečně dostupný v archivu TV Prima, dále pak na YouTube.)

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Metodou práce bude kvantitativní obsahová analýza.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

GRAY, Jonathan, Jeffrey P. JONES a Ethan THOMPSON. *Satire TV: politics and comedy in the post-network era*. New York: NYU Press, 2009, 283 s. ISBN 978-0-8133-4717-2.

Jedná se o soubor esejů z prostředí USA, Kanady a Velké Británie, zaměřených na politickou satiru v různých televizních pořadech. Kniha nabízí pohled na to, co současná politická satira vypovídá o stavu politiky, občanství i televize.

HUTCHEON, Linda. *A theory of parody: the teachings of twentieth-century art forms*. Urbana: University of Illinois Press, 2000, 143 s. ISBN 02-520-6938-2.

Kniha se zaměřuje na to, co je to parodie a jaké jsou její účinky. Autorka se v díle zabývá různými formami parodie včetně satiry.

LICHTER, S, Jody C. BAUMGARTNER a Jonathan S. MORRIS. *Politics is a joke: how TV comedians are remaking political life*. Boulder, CO: Westview Press, 2015, 253 s. ISBN 978-081-3347-172.

Předmětem této knihy je politický humor v historickém kontextu. Autoři se zabývají otázkou, jaký význam má politická satira v late night shows. Publikace pomocí mnoha příkladů přispívá k posouzení a pochopení dopadu politického humoru na politické instituce i na samotné politiky a jejich chování.

SCHULZ, Winfried. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Karolinum, 2011. 149 s. ISBN 978-80-246-1980-4.

Jedná se o knihu zaměřenou na obsahovou analýzu mediálních sdělení. V první části je čtenář seznámen s problematikou vztahu médií a veřejné sféry. Dále jsou popsány metody kvantitativní obsahové analýzy mediálních sdělení, včetně uvedení příkladu z českého prostředí.

J. ERLER, Robert. A guide to the television talk. In *Television talk: a history of the TV talk show*. Austin, Tex.: University of Texas Press, 2002. ISBN 978-0-292-78176-4.

Tato kniha se zabývá talk show, jako jedním z nejoblíbenějších a nejstálejších televizních formátů. Autor se zabývá historií talk show a popisuje její vývoj.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

PÍŠOVÁ, Nikola. *Proměny české televizní politické satiry po roce 1989*. Praha, 2016. 87 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Prof. PhDr. Jan Jirák, Ph.D.

ZIKMUND, Vladimír. *Česká politická satira v éře nových médií na příkladu pořadu Kancelář Blaník*. Praha, 2017. 92 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Petr Bednařík, Ph.D.

KOPŘIVOVÁ, Jitka. *Srovnání misantropní talk show Show Jana Krause a filantropní talk show Marka Ebena Na plovárně*. Praha, 2015. 138 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Irena Carpentier Reifová, Ph.D.

Datum / Podpis studenta/ky

27. 5. 2019

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Nemám další doporučení

Případně doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

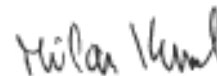
Uvedená literatura postačuje

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Kruml Milan

22. 5 2019

.....
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMINU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTIŠKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Kódovací kniha & analýza dat (součást elektronické verze diplomové práce)

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Části SJK	47
Tabulka č. 2: Druh části SJK	48
Tabulka č. 3: Formy politické satiry	49
Tabulka č. 4: Političtí aktéři	49
Tabulka č. 5: Stranická příslušnost politických aktérů	50
Tabulka č. 6: Témata politické satiry	51
Tabulka č. 7: Části SJK	53
Tabulka č. 8: Druh části SJK	54
Tabulka č. 9: Formy politické satiry	55
Tabulka č. 10: Političtí aktéři	56
Tabulka č. 11: Stranická příslušnost aktérů	57
Tabulka č. 12: Témata politické satiry	58
Tabulka č. 13: Části SJK	60
Tabulka č. 14: Druh části SJK	61
Tabulka č. 15: Formy politické satiry	62
Tabulka č. 16: Političtí aktéři	62
Tabulka č. 17: Stranická příslušnost aktérů	64
Tabulka č. 18: Témata politické satiry	65
Tabulka č. 19: Části SJK	67
Tabulka č. 20: Druh části SJK	67
Tabulka č. 21: Formy politické satiry	68
Tabulka č. 22: Političtí aktéři	69
Tabulka č. 23: Stranická příslušnost politických aktérů	70
Tabulka č. 24: Témata politické satiry	71
Tabulka č. 25: Části SJK	73
Tabulka č. 26: Druh části SJK	74
Tabulka č. 27: Formy politické satiry	75
Tabulka č. 28: Političtí aktéři	75
Tabulka č. 29: Stranická příslušnost politických aktérů	77
Tabulka č. 30: Témata politické satiry	78
Tabulka č. 31: Části SJK	80
Tabulka č. 32: Druh části SJK	80
Tabulka č. 33: Formy politické satiry	81
Tabulka č. 34: Političtí aktéři	82
Tabulka č. 35: Stranická příslušnost politických aktérů	83
Tabulka č. 36: Témata politické satiry	84

Seznam zkratk

ANO	Hnutí ANO 2011
BPP	bez politické příslušnosti
ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
DSSS	Dělnická strana sociální spravedlnosti
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
LIDEM	Liberální demokraté
ODS	Občanská demokratická strana
Piráti	Česká pirátská strana
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
SJK	Show Jana Krause
SPOZ	Strana Práv Občanů ZEMANOVCI
SPD	Svoboda a přímá demokracie
STAN	Starostové a nezávislí
SZ	Strana zelených
TOP 09	Strana TOP 09; Tradice, Odpovědnost, Prosperita
Úsvit	Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury
Úsvit s BPI	Úsvit s Blokem proti islámu
VV	Věci veřejné